

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ
МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ**

*Матеріали
Всеукраїнської наукової
студентсько-курсантської конференції
(м. Дніпро, 27 жовтня 2023 р.)*

Дніпро
2024

УДК 34+35
А 43

*Рекомендовано до друку
Науково-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 4 від 19 грудня 2023 р.)*

А 43 Актуальні питання професійного навчання майбутніх правоохоронців : матеріали Всеукр. наук. студ.-курсант. конф. (м. Дніпро, 27 жовт. 2023 р.). Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 179 с.

ISBN 978-617-8035-82-2

Збірник містить матеріали всеукраїнської наукової студентсько-курсантської конференції, в якій взяли участь здобувачі закладів вищої освіти України. Тематика публікацій охоплює актуальні проблеми професійного навчання майбутніх правоохоронців в Україні.

Матеріали всеукраїнської наукової студентсько-курсантської конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та освітньому процесі ЗВО зі специфічними умовами навчання, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

*За повного або часткового використання матеріалів
посилання на видання обов'язкове.*

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори

УПОРЯДНИКИ:

к.ю.н, доцент **Д. Казначеев**; к.н. з фіз. вих. та спорту **Д. Петрушин**;
к.ю.н., доцент **В. Покайчук**; к.ю.н., доцент **В. Богуславський**

ISBN 978-617-8035-82-2

© ДДУВС, 2023
© Автори, 2024

ЗМІСТ

Атаманюк Р.

Психологічна підготовка як ключовий фактор загальної готовності
поліцейських до виконання своїх службових обов'язків 9

Ахрамєєва В., Осіпик К.

Врахування гендерних особливостей під час
професійного навчання майбутніх правоохоронців 12

Бочарова А.

Місце гендерної рівності в поліцейській
діяльності в умовах воєнного стану 15

Бойко А.

Шляхи удосконалення рівня вогневої підготовки
у закладах вищої освіти 17

Брумйрський Р.

Актуальні питання особистої безпеки поліцейського 20

Брусенцова М.

Особливості фізичної підготовки жінок-поліцейських 22

Васецька А.

Психологічна підготовка як запорука якісної підготовки поліцейських 25

Галушневська К.

Способи зниження ризиків застосування
вогнепальної зброї поліцейськими 28

Гелетій Р.

Проблеми та перспективи якісної підготовки
майбутніх правоохоронців у закладах вищої освіти
зі специфічними умовами навчання 30

Гончар К.

Психологічний стан поліцейського
при використанні вогнепальної зброї 33

Граур К.

Психологічна підготовка як ключовий елемент
забезпечення високої якості навчання поліцейських 35

Губаренко Т.

Професійно-прикладна фізична підготовка
студентів та курсантів засобами бойового хортингу 38

Дзеркаль М.

важливість фізичної підготовки для працівників Національної поліції 42

Деменко В.

Досвід професійної підготовки поліцейських у США 45

Дробишевська В.

Надання медичної допомоги в умовах воєнного стану:
проблемні питання та шляхи їх вирішення 47

Єрємін С.

Актуальні питання удосконалення рівня тактико-спеціальної, фізичної
підготовки правоохоронних органів України у воєнний час 51

Задорожня Р.

Важливість підготовки поліцейських у справах виявлення
та реагування на вибухонебезпечні предмети в сучасних умовах 53

Задорожня І.

Фізична підготовка та фізичне виховання курсантів та студентів
ЗВО зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану 56

Здоровець Т.

Проблеми фізичної підготовки у закладах
вищої освіти МВС в умовах воєнного стану 59

Зеленський А.

Деякі аспекти специфіки фізичної підготовки співробітників
карного розшуку в умовах воєнного стану 62

Кадірова А.

Загальні проблеми якісної фізичної підготовки курсантів
у закладах вищої освіти з специфічними умовами навчання 65

Кадірова А.

Дієвість використання у діяльності Національної поліції України пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, спорядженими гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії 67

Кармазіна І.

Морально-психологічні аспекти вогневої підготовки працівників поліції України в умовах воєнного стану 70

Кільова С.

Роль психологічної підготовки у якісній підготовці поліцейських 73

Кісілова В.

Морально-психологічна підготовка поліцейських до служби в умовах війни 75

Кондратьєва А.

Аналіз ефективності різних видів зброї у вогневій підготовці 77

Кохановська Д.

Заходи особистої безпеки під час несення служби в Національній поліції України 79

Кохановська Д.

Тактичні принципи діяльності Національної поліції України в особливих умовах 81

Крисько В.

Врахування гендерних особливостей під час професійного навчання майбутніх правоохоронців 84

Летка-Шаповалова О., Маломуж П.

Проблеми та перспективи якісної підготовки майбутніх правоохоронців у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання 87

Лещенко Д.

Значення спортивної ходьби на тренуванні з бойового хортингу 89

Лісняк А.

Актуальні питання фізичної підготовки співробітників поліції 92

Луб'яний М.

Трансформація тактико-спеціальної підготовки
для підвищення компетентностей поліцейських 94

Лук'яненко О.

Формування психологічної стійкості у майбутніх поліцейських 97

Макаренко Д.

Підвищення рівня службової підготовки майбутніх поліцейських 99

Малахова К.

Проблеми та шляхи подолання агресивної поведінки
працівників Національної поліції України 101

Мітіна М.

Мультимедійні підходи у підготовці правоохоронців 104

Молодецька Г.

Використання новітніх технологій в тактико спеціальній підготовці
в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання 106

Наконечний А., Тарадаєнко С.

Психологічна підготовка як запорука якісної підготовки поліцейських 109

Незеленнікова У.

Розвиток національної поліції України як органу правопорядку 112

Панкєєв Є.

Фізична підготовка правоохоронців як складова
якісної підготовки кадрів для правоохоронних органів 114

Польща І., Зуб Д.

Проблеми та перспективи якісної підготовки
майбутніх правоохоронців у закладах вищої освіти
зі специфічними умовами навчання 116

Поляков І.

Актуальність питань та пропозицій щодо вдосконалення системи
навчання курсантів з вогневої підготовки в умовах воєнного стану 118

Попова Т.

Актуальні проблеми та напрями удосконалення фізичної
підготовки в порядку та умовах воєнного стану 120

Потапенко Я.

Психологічна підготовка поліцейських до дій в екстремальних ситуаціях 123

Пристинський Б.

Тактичні особливості вогневого контакту на близьких дистанціях 127

Рагімлі З.

Аналіз сучасних тенденцій вогневої підготовки у військових формуваннях та правоохоронних органів під час воєнного стану 130

Рукоусєва А.

Фізична підготовка працівника поліції як важлива складова його професіоналізму 132

Савенко А.

Вплив фізичної підготовки на професійну ефективність правоохоронців 134

Сіверська З.

Важливість опанування прийомів боротьби та рукопашного бою курсантами та студентами ЗВО зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану 136

Смоляр В.

Психологічна підготовка та тактико-спеціальна підготовка, взаємодія у роботі поліцейського 139

Телеш А.

Актуальні питання підготовки сил охорони правопорядку в Україні 141

Терехова Г.

Фізична підготовка поліцейських під час воєнного стану: проблеми та перспективи 143

Толмачова Ю.

Роль сучасних технологій під час набуття фахових компетенцій майбутніх правоохоронців 145

Трикозенко М.

Психологічна підготовка як ключовий елемент формування якісних характеристик сучасного правоохоронця 149

Трикозенко М.

Дотримання принципів рівності та визнання гендерних особливостей під час професійного навчання майбутніх правоохоронців 154

Чернявська О.

Фізична підготовка у період адаптації курсантів до служби поліцейського 157

Чернишенко А., Дзюба І.

Психологічна підготовка як запорука якісної підготовки поліцейських 159

Чорний С.

Актуальні питання надання домедичної допомоги в умовах бойових дій 161

Шарамок К.

Важливість використання інформаційних технологій в роботі працівників Національної поліції 165

Шепеленко Д.

Сучасні методики практичної складової вогневої підготовки для майбутніх фахівців правоохоронних органів 166

Хілобок Д.

Поради щодо тактико-спеціальної та бойової підготовки військових та держслужбовців 169

Яременко О.

Психологічний стан поліцейського в умовах війни 173

Яременко О.

Особливості забезпечення навчального процесу з домедичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України 175

Яровицький І.

Навчання тактики дій поліцейських в екстремальних умовах 176

Атаманюк Ростислав Романович,
курсант 3 курсу ННІ права та
підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції,

Науковий керівник:

Казначаяєв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЗАГАЛЬНОЇ ГОТОВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ВИКОНАННЯ СВОЇХ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

Поліцейська професія є однією з важливих у суспільстві. Поліцейські відповідають за забезпечення безпеки громадян та правопорядку. Правоохоронна діяльність в сучасному світі вимагає від поліцейських не лише фізичної готовності та технічної компетентності, але і високого рівня психологічної стійкості та емоційного інтелекту. Психологічна підготовка стає ключовим елементом формування висококваліфікованого, етичного та відданого поліцейського, який здатний ефективно функціонувати у різноманітних умовах та взаємодіяти з громадськістю.

Психологічна стійкість є однією з ключових характеристик, якими має володіти кожен поліцейський. В даному контексті психологічна підготовка спрямована на розвиток цієї стійкості для того, щоб поліцейські могли ефективно виконувати свої обов'язки в умовах великого психологічного навантаження та стресу, що часто супроводжує їхню роботу. Вона включає в себе методи і тренування, спрямовані на зміцнення ментальної стійкості та здатності адаптуватися до непередбачуваних ситуацій. [1]

Психологічна підготовка також націлена на розвиток широкого спектру професійних навичок, які є важливими для успішної діяльності поліцейського. Це включає в себе:

1) Комунікаційні навички. Здатність ефективно спілкуватися з різними людьми є ключовою властивістю поліцейського. Психологічна підготовка включає тренування у вербальній та невербальній комунікації, а також в управлінні мовленням та емоційною інтелігентністю.

2) Навички прийняття рішень. Поліцейські часто опиняються в ситуаціях, де необхідно швидко та обдуманно приймати рішення. Психологічна підготовка включає тренування в управлінні стресом та прийнятті рішень в умовах невизначеності.

3) Навички конфліктології. Поліцейська діяльність часто пов'язана з

урегулюванням конфліктів. Психологічна підготовка спрямована на розвиток навичок ефективного вирішення конфліктів та збереження спокою у напружених ситуаціях.

4) Робота в команді. Поліцейські часто працюють в команді, тому розвиток навичок співпраці та взаємодії є важливим елементом психологічної підготовки. [2]

Поліцейська діяльність часто пов'язана з викликами та стресами. Вона спрямована на навчання поліцейських ефективно управляти стресом та адаптуватися до стресових ситуацій. Це може включати техніки релаксації, управління диханням, та інші стратегії для збереження психічного здоров'я та збереження зосередженості в екстремальних умовах. Також може сприяти зменшенню психологічних проблем серед поліцейських, таких як стрес, тривожність та вигорання. Вона надає інструменти для ефективного управління цими проблемами та забезпечує психологічну підтримку для поліцейських. Психологічна підготовка може включати в себе різноманітні тренінги, спрямовані на розвиток психологічної стійкості та професійних навичок. Ці тренінги можуть бути індивідуальними або груповими і розробляються з урахуванням конкретних потреб поліцейських. [3]

Однією з ключових складових психологічної підготовки поліцейських є проведення спеціалізованих психологічних тренінгів. Ці тренінги можуть бути спрямовані на розвиток різних аспектів, таких як психологічна стійкість, комунікаційні навички, управління стресом, та прийняття рішень в критичних ситуаціях. Інструктори можуть використовувати сценарії та рольові ігри, щоб створити реалістичні ситуації, де поліцейські можуть випробувати та поліпшити свої навички.

Психологічна підготовка повинна включати елементи психологічної підтримки для поліцейських, оскільки вони часто стикаються з емоційно важкими ситуаціями. Метою цих заходів є забезпечення поліцейських ефективними інструментами для управління стресом, запобігання вигоранню та сприяння психічному благополуччю.

Індивідуальні консультації з психологом можуть бути важливим елементом психологічної підготовки. Поліцейські можуть використовувати ці сесії для вирішення особистих та професійних проблем, а також для вдосконалення своєї психічної стійкості. Індивідуалізовані консультації можуть надати поліцейським можливість відкрито обговорити свої емоції та знаходити ефективні стратегії управління ними.

У практиці також важливо впроваджувати систему оцінки психічного стану поліцейських. Це може включати регулярні психологічні оцінки, які дозволяють виявляти можливі ризики та надають інформацію для індивідуалізації програм психологічної підготовки. Систематична оцінка психічного стану може допомогти у передбаченні та запобіганні можливим проблемам зі здоров'ям.

Важливим етапом у практиці є моніторинг ефективності психологічної

підготовки. Це включає в себе збір даних про психологічний стан поліцейських, їхню ефективність у виконанні завдань та здатність управляти стресом. На основі цих даних можна вносити корективи в програми підготовки та забезпечувати їхню постійну актуальність та високий рівень ефективності. [1]

У висновку, психологічна підготовка виявляється ключовим фактором, що впливає на загальну готовність поліцейських до виконання своїх службових обов'язків. Забезпечення психологічної стійкості та розвиток необхідних навичок допомагають зробити їх більш ефективними та компетентними у вирішенні завдань, пов'язаних із забезпеченням громадської безпеки та правопорядку. Інвестиції у психологічну підготовку поліцейських є важливим кроком у покращенні роботи поліції та забезпеченні безпеки громадян.

Список використаних джерел

1. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Юхновець Г.О. Професійна психологія в органах внутрішніх справ. Загальна частина.: Курс лекцій. К.: НАВСУ, 1995. с. 20-40.
2. Кучеренко, І. О. Психологічна підготовка поліцейських як фактор ефективності правопорядку. *Вісник Львівського університету*. Серія психологічна, 28. 2018. с.21-34.
3. Скрябін О. М., Мітасов М. І., Тищенко О. І. Професійно-психологічна підготовка працівників національної поліції / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2016. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/0919/3.1.pdf>
4. Казначеев Д.Г., Лопасва О.М. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал*. 2018. № 4 (97). С. 82–85. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/handle/123456789/3221>.

**Ахрамєєва Вікторія Ігорівна,
Осіпик Каріна Олександрівна**
курсантки 1-го курсу
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції,

Науковий керівник:

**Богуславський
Віктор Володимирович**
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Врахування гендерних особливостей у професійному навчанні майбутніх правоохоронців є актуальною та важливою темою в сучасному суспільстві. Рівноправність статей, вплив стереотипів стосовно статі, та забезпечення комфортних умов для жінок та чоловіків у правоохоронних органах стають об'єктом серйозного вивчення та дискусії. У цьому контексті, вивчення та врахування гендерних особливостей в процесі підготовки майбутніх правоохоронців має велике значення для забезпечення ефективного функціонування правоохоронних органів та підвищення загального рівня безпеки в суспільстві.

З моменту, коли жінки стали активно брати участь в правоохоронних органах, зростає потреба в адаптації системи професійної підготовки до особливостей різних статей. Важливо враховувати, що гендерні особливості можуть впливати на сприйняття і реакцію на певні ситуації, а також на способи спілкування та взаємодії з іншими учасниками правоохоронних процесів.

Ця тема є важливою, оскільки вона стосується не лише самого процесу навчання, а й загальної якості роботи правоохоронців та їхньої здатності взаємодіяти з суспільством на різних рівнях. Правильне врахування гендерних особливостей у професійному навчанні сприяє створенню більш справедливого та ефективного правоохоронного середовища, де кожен правоохоронець може реалізувати свій потенціал, незалежно від статі.

У нашому сучасному суспільстві, надзвичайно важливим є якісна підготовка працівників правоохоронних органів. Це завдання стоїть на передньому плані, оскільки держава передала цій структурі низку унікальних

прав та обов'язків, які несуть особливий характер. Від якісної підготовки цих осіб залежить безпека та збереження правопорядку на території нашої країни.

Сама якісна підготовка працівників правоохоронних органів охоплює безліч важливих аспектів, серед яких важливі знання нормативно-правової бази, вміння володіти вогнепальною зброєю, а також важлива роль фізичної підготовки. Доречно відзначити, що, незважаючи на право правоохоронців застосовувати вогнепальну зброю, такий випадок досить обмежений, і найчастіше їм доводиться використовувати фізичні заходи примусу, визначені чинним законодавством, з метою припинення порушень правопорядку [1]. Хоча ці заходи є менш серйозними і застосовуються у менш небезпечних ситуаціях, їх важливість необхідно підкреслити та не недооцінювати.

Під час дослідження даної тематики ми не можемо не згодитися із поглядами видатного юриста, М.Л. Логвиненка, який в своїй праці наголошує на тому, що жінкам-правоохоронцям необхідно пройти індивідуальну підготовку, враховуючи їхні статеві відмінності [2, с. 245].

Я поділяю точку зору цього визначеного юриста, оскільки підготовка жінок потребує урахування особливостей їхнього фізіологічного складу. Наприклад, жінки володіють більшою гнучкістю та розвинутішим координаційним апаратом, і, отже, важливо побудувати систему навчання, враховуючи ці особливості та сприяючи розвитку їхнього потенціалу.

Науково доведено, що чоловіки володіють більшою фізичною силою та витривалістю [3, с. 121]. Враховуючи це, ми розуміємо, що чоловікам важливо акцентувати увагу на розвитку їхніх силових аспектів. Важливо зауважити, що силова підготовка включає в себе навантаження, спрямовані на підвищення фізичної сили, витривалості та розвиток інших автономних систем організму, що несумнівно підвищує загальний рівень фізичної підготовки.

У процесі підготовки працівників правоохоронних органів необхідно враховувати фізіологічні особливості кожної статі та розробляти навчальні програми, враховуючи ці особливості. На нашу думку, лише шляхом врахування цього аспекту можна досягти високих результатів у підготовці майбутніх правоохоронців.

Отже, врахування гендерних особливостей у процесі професійного навчання майбутніх правоохоронців є ключовим фактором для створення сучасної та ефективної правоохоронної системи. Завдяки розгляду гендерних аспектів, вдається розширити горизонти підготовки, забезпечуючи більш інклюзивне та рівноправне середовище для чоловіків і жінок, які обирають професію правоохоронця.

Дослідження показують, що індивідуальні особливості статі можуть впливати на сприйняття та відповідь на різні ситуації під час виконання правоохоронних обов'язків [4]. З цього погляду, важливо створювати програми навчання, які враховують фізіологічні та психологічні особливості

кожної статі. Це дозволить досягти оптимальних результатів у підготовці та подальшій службі правоохоронців, забезпечуючи їхню готовність до різних видів завдань та взаємодії з громадськістю.

Крім того, важливо боротися зі стереотипами та упередженнями, що можуть обмежувати можливості жінок у правоохоронних органах. Рівність статей в правоохоронних органах сприяє покращенню роботи правоохоронців та підвищує довіру громадськості до правоохоронних структур.

У висновку слід підкреслити, що врахування гендерних особливостей в професійній підготовці майбутніх правоохоронців сприяє покращенню ефективності та справедливості в правоохоронній діяльності. Вона допомагає створити сучасну та інклюзивну правоохоронну систему, яка відповідає потребам різних членів суспільства та сприяє загальній безпеці і правопорядку.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015, поточна редакція 15.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 10.10.2023).
2. Логвиненко М. Гендерний підхід до фізичної підготовки жінок-курсантів у закладах вищої освіти системи міністерства внутрішніх справ України: теоретичне осмислення. Молодий вчений. 2020. № 2 (78). С. 243–246.
3. Шеверун В.С. Сучасні аспекти вдосконалення рівня фізичної підготовленості майбутніх правоохоронців засобами єдиноборств. Молодий вчений. 2021. № 11. С. 284–288.
4. Казначеев Д. Г., Настич Т. М. Забезпечення принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2020. https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29_05_2020/pdf/7.pdf

Бочарова Анастасія,
курсантка 2 курсу
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Наточій Анатолій Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

МІСЦЕ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Гендерна рівність, один із головних принципів забезпечення прав людини, і грає певну роль у справі забезпечення миру та згоди у суспільстві та повноцінної реалізації людського потенціалу з урахуванням сталого розвитку. В даний час рівність чоловіків і жінок визнається майже всіма країнами світу. Однак, незважаючи на те, що більшість держав включило у свої конституції такі положення, як забезпечення рівності чоловіків та жінок заборона дискримінації за статевою ознакою згідно з рекомендаціями міжнародного співтовариства, вони повною мірою не виконуються через наявність різних факторів, а саме забобонів, стереотипів, що призводять до проявів гендерної нерівності.

Останнім часом в Україні загострюється увага до питань європейської інтеграції як умови політичної стабільності, демократичного розвитку та державної незалежності. Європейський рух визнається одним з головних орієнтирів зовнішньої політики. Перед державою виникає завдання гармонізації політичних, правових економічних, соціальних та інших установ, національного законодавства із загальноєвропейськими стандартами та вимогами в умовах воєнного стану. Це завдання дуже складне для України особливо, яка протягом тривалого часу стояла в стороні від розвитку інтеграційних процесів на європейському континенті. В їх рішеннях підкреслюється, що гендерна рівність пов'язано з фундаментальними уявленнями про якість соціальної справедливості прав людини і природи демократії. Крім того залучення обох статей до формування політики дає можливість формувати більш ефективну політику яка більшою мірою відповідає потребам громадянського суспільства.[1 с.48]

Вивчення та імплементація норм міжнародного права направлено на вдосконалення нормативно-правової бази щодо забезпечення рівних прав та рівних можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства, в тому числі і правоохоронної. Вдосконалення діяльності у структурі МВС України в умовах воєнного стану, визначення шляхів і умов

їх подальшого розвитку, досягнення оптимальних результатів передбачає вивчення, аналіз і узагальнення досвіду, який вже накопичено правоохоронними системами різних країн світу. Зрозуміло, що вивчення і посилення на зарубіжний досвід не означає необхідності його прямого перенесення в практику роботи поліцейського. Але аналіз цієї діяльності та застосування окремих підходів або елементів є безумовно корисним. Відомо, що вивчення досягнень інших завжди збагачує власну діяльність, дає можливість скорегувати її особливо в таку тяжку пору для України.[2]

За сучасних умов в поліцейській службі західних країн світу відбувається процес реформування. Більш чутливими стають ініціативи до етичних спільнот в поліції, потреб сексуальних меншин, більш гнучкою стає політика статевого рівноваги, положення і ролі жінки в поліції. Але в той же час, позитивний потенціал проблеми рівності в поліції ще остаточно не усвідомлений. Ці зміни проявляються поки ще тільки на структурному рівні, складу її персоналу - співвідношення чоловіків і жінок, представництво етнічних меншин і тому подібне. Одним з проявів політики статевої справедливості і рівноваги в поліції західних країн є здійснення набору і прийому на службу представників етнічних меншин Згідно з Рекомендаціями Res (2001) 10 Комітету міністрів державам-членам Ради Європи від 19 вересня 2001 року щодо Європейського кодексу поліцейської етики Співробітники поліції, незалежно від посад, на які їх приймають, повинні набиратися на підставі їх компетентності та досвіду.[3 с.184]

Відповідним завданням поліцейської роботи а «процедури прийому на службу» повинні бути засновані на об'єктивних і недискримінаційних критеріях. Але на сьогодні залишається не вирішеною така проблема, як недосконалість правового регулювання проходження служби жінками-працівниками у підрозділах Національної поліції України і відсутність інформації щодо повного висвітлення закордонного досвіду роботи жінок-поліцейських в цій області [5]. Цей факт досить негативно впливає на діяльність структури МВС у цілому і, зокрема, на ті служби, де в основному працюють атестовані жінки. Залишається відкритою проблема щодо адаптації жінок до умов служби МВС. Аналіз цієї проблеми дозволить уникнути помилок поліції, де проблеми адаптації жінок спочатку не виносилися на рівень актуальних. Більшість країн світу переконалися в перевагах залучення жінок в якості поліцейських. З розгулом тероризму в сучасному світі спостерігається зростання масштабів залучення жінок до підрозділів служб безпеки.

Цей факт спостерігається у всіх видах правоохоронної діяльності - як державної, так і приватної. На думку деяких працівників правоохоронних органів, «жінки показали себе як найкращі терористки в світі, і тому справедливо, що їм повинні протистояти люди, які мають подібне мислення».

Отже, підводячи підсумок вищенаведеного можна сказати наступне, що питання гендерної рівності в поліції в умовах воєнного стану є дуже

актуальним в даний час для нашої країни. Умови, які необхідно дотримати для того, щоб створити Українську асоціацію жінок-співробітниць є. Це і велика кількість жінок, які працюють в правоохоронних органах України, їх активний потенціал, велика кількість жінок - науковців у відомчих вищих навчальних закладах, розгалужене громадський рух.

Список використаних джерел

1. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому. Жінки в громадському житті України. Київ : Либідь, 1995. 424 с.
2. Гендер для медій : підручник / за ред. М. Масрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. 3-тє вид., виправ. та доповн. Київ : Критика, 2017. Ч. 2 : Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України. URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/usoc/2006_5/7-12.pdf
3. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України / Центр О. Разумкова. Київ : Заповіт, 2016. 244 с.
4. Гендерна рівність у місцевому політичному житті та гендерна концепція у місцевій політиці в Україні. URL: <https://rm.coe.int/-/16808a2a51>
5. Казначеев Д. Г., Настич Т. М. Забезпечення принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2020. https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29_05_2020/pdf/7.pdf

Бойко Анастасія Андріївна,
здобувачка вищої освіти
бакалаврського рівня

Науковий керівник:
Завістовський Олег Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах демократизації української держави, гуманізації всієї системи суспільних відносин особливого значення набула проблема збереження життя та здоров'я працівників поліції, мінімізації тимчасових чи незворотних втрат серед особового складу [1, с. 108].

Служба поліцейських пов'язана з високим ступенем ризику, небезпекою для життя та здоров'я, усвідомленням високої відповідальності за результати виконання завдань та безпеки громадян [2, с. 335; 3, с. 45].

З давніх часів професійна діяльність щодо профілактики та боротьби зі злочинністю спиралась на спеціальні знання, що обумовило необхідністю постійної професійної підготовки правоохоронців, вдосконалення їх вмінь і навичок до виконання своїх службових обов'язків [4, с. 124].

Тема є дуже актуальною, особливо з урахуванням сучасних викликів та загроз, з якими стикаються працівники поліції сьогодення. Але сучасна система підготовки поліцейських потребує ідеального поєднання можливостей вирішення завдань, що будуть виникати в професійній діяльності [5, с. 103].

Вогнева підготовка є однією з найважливіших складових підготовки курсантів, яка має на меті формування відповідних навичок та вмінь в області вогневої бойової діяльності. У зв'язку з цим, необхідно розглядати різні шляхи удосконалення рівня вогневої підготовки курсантів у закладах вищої освіти.

Кризові явища, що відбуваються в суспільстві призвели до посилення злочинності, ускладнення кримінальної обстановки в нашій країні. Це змушує уряд і Міністерство внутрішніх справ як ніколи велику увагу приділяти питанням професійної підготовки співробітників, вдосконалення процесу навчання з бойової зброї [6, с. 247].

Проблематика теми полягає у тому, що рівень вогневої підготовки курсантів у закладах вищої освіти не завжди відповідає сучасним вимогам та потребам. Це може бути пов'язано з застарілими методиками та програмами навчання, нестача кваліфікованих інструкторів, недостатньою кількістю практичних занять та іспитів на засвоєння матеріалу, а також недостатньою увагою до використання сучасних технологій в процесі вогневої підготовки.

До інших проблем можна віднести недостатню увагу до підготовки курсантів до ведення бойових дій в умовах надзвичайних та екстремальних ситуацій.

Одним із шляхів удосконалення рівня вогневої підготовки курсантів є використання сучасних технологій. Крім того, можна використовувати інноваційні підходи до навчання, такі як групові та індивідуальні тренування з використанням відео-інструкцій та інтерактивних тренажерів [7,].

Також важливо забезпечити належний рівень матеріально-технічної бази для проведення вогневої підготовки курсантів, зокрема, забезпечення сучасним озброєнням та спеціальним зняттям для навчання.

Отже, важливо надавати належну увагу підготовці інструкторського складу, який буде здійснювати навчання курсантів вогневій підготовці. Інструктори повинні мати відповідні навички та знання в цій області, а також бути здатними до передачі знань та вмінь курсантам з різними рівнями підготовки.

Підводячи підсумки, можемо зробити висновки, що вдосконалення рівня вогневої підготовки курсантів у закладах вищої освіти є надзвичайно важливою та актуальною проблемою. Для цього потрібно впроваджувати

сучасні методики та програми навчання, використовувати сучасні технології та обладнання, забезпечувати достатню кількість практичних занять та іспитів на засвоєння матеріалу, а також підготовлювати кваліфікованих інструкторів, здатних до передачі знань та вмінь курсантам з різними рівнями підготовки.

Крім того, важливо надавати належну увагу підготовці курсантів до ведення бойових дій в умовах надзвичайних та екстремальних ситуацій. Це дозволить забезпечити безпеку та ефективність виконання завдань курсантами в майбутньому, що є важливим для безпеки країни та її громадян.

Список використаних джерел

1. Завістовський, О.Д. (2021). Проблемні питання оптимізації психологічної підготовки працівників патрульної поліції щодо забезпечення особистої безпеки та адаптації в службово-бойовій діяльності. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/21314/1/2021%20%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%A3%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98%20%D0%9F%D0%A1%D0%98%D0%A5%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%97%D0%90%D0%91%D0%95%D0%97%D0%9F%D0%95%D0%A7%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%A1%D0%9B%D0%A3%D0%96%D0%91%D0%9E%D0%92%D0%9E%D0%87%20%D0%94%D0%86%D0%AF%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86_p108-110.pdf
2. Zavistovskyi, O. D. (2023). IMPLEMENTATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE POLICE OFFICERS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF EDUCATION. Publishing House "Baltija Publishing". URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/290/7922/16752-1>
3. Шаповалов, Б. Б., & Завістовський, О. Д. (2021). Забезпечення виживання поліцейських і персоналу охорони в екстремальних ситуаціях: американський підхід. *Бизнес и безопасность*, (1), 44-45.
4. Завістовський, О.Д. Принципи забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку під час дії воєнного стану. In The III International Scientific and Practical Conference «Theories, methods and practices of the latest technologies», November 07–09, Tokyo, Japan. P. 123-125. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5624/166852046996524.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=124>
5. Тінін Д. (2022). ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. *Collection of Scientific Papers «ЛОГОΣ»*, (July 8, 2022; Paris, France), 101–103. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-08.07.2022.027>
6. Бодирєв, Д. А., & Завістовський, О. Д. (2023). Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*, (3), 246-249. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/284717/278803>
7. Казначеев Д.Г., Мінченко О.В. Удосконалення вогневої підготовки поліцейських. Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: зб. тез II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28 жовтня 202 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2021. с.20–22.. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/a8b3ecb4-495d-4d21-a102->

c31ef11eafe8/content

8. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ МВС України від 26.01.2016 № 50/ База даних «Законодавство України» І Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.

Брумиський Роман Вікторович
курсант ДР-041 ННІП та ПФПНП

Науковий керівник:

Анісімов Дмитро Олексійович,
доктор філософії в галузі права,
викладач кафедри спеціальної
фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Особиста безпека поліцейських є надзвичайно важливим і актуальним питанням, що потребує належної уваги та підтримки. Поліцейські виконують важливі завдання з охорони громадської безпеки і злочинопрофілактики, але це часто супроводжується великими ризиками та загрозами їх особистій безпеці. Поліцейським потрібно мати належні навички самозахисту, які включають тактику фізичного захисту, знання бойових мистецтв та використання належного захисного спорядження. Вони також повинні бути навчені розпізнавати потенційні загрози та ефективно реагувати на них [1.с.346].

Поліцейським також необхідна психологічна підтримка, оскільки їх професія може бути дуже стресовою та травматичною. Забезпечення доступу до психологічних послуг та тренінгів є ключовим для збереження їх особистої стійкості та здоров'я [2. с. 69]. Крім того, важливо, щоб поліцейські мали постійну можливість проходити професійну підготовку та навчання, щоб розширювати свої знання і вміння в сфері безпеки. Це допоможе підвищити їх рівень підготовки та зменшити ризики у виконанні службових обов'язків [3.с.6].

Фізичний розвиток поліцейського може допомогти йому із здійсненням службових обов'язків та збереженням особистої безпеки. Він може поліпшити загальну фізичну міць, витривалість та швидкість, що є корисними як у фізичних конфліктах, так і у передбаченні небезпек і запобіганні їм. Регулярні тренування, включаючи силові тренування, кардіо

тренування та гнучкість, можуть покращити фізичні здібності поліцейського [4. с. 207, 5]. Однак, варто підкреслити, що використання фізичної сили поліцейським повинно бути виключним заходом, коли інші засоби не ефективні або недостатні. Поліцейські повинні бути навчені тактиці, технікам самозахисту, і правилам використання сили, щоб забезпечити безпеку себе та оточуючих [6. с. 168]. Ось деякі основні прийоми самозахисту, які можуть бути корисними поліцейському:

1. Бойові мистецтва: Навички у будь-якому бойовому мистецтві, такому як карате, джитсу, тхеквондо, бокс, можуть надати поліцейському ефективні засоби захисту. Вони вчать правильній техніці ударів, блокуванню, кидкам та збиванням супротивника.

2. Техніки самозахисту: Поліцейським слід мати навички самозахисту, які дозволять їм відволікти або нейтралізувати атакуючу особу. Це можуть бути рухи, такі як удари по вразливим точкам тіла, фіксації, броски та кидки, та інші техніки.

3. Тактичні навички: Поліцейським слід отримати навички з тактики і стратегії в ситуаціях конфлікту. Вони повинні вміти оцінювати та передбачати ситуації, працювати в команді, координувати дії та знаходити безпечні місця для себе та інших.

4. Використання спеціальних засобів: Поліцейським слід бути навченими використанню спеціальних засобів, таких як кийки балони, електрошокери, або засоби силового впливу. Їх слід використовувати згідно з внутрішніми правилами, і законодавством.

5. Постійна підготовка: Важливо, щоб поліцейські постійно практикували свої навички самозахисту та підтримували високий рівень фізичної форми. Це допоможе зберегти гнучкість та реакцію у стресових ситуаціях.

Забезпечення особистої безпеки поліцейських є не тільки моральною обов'язковістю, але й стратегічним інвестиційним кроком, який забезпечує ефективну роботу правоохоронних органів і допомагає зберегти життя та здоров'я тих, хто служить спільному благу.

Список використаних джерел

1. Петрушин, Д., Анісімов, Д., & Пожидаєв, М. (2019) Методика розвитку спеціальних фізичних якостей курсантів закладів вищої освіти Національної поліції України з використанням системи кросфіт. Молодий вчений. № 2 (66). С. 345–348. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-75>

2. Казміренко Л. І. Система і структура юридичної психології // Філософські, методологічні та психологічні проблеми права : тези наук.-практ. конф. (м. Київ, 28 січ. 2009 р.) / МВС України, Київ. нац. ун-т внутр. справ. Київ, 2009. С. 68–71.

3. Anisimov, D., Petrushin, D., Boguslavsky, V. Improvement of physical training of first-year cadets of Dnipropetrovsk state university of internal affairs. Scientific space in the condition of global transformations of the modern world: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2020. pp. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-255-5-1>.

4. Спеціальна фізична підготовка. навчальний посібник. Київ-Одеса, 2009. 208с.

5. Грибан В.Г., Мельников В.Л., Хрипко Л.В., Казначеев Д.Г. Фізичне виховання: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 232 с.

6. Криволапчук В. О., Годуров І. М. Особиста безпека : навч.-практ. посіб. Київ : ВПЦ МВС України, 2006. 169 с

7. Грибан В.Г. Безпека працівників Національної поліції в умовах надзвичайних ситуацій: навчальний посібник (Грибан В.Г., Фоменко А.Є., Казначеев Д.Г., Бойко О.І. / за заг. ред. Грибана В.Г.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 100 с.

Брусенцева Марія Сергіївна,

здобувачка вищої освіти
навчальної групи СР-142
3 курсу ННППФПН

Науковий керівник:

Чоботько Маргарита Анатоліївна,

викладачка кафедри спеціальної фізичної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЖІНОК-ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Фізична підготовка слухачів (курсантів) як співробітників МВС України спрямована на їх всебічний гармонійний розвиток. При цьому важливим показником фізичного виховання учнів як поліцейських є фізична досконалість, яка включає наступні фактори: високий рівень фізичного стану, стану здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості [1].

Не зайве відзначити, що фізична підготовка (ФП) – вид спеціальної фізкультурної освіти; процес формування рухових навичок та розвитку фізичних якостей, необхідних у конкретній професійній чи спортивній діяльності (ФП льотчика, боксера, лижника тощо).

Фізична підготовка в МВС України – це цілеспрямований керований процес фізичного вдосконалення співробітників, який здійснюється з урахуванням особливостей їхньої службово-професійної діяльності. До цього слід додати ту обставину, що серед працівників є значна кількість жінок. В наявності фемінізація правоохоронних органів. Щороку все більше жінок закликається до лав правоохоронних відомств, жінки широко залучаються до служби та до навчання у ВНЗ МВС України.

Спеціальна фізична підготовка осіб жіночої статі – це педагогічно спрямований процес забезпечення спеціалізованої фізичної підготовленості до професійної діяльності зі специфічними професійними характеристиками, який враховує особливості функціонування жіночого організму. Специфічні особливості жіночого організму визначаються їх природою, що полягають у

різниці в будові тіла, особливостях функціонування окремих органів і систем органів, пристосування до м'язових навантажень, своєрідністю роботи над розвитком рухових якостей. Загальна працездатність жінок при важкій фізичній праці на 20-30% менша ніж у чоловіків. У чоловіків за рахунок тренувань, працездатність може підвищуватись на 50%, тоді, як у жінок - на 25% [2].

До вищезгаданих особливостей можна віднести і ряд дидактичних особливостей. У курсантів (слухачів) – жінок більш висока успішність, ніж у чоловіків; мотивація, соціальна перцепція, емпатія, тактовність, чутливість, вразливість, прагнення гармонії.

Врахування морфофізіологічних особливостей жінок – найважливіша вимога викладача. Викладач на заняттях враховує сильні та слабкі сторони жіночого організму, а також критичні дні (менструальний цикл) та явище нейропсихічного стресу.

Особливістю жіночого організму є більш високий рівень захворюваності та своєрідна її структура (жіночі хвороби). Динаміка фізіологічних резервів організму жінки протягом першого року навчання змінюється меншою мірою, ніж у чоловіків, надалі навпаки, зростає більшою мірою [3].

Для більш якісної підготовки та недопущення фактів травматизму під час виконання жінками-поліцейськими професійних завдань необхідно планувати фізичну підготовку як планомірний систематичний процес удосконалення фізичних якостей протягом усього періоду навчання та часу служби.

Особливу увагу за підтримки фізичного стану жінок-поліцейських необхідно приділяти розвитку фізичних та прикладних навичок, а також підвищенню загальної рухової активності для компенсації характерного для них статичного режиму діяльності [4, 5].

Особливості фізичної підготовки жінок-поліцейських, її складові зумовлюють її місце та значення у системі професійної підготовки, яка полягає в наступному:

- поповнення та удосконалення індивідуального фонду рухових умінь, навичок та фізкультурно-освітніх знань, що сприяють освоєнню обраної професійно-службової діяльності;
- інтенсифікація розвитку важливих для майбутньої професії фізичних та безпосередньо пов'язаних з ними здібностей, забезпечення стійкості та підвищення на цій основі рівня дієздатності;
- підвищення ступеня адаптаційних можливостей організму стосовно несприятливих впливів умов середовища, у яких протікає трудова діяльність [3].

Отже, організуючи заняття з фізичної підготовки з курсантами та слухачами у ВНЗ МВС України жіночої статі, слід враховувати особливості їхнього організму. На практичних заняттях з фізичної підготовки з

курсантами дівчатами слід приділяти більше уваги техніці ударів по больовим сегментам тіла, а також анатомічним особливостям проведення больових прийомів. При проведенні занять, завданням яких стоїть розвиток фізичних якостей, збільшити кількість часу, що витрачається на виховання витривалості за рахунок зниження кількості вправ, що розвивають силу та швидкість. Під час навчання захисту від ударів, доцільно навчати дівчат захисту за допомогою ухилів, мінімізувавши при цьому захисні дії. Під час навчання кидкам слід приділяти увагу підніжкам та зацепам. Установки педагогічного працівника виконання того чи іншого практичного завдання дівчат мають супроводжуватися обґрунтуванням необхідності їх застосування у критичних ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Вайда, Тарас Степанович. "Особливості фізичної підготовки жінок-поліцейських у закладах вищої освіти мвс україни." *Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення Дня науки–2023 в Україні «Актуальність та особливості наукових досліджень в умовах воєнного стану»(23 травня 2023 року)*. Київ: ДНДІ МВС України. 2023. 508 с. 2023. 422 с.
2. Логвиненко М.О. Гендерний підхід до фізичної підготовки жінок-курсантів у закладах вищої освіти системи міністерства внутрішніх справ України: теоретичне осмислення. *Молодий вчений* 2 (78). 2020. С. 243-246.
3. Полішко Н.Л. Фізична підготовка як умова реалізації трудової функції жінками-поліцейськими. *Historical and legal aspects of recruiting women to the police: the experience of some foreign countries*. 2020.
4. Боровик, М.О. Особливості фізичної підготовки жінок-поліцейських. 2017
5. Казначеев Д. Г., Настич Т. М. Забезпечення принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2020. https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29_05_2020/pdf/7.pdf
6. Грибан В.Г., Мельников В.Л., Хрипко Л.В., Казначеев Д.Г. Фізичне виховання: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 232 с.

Васецька Аліна Василівна

курсантка 1-го курсу

ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції,

Науковий керівник:

Біліченко Валерій Віталійович

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Останнім часом Національна поліція приділяє значну увагу професійно-психологічній підготовці своїх фахівців. Основна мета цієї підготовки полягає в формуванні та вдосконаленні загальних та спеціальних професійно-психологічних знань, умінь та навичок, а також в розвитку важливих професійних якостей особистості, необхідних для успішного виконання оперативно-службових завдань. Підготовка фахівців у професійно-психологічній сфері розпочинається під час навчання у вищих навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ України і триває протягом всієї їх професійної діяльності в Національній поліції.

Згідно з положенням Міністерства внутрішніх справ України "Про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України" від 26 січня 2016 року № 50, службова підготовка є системою заходів, спрямованих на зміцнення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням особливостей та специфіки його службової діяльності [1.с.5].

Психологічна підготовка включає в себе комплекс заходів, спрямованих на створення, підтримку та розвиток у працівників Національної поліції професійно важливих психологічних та морально-ділових якостей, що є невід'ємною частиною їхньої освіти.

Метою психологічної підготовки працівників Національної поліції є:

- формування в працівників стійкої позитивної професійної мотивації до правоохоронної діяльності;
- розвитку в працівників професійно важливих психологічних якостей;
- підтримання на високому рівні психологічної готовності до впевненого та ефективного виконання працівниками своїх службових обов'язків відповідно до посади та виду діяльності в типових та екстремальних ситуаціях;
- зміцнення згуртованості працівників довкола мети професійної

діяльності,

– формування відповідної корпоративної культури в службових колективах;

– озброєння працівників психологічними вміннями та навичками, необхідними для успішної, безпечної і ефективної професійної діяльності [1.с.7]

Праця поліцейських відзначається постійним навантаженням, недостатнім сном і стресами. Тому надання своєчасної психологічної підтримки правоохоронцям є надзвичайно важливим, оскільки ігнорування їхнього психічного здоров'я може суттєво покращити ефективність виконання ними завдань.[4]

Під поняттям готовності працівника Національної поліції до професійної діяльності розуміють результати професійно-психологічної підготовки. Мета професійної готовності полягає в забезпеченні високих результатів у виконанні будь-якої роботи, створюючи умови для успішної професійної діяльності правоохоронців [1.с.10].

Поліцейські часто знаходяться в стресових ситуаціях в яких потрібно швидко приймати рішення, щоб вберегти життя багатьох громадян. Іноді доводиться застосовувати вогнепальну зброю для збереження життя людей, що дуже сильно впливає на психо-емоційний стан поліцейського. Часто рішення поліцейських, тим, чи іншим чином впливає або вирішує долю людей, саме тому, щоб ефективно виконувати покладені на них обов'язки їм потрібно підвищувати рівень стресостійкості та психологічної компетентності.

При розгляді психологічної готовності співробітника Національної поліції до професійної діяльності варто враховувати два аспекти:

1) знання власних психологічних особливостей, уміння використовувати власні резерви;

2) знання психології різних категорій людей і вміння використовувати їх у своїй роботі.

Шляхом моделювання конкретних психологічних ситуацій та створення обстановки, що напружено від психологічного погляду, під час різних тренувань, можливо створити умови, що наближені до реальних сценаріїв. Це сприяє формуванню та розвитку психологічної готовності співробітника для успішного здійснення його професійної діяльності [2 с.11].

Методи психологічної підготовки є частиною цілісної системи, яка дозволяє систематично та науково обґрунтовано впливати на почуття, мислення та пам'ять поліцейських, сприяючи формуванню та розвитку необхідних професійних психологічних якостей. Основні методи психологічної підготовки працівників поліції включають:

1. Застосування практичних психологічних вправ та тренувань;
2. Моделювання ситуацій критичного характеру та рефлексія навколо них;

3. Використання стресових впливів та методів їх подолання [3.с.4].

Потрібно зазначити, що психологічна підготовка займає важливе місце у роботі поліцейського, адже вони у своїй роботі постійно стикаються з різними проблемами людей і задля їх ефективного вирішення необхідно підвищувати рівень психологічної підготовки [5]. Якби вони не були психічно витривалими то вони не змогли б повноцінно виконувати свої завдання і обов'язки. Тому, ми вважаємо, що рішення Національної поліції приділяти значну увагу професійно-психологічній підготовці своїх фахівців є вірним, оскільки в умовах воєного стану це забезпечує ефективне виконання повноважень Національної поліції України.

Список використаних джерел

1. Уведення в професійно-психологічну підготовку працівників Національної поліції URL: <https://oduvsv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Lecture1-2.pdf> (дата звернення 14.10.2023)
2. Професійно-психологічна підготовка працівників національної поліції URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/0919/3.1.pdf>
3. Особливості професійної психологічної підготовки працівників національної поліції України до дій в екстремальних умовах URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_05_2019/pdf/101.pdf
4. Пересунько І.В. Біліченко В.В. Роль психолога у забезпеченні повсякденної діяльності поліції. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/21299/1/2021%20%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%A3%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98%20%D0%9F%D0%A1%D0%98%D0%A5%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%97%D0%90%D0%91%D0%95%D0%97%D0%9F%D0%95%D0%A7%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%A1%D0%9B%D0%A3%D0%96%D0%91%D0%9E%D0%92%D0%9E%D0%87%20%D0%94%D0%86%D0%AF%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86_p064-065.pdf
5. Казначеев Д.Г., Лопаєва О.М. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2018. № 4 (97). С. 82–85. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/handle/123456789/3221>
6. Казначеев Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначеев, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Галушневська Катерина Олегівна
здобувачка вищої освіти 3-го курсу
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

Бодирєв Дмитро Анатолійович
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

СПОСОБИ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ

Багаторічний досвід особового складу правоохоронців свідчить про те, що кожен інцидент застосування вогнепальної зброї міліціонером та поліцейським більш ніж у 90 % випадках закінчується службовим розслідуванням, відкриттям кримінального провадження і обвинувальним вироком за статтею 365 Кримінального кодексу України. Поліцейський, який застосовує вогнепальну зброю, несе вкрай великий ризик бути притягнутим до кримінальної відповідальності за перевищення службових повноважень. Відтак, застосування вогнепальної зброї поліцейськими є серйозним питанням, яке вимагає дотримання спеціальних процедур та кваліфікованої підготовки.

У Законі України "Про Національну поліцію" встановлені повноваження поліцейських щодо використання вогнепальної зброї як останнього та найбільш суворого заходу примусу. У пункті 4 статті 46 Закону приведений чіткий перелік випадків, коли поліцейському дозволено застосовувати зброю у виняткових випадках. Пункт 6 цієї ж статті вказує на ситуації, коли зброя може бути застосована без попередження [1].

Усі наведені в Законі випадки пов'язані з обов'язком поліцейського захищати своє життя і здоров'я, колег, членів сім'ї, звичайних громадян, а також виконувати службові завдання, такі як звільнення заручників, затримання правопорушників та інші.

Використання вогнепальної зброї належним чином та безпечно для суспільства способом є важливим питанням, яке потребує вирішення. Ця проблематика виникає внаслідок різних факторів, проте країна поступово приймає відповідні заходи для її розв'язання та забезпечення безпеки суспільства.

Згідно з офіційними даними, на озброєнні у поліцейських стоїть пістолет Форт-17, але усім нам відомий той факт, що забезпечені ними лише патрульні поліцейські. Усі інші підрозділи отримують для виконання своїх

певних службових завдань ПМ (пістолет Макарова). Обидва пістолети мають схожі показники збереження убивчої сили кулі, що дорівнює 300-350 метрів. Також, обидва пістолети призначені для стрільби набоями калібру 9мм. Прицільна дальність складає до 50 метрів [2, с.56].

Враховуючи вищеописані тактико-технічні характеристики та певні дані статистики, поліцейський здатний контролювати лише 15% безпечної дистанції пострілу, у залишку маємо 250-300 метрів в яких зберігається вбивча і руйнівна сила кулі. Звісно ж, ніхто не може заперечувати факт можливої появи людей, транспорту, або влучення у об'єкти, які можуть призвести до виникнення небезпечної ситуації, такі як: системи газового обладнання, автозаправки, тощо.

Дослідження, що проводились щодо механізму пострілу з пістолетів Форт-17 та ПМ, а також пробивної сили кулі калібру 9 мм, показують, що навіть влучний постріл у правопорушника може спричинити шкоду стороннім особам або пошкодити небезпечний об'єкт, наприклад, бак з паливом автомобіля або газопровід будинку [3, с.34].

Практичний досвід використання вогнепальної зброї свідчить, що більшість випадків застосування зброї поліцейськими відбувається на відстані до 10 метрів. В таких ситуаціях куля, яка потрапляє в тіло правопорушника, пробиває його повністю і продовжує свій рух зі збереженням смертоносною силою до 100 метрів. На такій відстані можуть потрапити вразливі особи, такі як звичайні громадяни, заручники або інші поліцейські.

Аналізуючи вищевикладене, підсумуємо, що для вирішення цієї проблеми ми вважаємо необхідним прийняти системний підхід. По-перше, потрібно розробити проект закону, який внесе зміни до Закону України "Про Національну поліцію" і встановить принцип відповідальності держави за негативні наслідки, спричинені законними діями поліцейських під час виконання ними своїх службових обов'язків.

По-друге, варто розглянути можливість включення в озброєння Національної поліції зброї електрошокової дії, наприклад, "тейзерів", які вже успішно використовуються поліцейськими в США. Використання такої зброї не приносить ризику для невинних перехожих або транспорту, але має ефективний ефект паралізації та зупинки правопорушника на відстані до 10 метрів, не призводячи до летальних наслідків.

По-третє, необхідно переглянути характеристики набоїв для поліцейської зброї, зокрема, розглянути використання патронів з експансивними кулями.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
2. Застосування заходів фізичного впливу в обмеженому просторі : навч.-метод.

посібник. О. І. Тьорло, Б. Ю. Музика, О. В. Флуд та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 204 с.

3. Лопаєва О.М. Ризики застосування вогнепальної зброї поліцейськими та способи їх зниження. Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.). Дніпро: ДДУВС, 2021. С. 34-35.

4. Волков Ю.М., Казначеев Д.Г. Актуальні проблеми застосування вогнепальної зброї поліцейськими в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання. www.isej.org.ua/ № 4. 2020. С. 142–145. URL:http://www.lsej.org.ua/4_2020/35.pdf

**Гелетій Роман Андрійович,
Коваленко Назар Костянтинівич,**
здобувачі вищої освіти факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності

Науковий керівник:

Богуславський Віктор Володимирович,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Сучасна національна система вищої освіти сьогодні переживає процес уніфікації, який полягає в об'єднанні національних традицій «вищої школи» з міжнародними, особливо європейськими, стандартами. Ця ситуація призводить до змін, які визначають розвиток системи вищої освіти та створюють супутні проблеми, однією з найбільш актуальних з яких є майбутнє «відомчих» навчальних закладів вищої освіти. Деякі з цих закладів успішно перейшли під владу МОН України, інші були переорганізовані (наприклад, Національна академія прокуратури України, згідно з наказом Офісу Генерального прокурора від 05.03.2020 року № 129 «Про ліквідацію Національної академії прокуратури України»), а треті продовжують залишатися під управлінням центральних органів виконавчої влади (наприклад, заклади вищої освіти, що входять до сфери управління МВС України).

Важливо зазначити, що відповідно до Закону України «Про вищу освіту», вищий військовий навчальний заклад (навчальний заклад вищої

освіти з особливими умовами навчання) - це державний навчальний заклад, який забезпечує підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського, сержантського, старшинського або начальницького складу з метою виконання завдань Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних сил України, інших військових формувань, центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, що формує і виконує державну політику у сфері цивільного захисту [1, с. 10].

Додатково, відповідно до положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 року № 878, МВС відповідно до своїх завдань: а) розробляє пропозиції щодо державного замовлення на підготовку, перепідготовку та післядипломну освіту фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів для МВС, Національної гвардії та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких координує Міністр; б) організовує підготовку та професійне навчання кадрів для МВС, Національної поліції та Національної гвардії на базі навчальних закладів, що входять до сфери управління МВС; в) встановлює порядок добору, направлення та зарахування на навчання до навчальних закладів, що належать до сфери управління МВС; г) здійснює організаційно-методичне супроводження навчального процесу в цих закладах. Тому заклади вищої освіти, які готують поліцейських, перебувають у сфері управління МВС України і в той же час керуються нормативними актами МОН України з питань освіти [2, с. 17].

Як підкреслює А. В. Андрєєв, сьогодні існують два основних напрями розвитку поліцейської освіти в Україні. Один із них ґрунтується на наказі МВС України від 25.11.2016 року № 1252 «Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України», а інший базується на проєкті Концепції покращення правничої (юридичної) освіти для професійної підготовки юристів відповідно до європейських стандартів вищої освіти та юридичної професії. Ця тенденція спостерігається і в 2020 році.

Говорячи про особливості підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах МВС України, важливо відзначити, що лише в цих закладах студенти можуть систематично та поступово адаптуватися до своєї майбутньої професії. Цей процес в значній мірі можливий завдяки використанню тренінгових методик підготовки та інтеграції елементів поліцейського квесту [3]. З цього приводу важливо відзначити думку А. В. Андрєєва, який підкреслює, що вдосконалення підготовки кадрів для Національної поліції в навчальних закладах зі специфічними умовами навчання можливе лише за умови акцентування на сучасних тренінгових

методиках у підготовці фахівців. Існує безліч шляхів впровадження інновацій, і достатньо просто переглянути підґрунтя існуючої системи підготовки поліцейських кадрів.

Слід відзначити, що сьогодні тренінгові методики навчання поліцейських реалізуються за допомогою методу «поліцейського квесту». Загальні вимоги до квестових завдань та порядок їх захисту розроблені Департаментом персоналу, організації освіти та наукової діяльності МВС України (сьогодні – Департамент персоналу) відповідно до Методичних рекомендацій щодо проведення занять у формі поліцейського квесту в вищих навчальних закладах, що готують кадри для МВС України і Національної поліції (лист персоналу, організації освіти та наукової діяльності МВС України від 12.10.2018 року № 22/2-5178).

Наприклад, в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ елементи поліцейського квесту використовуються у трьох аспектах. По-перше, для практичних занять. По-друге, для оцінки результатів ознайомчих, початкових практик та стажування. По-третє, для проведення підсумкової державної атестації з професійних дисциплін [4].

Отже, основними характеристиками підготовки поліцейських в університетах МВС України можна вважати послідовну адаптацію до вимог та особливостей поліцейської діяльності, а також успішне поєднання теоретичного навчання юридичних аспектів з практичними навичками в реалізації законодавства, що відбувається під час навчання з використанням елементів поліцейського квесту. Крім того, уніфікація навчальних матеріалів, доступних у режимі дистанційного навчання, сприяє обміну кращими практиками для розвитку професійних знань та навичок поліцейських будь-якого рівня освіти, в будь-який час та у будь-якому місці з доступом до Інтернету.

Список використаних джерел

1. Андрєєв А. В. Особливості підготовки поліцейських кадрів у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. Підприємництво, господарство і право. 2017 № 6. С. 100–103.
2. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 878. Урядовий кур'єр. 2015. № 207.
3. Савельєва І. В. Підготовка кадрів для Національної поліції України як складова державної політики у сфері вищої освіти. Lex Portus. 2018. № 1 (9) С. 72–82.
4. Шемелинець І. Чи мають навчати юристів виші у системі МВС та СБУ? Публікація від 18.12.2020. ЛІГА. Блоги. URL: <https://blog.liga.net/user/ishemelynets/article/38685>.

Гончар Кароліна,
курсантка 2 курсу

Науковий керівник:
Наточій Анатолій Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ВИКОРИСТАННІ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Станом на сьогоднішній день, формування психологічної готовності поліцейських є невід'ємною частиною при використанні вогнепальної зброї [1, с 201]. Задачі, які вони повинні виконувати, часом стикають їх із надзвичайно складними рішеннями та ситуаціями, коли вони змушені використовувати вогнепальну зброю. Це приводить до важкого психологічного навантаження, яке впливає на їхній стан і життя загалом.

Психологічний стан поліцейського може включати різноманітні фактори, такі як стрес, тривожність, страх, агресія та інші емоційні та психічні аспекти, які впливають на їхню здатність приймати рішення під час критичних ситуацій, а використання вогнепальної зброї завжди вимагає від поліцейських високого рівня тренувань і вмінь, щоб забезпечити безпеку громадян та себе.

В сучасному світі, де безпека і порядок мають вирішальне значення для громадськості, поліцейські відіграють критичну роль у забезпеченні цих цінностей. Їхні обов'язки можуть включати в себе не лише запобігання злочинності та реагування на неї, але і використання вогнепальної зброї в критичних ситуаціях. Поліцейський, коли заступає на службу та бере на себе відповідальність за громадську безпеку, стає справжнім героєм нашого суспільства. Але, як і у усіх професіях, пов'язаних із ризиком, вони стикаються із психологічними викликами. Однак, психологічний стан поліцейського може значно вплинути на їхню здатність правильно та безпечно використовувати цю зброю.

Використання вогнепальної зброї – це крайній захід, який вимагає не тільки професійної навички, але й стійкості психіки, високого рівня самоконтролю .

Складний психологічний стан поліцейського виникає з багатьох чинників. По-перше, - це стрес. Спілкування зі злочинцями, втручання в конфліктні ситуації, а також загрози життю та безпеці інших людей - це тільки декілька з моментів, які можуть викликати стрес у поліцейських. Психологічний стрес може вплинути на їхню здатність раціонально мислити та діяти, включаючи використання вогнепальної зброї. Також він може

впливати на фізичну та когнітивну здатність приймати рішення, що може призвести до необґрунтованого використання сили. Однак, важливо враховувати, що психологічний стан може бути різним в різних ситуаціях: вночі, під час масових заходів, в будинку під час обшуку та ін.

По-друге, це страх та тривожність за власну безпеку. Відчуття страху перед можливими наслідками використання зброї завжди присутнє. Ці емоції можуть призвести до того, що поліцейський відреагує надто агресивно або навіть панічно, що може вплинути на безпеку не лише для нього, але й для навколишніх осіб.

По-третє, це відповідальність за свої дії, оскільки кожен постріл може мати серйозні наслідки, від яких співробітник поліції може отримати психологічну травму від можливого завданого шкоди чи смерті особи.

Спроби поліцейських звести до мінімуму використання сили та зброї є насущним завданням. Адекватна психологічна підготовка і навчання, які допомагають управляти стресом та тривожністю, стають важливими частинами професійного розвитку поліцейського.

На жаль, досвід поліцейських свідчить про те, що вплив психологічного стану внаслідок використання вогнепальної зброї може залишати сліди на їхньому психічному здоров'ї. Важливо, щоб суспільство та служба підтримували поліцейських, надавали їм можливості для консультації та психічної допомоги. Поліцейські повинні навчатися керувати своїми емоціями, робити обґрунтовані рішення та впроваджувати їх на практиці. Також, важливо використовувати психіатричну підтримку для виявлення і лікування можливих психічних проблем, які можуть впливати на психологічний стан поліцейських.

Аналізуючи точки зору сучасних науковців, за нашим переконанням, готовність працівника Національної поліції до застосування вогнепальної зброї у визначених законодавством випадках, є важливим психологічним фактором, що суттєво впливає на результативність виконання працівниками поліції своїх функціональних обов'язків та забезпечення особистої безпеки. Така готовність являє собою стійкий психоемоційний стан поліцейського, обумовлений наявністю певного досвіду, знань та навичок з одночасною можливістю реального їх застосування [2, с 281].

Отже, психологічний стан поліцейського під час використання вогнепальної зброї - це фактор, що має вирішальне значення для забезпечення безпеки громадськості та самого поліцейського. Ця проблема вимагає серйозного вивчення та удосконалення підходів до тренування та психологічної підтримки поліцейських, щоб забезпечити їхню здатність ефективно та безпечно використовувати вогнепальну зброю в службі громадській безпеці. Поліцейські, які щодня виходять на передову для забезпечення нашої безпеки, заслуговують на нашу підтримку та розуміння, а також на належну психологічну підтримку для забезпечення їхнього психологічного стану.

Список використаних джерел

1. Сокурєнко, В. В. Аналіз сучасного стану психологічної роботи в органах Національної поліції. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України : тези доп. наук.-практ. конф. (м. Харків, 7 квіт. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 201).
2. Катєринчук І.П., Катєринчук О.І. Застосування зброї поліцейськими: психологічний фактор.(м. Одеса, 2023 р.) МВС України, Одеса. Нац.ун-т внутр. Справ. Одеса: ОДУВС,281).

Граур Ксенія Євгенівна,
курсантка 1-го курсу ННППФППП

Науковий керівник:
Біліченко Валерій Віталійович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОЇ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Психологія - це наука, що аналізує людське мислення, емоції, поведінку та способи взаємодії з іншими. Вона також вивчає розвиток особистості, сприйняття світу, міжособистісні відносини та різні аспекти психічного здоров'я. Психологія використовує різні методи, такі як спостереження, експеримент, анкетування та інші підходи, для кращого розуміння людської поведінки та психіки. Важливо зазначити, що психологія охоплює різноманітні напрямки і підходи, включаючи як індивідуальний психологічний досвід, так і соціальні впливи на поведінку та психологічні процеси [1].

Мета психологічного супроводу у поліцейській діяльності полягає у підтримці якісної роботи поліцейських та їхньої здатності працювати ефективно навіть у складних умовах. Це також включає підтримку психологічної підготовки курсантів, особливу увагу яким приділяють психологи на базі навчальних закладів зі специфічними умовами навчання. Крім того, курсові офіцери та колеги можуть грати важливу роль у поліпшенні психологічної готовності особового складу. Виявлення та вирішення проблем з психоемоційним станом курсантів на ранніх етапах навчання є критично важливим, оскільки це може вплинути на їхню

подальшу службу. Крім того, на етапі адаптації поліцейські пристосовуються до нових умов роботи та встановлюють стосунки з колегами.

Станом на сьогоднішній день, формування психологічної готовності поліцейських є не від'ємною частиною для вирішення тактично-оперативних завдань в умовах воєнного стану.

Згідно з Указом Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України "Про правовий режим воєнного стану", наказів Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції України, поліцейські разом з іншими органами виконавчої влади України повинні здійснювати заходи та наповняються повноваженнями, необхідними для забезпечення захисту безпеки населення, інтересів держави та оборони України в цілому.

Поліцейські з 24.02.2022 року щодня зіштовхуються з високим рівнем напруження при вирішенні надзвичайно складних завдань, що часто становлять серйозну загрозу для їхнього життя. Принцип постійної готовності до служби у воєнний час виконується навіть на 120% [3].

Поліцейські постійно перебувають у бронезахисті, мають при собі пістолети та автомати, ризикують власними життями, намагаються врятувати людей з-під завалів, надають медичну допомогу та стикаються з великою кількістю озброєних осіб. Навіть звичні виклики громадян на лінію 102 тепер небезпечні. Нові умови служби, тривоги та загрози використання зброї дуже негативно впливають на психіку та фізичний стан поліцейських, призводячи до втоми, виснаження, професійного вигорання та емоційних стресів. Це призводить до виникнення психологічних труднощів в наданні служби та виконанні службових обов'язків, що може вплинути на їхню ефективність та бажання виконувати свої обов'язки взагалі. Психологічна підготовка підрозділів Національної поліції тепер вимагає більшої уваги, оскільки багато поліцейських були не готові до такого високого рівня стресу та небезпеки, пов'язаної з війною в країні. Не всі з них можуть оперативно приймати правильні рішення, використовувати зброю та взяти на себе відповідальність за можливість вжиття смертельного заходу. У багатьох поліцейських виникає дилема між дотриманням закону та впливом емоційного напруження [2].

Професійно-психологічна підготовка працівників громадської безпеки є важливим етапом у їхньому професійному розвитку. Ця підготовка має на меті формування у них високого рівня психологічної готовності для ефективної правоохоронної діяльності. Поліція громадської безпеки є підрозділом поліції в Україні, спрямованим на захист особистої безпеки громадян, забезпечення громадського порядку та безпеки, запобігання злочинам і правопорушенням, а також надання допомоги громадянам та

організаціям у межах своєї компетенції[4].

Структура поліції громадської безпеки залежить від її функціонального призначення та рівнів управління відповідно до адміністративно-територіального устрою країни. Внутрішня організація цієї служби базується на лінійному принципі, де різні підрозділи спеціалізуються за конкретними напрямками діяльності. До складу поліції громадської безпеки входять різні підрозділи, які забезпечують різні аспекти її роботи, такі як охорона громадського порядку, автомобільна інспекція, охорона та інше.

Використання психологічних методів і технік виявляється дієвим, коли вони ґрунтуються на розумінні механізмів людської поведінки. Важливо зауважити, що це не означає, що таке розуміння повинно бути виключно науковим.

Знання основних потреб людини дозволяє легше впливати на її поведінку та стимулювати вчинки. Це може стосуватися як окремих осіб, так і різних груп, колективів і навіть суспільства в цілому [5].

Отже, психологія відіграє надзвичайно важливу роль у роботі поліцейських, особливо в умовах воєнного стану. Розуміння психологічних аспектів та емоційних станів допомагає покращити ефективність їхньої служби та забезпечити безпеку громадян. Спеціалізована психологічна підготовка та підтримка важливі для забезпечення якісної роботи поліцейських в умовах надзвичайних ситуацій.

Список використаних джерел

1. Необхідність психологічного супроводження курсантів у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. URL:
https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&q=%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE+%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F&btnG=#d=gs_qabs&t=1697702683835&u=%23p%3Dbfs4cyw_USgJ
2. Професійно - психологічна підготовка працівників підрозділів громадської безпеки URL:
https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/573281/mod_resource/content/2/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0.pdf
3. Психологія спілкування URL:
http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/13107/%D0%9A%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Психологія. URL:
<https://www.psykholoh.com/post/%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D1%86%D0%B5>
5. Важливість психологічної підготовки поліцейських для вирішення тактично – оперативних завдань в умовах воєнного стану URL:

<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f36602d8-e723-41d5-ada7-3a6c64e471e4/content>

6. Казначєєв Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначєєв, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Губаренко Тарас Олександрович,
здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти Навчально-наукового
інституту фізичного виховання і спорту
Державного закладу «Луганський
національний університет імені Тараса
Шевченка», м. Полтава, Україна

Науковий керівник:

Отравенко Олена Вікторівна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри теорії та методики
фізичного виховання Державного
закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна

ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ТА КУРСАНТІВ ЗАСОБАМИ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

Професійно-прикладна фізична підготовка в системі фізичного виховання закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання є одним із профілюючих напрямків ефективної підготовки курсантів до майбутньої професійної діяльності, особливо в умовах воєнного стану.

Засоби бойового хортингу активно впроваджують у закладах освіти різних типів і рівнів акредитації: Е. Єрмоменко [4-6], В. Бойко, І. Малинський [1]; З. Діхтяренко [3; 16;], Ж. Петрочко [11], Н. Довгань, О. Отравенко [9; 15] та ін.

На сьогодні у закладах зі специфічними умовами навчання виникає необхідність профілювання фізичного виховання та фізичної підготовки з урахуванням вимог до обраної професії. У процесі освітньої та спортивно-патріотичної діяльності у курсантів будуть розвиватися і вдосконалюватися ті якості, навички, уміння, які характеризують рівень професійної майстерності [2].

У монографії Е. Єрмоєнка «Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України» зазначається, що «професійно важливі якості співробітника правоохоронних органів як представника правоохоронної системи базуються на основі, яку складають громадянські важливі якості. До них відносяться такі якості, як громадянська зрілість, патріотизм, висока громадська активність, глибока повага до закону, соціальних цінностей правової держави, честі і гідності громадянина, висока моральна свідомість, твердість моральних переконань, почуття обов'язку. Саме ці якості є тією основою, тим базисом, на якому може сформуватися особистість справжнього професіонала» [5, с. 19].

За Е. Єрмоєнко, бойовий хортинг включає в себе фізичну, функціональну, базову технічну і тактичну підготовку, та психологічну підготовку [4]. Отже, усі перелічені види підготовок знаходяться у тісній взаємодії, вивчаючи такий цікавий національний вид спорту, як «бойовий хортинг» із студентською та курсантською молоддю у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, особливо під час воєнного стану.

Мета професійно-прикладної фізичної підготовки – сприяння проведенню ефективного освітнього процесу, досягнення стійкої працездатності, виконуючи професійні функції. Ми згодні з І. Шуткою та ін., що у процесі цієї підготовки повинні розвиватися навички та якості, що сприятимуть досягненню об'єктивної готовності людини до успішної професійної діяльності [14].

Отже далі розглянемо трактування поняття «професійно-прикладна фізична підготовка» за різними авторами (табл. 1.)

Слід відзначити, що програма військово-патріотичного виховання молоді в закладах освіти засобами бойового хортингу впроваджується Національною федерацією бойового хортингу України. Як зазначив Е. Єрмоєнка, «програма містить наступні заходи: вивчення військової історії та традицій України, знання дат військової слави, бойових і трудових подвигів жителів області в роки різних війни; збереження військових традицій, зв'язку поколінь захисників Батьківщини, організація зустрічей учнів з ветеранами війни та праці, учасниками локальних військових конфліктів та антитерористичних операцій; формування позитивного образу Збройних Сил України, готовності до виконання військового обов'язку. У результаті даної діяльності федерація України і держава, у цілому, мають надійних синів України, майбутніх її захисників» [6, с.32].

На спортивно-патріотичне виховання молоді у контексті національних та європейських цінностей звернули свою увагу О. Отравенко, Д. Пелипась, 2023, які наголосили на те, що у закладах вищої освіти створюються умови для професійної мобільності, активно впроваджуються компетентнісний підхід, міжпредметна інтеграція, займають належне місце «прикладна фізична підготовка, проведення спортивно-патріотичних заходів, військово-спортивних ігор, що сприяють вихованню у молоді духовності, моральності,

патріотичних рис, національної гідності, активної життєвої позиції протягом життя» [7, с.299]. Спортивно-патріотичне виховання є також необхідною складовою якісної професійної підготовки майбутніх фахівців. Науковці зосередили увагу на тому, що «результатом професійної освіти є конкурентоздатна особистість, яка володіє системою знань, умінь і навичок загального та професійного рівня, має комплекс якостей, які допомагають активно займатися професійною діяльністю, вдосконалюватися та розвиватися як справжній професіонал» [8, с.394].

Таблиця 1

**Трактування поняття «професійно-прикладна фізична підготовка»
за різними авторами**

№\п	Автор, рік	Визначення поняття ППФП
1.	А. Сипцова, Т. Пристанська, А. Трададюк, 2006	специфічна, відносно самостійна і важлива складова системи безперервної професійної освіти [13].
2.	Л. Пилипей, 2009	процес системно-педагогічного проектування засобів та методів загальної, спеціальної, фізичної та психофізіологічної особистісно-орієнтованої підготовки студентів до професійної діяльності [12,с.40].
3.	С. Гвоздецька, П. Рибалко, С. Чередніченко, 2017	спеціалізований вид фізичного виховання, спрямований на формування і підтримку необхідного рівня фізичної підготовленості стосовно вимог певної (конкретної) професії [2, с.58].
4.	Я. Панькевич, 2021	педагогічно спрямований процес навчання, який збільшує індивідуальний фонд професійно потрібних рухових умінь і навичок, сприяє вихованню фізичних і, безпосередньо пов'язаних з ними, рухових здібностей, від яких прямо або побічно залежить професійна дієздатність [10, с.29].

Результати анкетування показали, що 29,4 % юнаків бажають займатися силовими видами спорту, у тому числі і гирьовим видом спорту; бойовими видами спорту, включаючи бойовий хортинг – 31,6% респондентів; ігровими видами спорту – 28%, іншими видами спорту 11%. Отже, студенти та курсанти надають перевагу силовим і бойовим видам спорту.

Таким чином, доведено, що сучасним і достатньо ефективним засобом

професійно-прикладної фізичної підготовки студентів і курсантів є бойовий хортинг.

У **перспективах подальших** досліджень передбачено продовжити даний науковий напрямок, розробивши та охарактеризувавши рисунок «Загальна характеристика бойового хортингу».

Список використаних джерел

1. Бойко В., Малинський І., Єрмоєнко Е., Діхтяренко З. Розвиток силових якостей у студентів-хортингістів. *Теорія і методика хортингу*: зб. наук. праць [ред. Бех І. Д. (голова) та ін.]. К.: Паливода А. В., 2017. Вип. 7. С. 104–112.

2. Гвоздецька С. В., Рибалко П. Ф., Чередніченко С. В. Професійно-прикладна фізична підготовка: навчально-методичний посібник для спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура). Суми: ФОП Цьома С. П., 2017. 110 с.

3. Діхтяренко З., Єрмоєнко Е. Військово-патріотичне виховання учнівської та студентської молоді, курсантів у спортивному гуртку «Бойовий хортинг» в умовах воєнного стану. *Проблеми освіти*. 2022. Вип. 2(97). С. 239–265. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-97.2022.14>.

4. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. К.: Паливода А. В., 2014. 1064 с.

5. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України: монографія; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. К: ГС «НФБХУ», 2020. 203 с. ISBN 978-966-437-568-6.

6. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів. *Теорія і методика хортингу*. Вип. 9, 2018. С.32-41.

7. Отравенко О. В., Пелипась Д. С. Спортивно-патріотичне виховання молоді у контексті національних та європейських цінностей. *Scientific practice: modern and classical research methods*. May 26, 2023. Boston, USA. С. 297-301. DOI 10.36074/logos-26.05.2023.088. Вилучено із: <https://archive.logossience.com/index.php/conference-proceedings/issue/view/11>.

8. Отравенко О. В., Пелипась Д. С. Спортивно-патріотичне виховання як складова якісної професійної підготовки майбутніх фахівців. *Grail of Science*. Вип. 28. 2023. С. 393-398. DOI 10.36074/grail-of-science.09.06.2023.63.

9. Отравенко О. В., Довгань Н. Ю., Діхтяренко З. М., Ганчева В. І. Національно-патріотичне виховання здобувачів освіти засобами бойового хортингу під час воєнного стану. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. № 1 (355), 2023. С.136-146. DOI [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-1\(355\)-136-146](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-1(355)-136-146).

10. Панькевич Я. А. Удосконалення спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців інженерних військ сухопутних військ збройних сил України. Дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт. Львів . 2021. 221 с.

11. Петрочко Ж.В., Єрмоєнко Е.А. Хортинг – школа сили і честі юного українця: метод. посіб. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2016. 544 с. Пилипей Л. П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 312 с. ISBN 978-966-8958-434.

12. Сипцова А., Пристанська Т., Трададюк А. Аналіз сучасного стану та перспективи оптимізації ППФП в навчальних закладах різних типів і рівнів акредитації.

Молода спортивна наука України: зб. наук. праць. Львів: 2006. Вип. 10. С. 313-318.

13. Шутка Г. І., Домінюк М. М., Шутка Іван-Ростислав Засоби професійно-прикладної фізичної підготовки здобувачів вищої освіти. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України.* Харків, 2019. С. 262-265.

14. Dovgan Nadiia, Otravenko Olena, Dehtyaryov Anatoliy 5.2. Structural study of the levels of health, physical and tactical fitness, functional and psycho-emotional states in Combat Horting athletes. Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World. Monograph. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2022, (pp. 513-524). ISBN 978-83-66567-48-1.

15. Fedorchenko, T., Boltivets, S., Dovgan, N., Dikhtiarenko, Z., Yeromenko, E., Kukushkin, K., ... & Dehtyaryov, A. (2022). Combat Horting as a means of physical education of a harmoniously developed, successful, a vitally active personality–pupils, students and cadets: results of research work. *Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World: monograph*, 474-573.

Дзеркаль Марина Олександрівна,
здобувачка вищої освіти
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник :
Марков Роман Анатолійович,
викладач кафедри спеціальної
фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ВАЖЛИВІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

В сучасній поліцейській діяльності, працівник структури МВС має забезпечити безпеку всіх громадян у разі необхідності, тим самим застосувати фізичну силу, свої фізичні здібності , це доводить те , що поліцейський має бути майже на сто відсотків підготовлений. Фізична підготовка працівників правоохоронних органів, є однією з головних складових специфіки служби. А також, в умовах сьогодення працівники Національної поліції повинні бути підготовленими до більш напруженої роботи, як в психологічному так і в фізичному плані.

Розглянувши термін фізична підготовка , слід розуміти , що це комплекс заходів, які цілеспрямовані на вдосконалення та розвиток рухових навичок, розвиток витривалості, швидкості ,уміння самооборони. Якщо , правоохоронець регулярно займається удосконаленням своїх фізичних здібностей, його підготовка до різних ситуацій в професійній діяльності, а також рівень особистої безпеки стає значно вищою .

Метою фізичної підготовки правоохоронців є забезпечення особистої безпеки, збереження здоров'я, набуття ним теоретичних знань і практичних умінь. Необхідність якісної фізичної підготовки працівників поліції залежить не лише від конкретних обставин службової діяльності, а й від загальних вимог до здорового розвитку молодшого покоління. Завданнями фізичної підготовки є конкретизація головної мети підготовки працівників поліції до фізичних навантажень. Завдання поділяються на загальні та спеціальні. Загальні завдання являють собою підтримання здорового стану організму, підвищення рівня працездатності поліцейського, підвищення ефективності психічного і фізичного стану, прищеплювання звичок регулярних фізичних навантажень, покращення будови тіла, виплекати сміливість, швидку реакцію на подразники в професійній діяльності. Спеціальні завдання включають в себе опанування знань про правильність застосування фізичної сил, також ці знання гарантують забезпечення особистої безпеки працівників поліції, формування необхідно важливих фізичних якостей поліцейського, також як і в загальних завданнях виплекання професійно необхідних рис характеру - це сміливість, впевненості, рішучості.

Аналізуючи умови роботи під час воєнного стану, професійна підготовленість до фізичного навантаження правоохоронців, має бути спрямована на роботу та навчання в неординарних, екстремальних умовах.

Велика кількість науковців вважає, що серед професійно-необхідної підготовленості офіцера поліції являються спритність, витривалість, влучність. Саме спритність, деякі з фахівців пов'язують з точністю і максимальною швидкістю рухових реакцій різної складності, а також з руховою активністю та здатністю до логічного мислення. В умовах воєнного стану швидкість і точність виконання задач, вкрай необхідна. Швидке, а найголовніше логічне прийняття рішення наближає працівника Національної поліції, до розкриття кримінального правопорушення і встановлення вірної санкції, щодо правопорушника. Тому процес навчання майбутніх правоохоронців та офіцерів поліції повинні спрямовуватися на набуття відповідних навичок фізичного виховання та набуття спеціальних якостей. Виїзди на навчально-тренувальні полігони є однією з головних складових фізичної підготовки поліцейських.

За дослідженнями медиків, виявилось, що надмірна фізична активність призводить до виснаження м'язів, а згодом до виснаження нервової системи, розвитку патологічних змін в організмі людини, також на ці виснаження впливає службове навантаження. Тому, важлива поступовість в виконанні фізичних вправ, та розвитку, покращенні своїх можливостей. Також, слід пам'ятати про певні, особливі захворювання людини, виконувати навантаження після консультації з спеціалістами, лікарями.

Навчання та робота під час воєнного стану надто виснажує здобувачів вищої освіти, а також працівників Національної поліції, на плечі поліцейських накладається в рази більше відповідальності, пильності та інших важливих

факторів. Також стресових ситуацій стало набагато більше, саме стрес виснажує морально та фізично, а фізичні навантаження добре допомагають каналізувати його. Можна сказати, що навчання та підготовка правоохоронців має здійснюватися високоефективними вправами, а також вивчення нових прийомів самозахисту, які актуальні на даний час.

Отже, під час підведенні підсумків системи фізичного виховання, слід зазначити, що фізична підготовка, є невід'ємною частиною підготовки працівників Національної поліції, яка спрямована на забезпечення особистої безпеки правоохоронця, громадської безпеки та верховенства права. Процес удосконалення фізичних здібностей поліцейських курсантів, які вперше направлені на подальшу службу, спочатку будується на основі знань теоретичного матеріалу, а згодом теоретичних вмій, але головними є практичні навички та вміння, саме правильність їх застосування у практичній діяльності, вдосконалення свого рівня підготовки, якраз практичні навички забезпечують ефективну підготовку кадрів які здобуті під час навчання з викладачами або під час самостійної підготовки. Знання та навички які вимагає держава від працівників Національної поліції, можуть бути удосконаленими та здобутими, лише за наявності відповідної мотивації кожного з співробітників органів поліції, а також за наявності мотивації здобувачів освіти закладів внутрішніх справ в Україні. Також, заохочення та залучання практичних працівників та курсантів до відвідування спортивних секцій, таким чином покращується здоров'я, фізична підготовка та психологічний стан, сприяє покращенню розумової діяльності, логічного мислення. Тому, наразі вищі навчальні заклади та практичні підрозділи вводять як можна більше фізичної активності в життя правоохоронців, наприклад виїзди на навчально-тренувальні полігони, відпрацювання практичних ситуацій, які наразі актуальні під час дії воєнного стану в Україні.

Список використаних джерел

1. Ануфрієв М. І., Бутов С. Є., Гіда О. Ф., Решко С. М. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : навч. посіб. Київ :Нац. акад. внутр. справ, 2003. 336 с
2. Анісімов Д.О., Антипова А.К. Фізичне виховання та спорт: URL.<https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-7-107-2>
3. «Актуальні проблеми фізичної підготовки працівників національної поліції в умовах воєнного стану» URL.<http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/15953/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%2016.09.2022.pdf>
4. Грибан В.Г., Мельников В.Л., Хрипко Л.В., Казначеев Д.Г. Фізичне виховання: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 232 с.
5. Фізична підготовка працівника поліції як важлива складова його професіоналізму. URL.<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e86566ac-b37f-44b9-bfba-02c8e879f09c/content>

Деменко Віталій Михайлович,
здобувач вищої освіти 3 курсу
ННІППФПНП

Науковий керівник:

Петрушин Дмитро Владиславович,
доцент кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту

ДОСВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У США

Робота у поліції належить до одного з найважливіших напрямів державної служби, що забезпечує життєдіяльність суспільства. Суспільство розвивається, змінюються його потреби та пріоритети, і це накладає свій відбиток на діяльність поліції. Вимоги до кандидата, що надходить на службу до правоохоронних органів, досить високі. Існують певні базові критерії, за якими відбувається відбір майбутніх співробітників поліції. Однак, крім відповідності необхідним якостям, не менш важливою є професійна компетентність співробітників правоохоронних органів. Професійна компетентність формується протягом усієї професійної діяльності, фундамент якої закладається ще під час початкової підготовки, коли новобранці вперше знайомляться з особливостями професійної діяльності та ціннісними орієнтирами професії поліцейського. Гостро постає питання, чи відповідає поточна підготовка та навчання кандидатів на службу в поліції та новобранців у навчальних закладах початкової підготовки вимогам до правоохоронної діяльності. У зв'язку з цим заслуговують на увагу дослідження, проведені в країні, де діяльність поліції визнана досить ефективною, зокрема, у Сполучених Штатах Америки.

Проаналізувавши стандарти навчання поліцейських, які пропонуються Міністерством юстиції США, ми можемо побачити, що до обов'язкових навчальних дисциплін віднесені: поводження з вогнепальною зброєю, навички самооборони, спеціальна фізична підготовка, тактика патрулювання, перша медична допомога, оформлення процесуальних документів, навички володіння комп'ютером, культурна різноманітність і толерантність, стратегії community policing, управління конфліктами та навички медіації [1].

Підготовка поліцейських у США має певну специфіку, що зумовлено особливостями їх територіального устрою та автономією суб'єктів федерації (штатів) та децентралізованою системою правоохоронних органів. Це

підкреслює А. Савченко, говорячи про те, що у США головна проблема здійснення управління підготовкою кадрів полягає в децентралізованій системі та існуванні багатьох юрисдикцій: муніципальної, окружної, штату та федеральної. Через це навчальні заклади знаходяться під управлінням відповідних органів, орієнтованих на обслуговування окремих територій [2].

Система професійної підготовки кадрів у США у найбільш загальному вигляді може бути представлена як структура з трьох основних ланок:

- Початкова підготовка для осіб, які вступають на службу в поліцію;
- Підвищення кваліфікації та службова підготовка співробітників поліції;
- Підвищення кваліфікації та підготовка співробітників, які обіймають управлінські посади

Початкова підготовка є основною та найбільш складною стадією навчання поліцейських. Слід зазначити такі особливості початкової професійної підготовки поліцейських, як стандартизація та диференційованість. Під стандартизацією поліцейської підготовки розуміється існування у штатах нормативних актів, у яких передбачені мінімальні стандарти та вимоги до поліцейської підготовки, обов'язкові до виконання всіма офіцерами правопорядку. Наочним прикладом диференціації може бути стандарт обов'язкової мінімальної кількості годин початкової підготовки. У різних штатах він варіюється від 320 годин (штати Південна Дакота, Теннесі, Канзас) до 690 годин (штат Вісконсі) та до 1040 годин (Гавайї).

Важливою частиною підготовки поліцейських є навчання працівників, які мають певний досвід роботи. Потреби очевидні: постійна зміна законодавства, всієї нормативної бази; виникнення нових аспектів процедурних операцій; розвиток методів експертизи та застосування технічних засобів; необхідність поновлення навичок роботи [1, с. 59].

Таким чином, система підвищення кваліфікації орієнтована не тільки на оновлення знань та навичок співробітників, а й на корекцію їхнього професійного зростання, поведінки, здібностей, взаємин з людьми.

Підвищення кваліфікації та підготовки співробітників, які займають управлінські посади, у США приділяється особливе значення. На федеральному рівні цей різновид підготовки забезпечує Національна поліцейська академія ФБР та Південний поліцейський інститут.

Таким чином, узагальнивши все вищевикладене, можна зробити такі висновки про організацію та здійснення професійної підготовки поліцейських у США:

1) суттєвими особливостями підготовки поліцейських є стандартизація (наявність у кожному з штаті певних мінімальних вимог до підготовки поліцейських) та диференційованість (не співпадіння у різних штатах деяких мінімальних стандартів поліцейської підготовки);

2) прогресуючими закономірностями у професійній поліцейській

підготовці є:

- практична спрямованість підготовки;
- збільшення обсягу поліцейської підготовки (зокрема початкової);
- спеціалізація підготовки, що поглиблюється;

Досвід США в організації та здійсненні професійної підготовки поліцейських має для України важливе практичне значення. На нашу думку, доцільно запозичувати на підготовку співробітників МВС України такі особливості поліцейської підготовки США:

- максимальне наближення процесу навчання до практичної діяльності поліцейських;
- постійна ротація викладачів в освітніх організаціях, що дозволяє молодому поліцейському, який вступає на службу, плавніше «влитися» в практичну діяльність після здобуття теоретичних знань.

Список використаних джерел

1. Маковей Є. С. Світовий досвід професійної підготовки поліцейських (на прикладі Сполучених Штатів Америки та Канади). Національна академія Національної гвардії України. 2022. 153.
2. Савченко А. Система підготовки поліцейських у США // Національна громадська платформа «Реформуємо МВС: прозорість та відповідальність». URL: http://police-reform.org/articles/sistema_pidgotovki_policejskih_u_ssha (дата звернення: 21.10.2023)
3. Швець Д. В. Особливості професійної підготовки поліцейських: порівняльний аналіз. 2018.
4. Петрушин, Д., & Креніков, Є. (2023). Актуальні напрями підвищення фізичної підготовки курсантів системи МВС України в сучасних умовах. Теорія і методика фізичного виховання і спорту, (1), 26-29.
5. Веселова Д.С. Професійна підготовка працівників поліції США і України. *Проблеми формування громадянського суспільства*. 2018. 44 с.

Дробишевська

Вікторія Володимирівна

студентка 3 курсу 1 групи

Інституту права і безпеки

(Правоохоронна діяльність)

Одеського державного університету

внутрішніх справ

НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Воєнні конфлікти та кризові ситуації ставлять перед медичною системою особливі виклики та вимоги, і розуміння цих вимог є ключем до забезпечення ефективної медичної допомоги у воєнний період.

Воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень[1].

Воєнний стан створює низку викликів для медичної системи, зокрема:

1) Збільшення обсягу поранень та травм. Умови воєнного конфлікту можуть призвести до значного зростання числа поранених, що потребують невідкладної медичної допомоги.

2) Обмеженість ресурсів. У воєнний період доступ до медичного обладнання, ліків та персоналу може бути обмеженим, що ускладнює надання якісної допомоги.

3) Евакуація поранених. Воєнний стан вимагає ефективної системи евакуації поранених з поля бою до медичних закладів для подальшого лікування.

4) Психологічні травми. Умови воєнного конфлікту можуть призвести до психологічних травм у військових та цивільних осіб, що потребують відповідної психологічної допомоги.

У свою чергу під час дій воєнного стану медична допомога має відповідати низці принципів, для ефективного надання допомоги усім, кому це необхідно:

1) Швидке реагування: у воєнний час необхідна швидка реакція на медичні потреби. Медичні системи повинні бути готові до швидкого реагування на надзвичайні ситуації та швидкого надання медичної допомоги на передовій.

2) Сортування Системи сортування мають важливе значення в умовах збройного конфлікту через потенційну можливість великої кількості жертв. Системи сортування допомагають визначити пріоритетність надання медичної допомоги, використовуючи ступінь травми і ймовірність виживання як основні критерії.

Цей принцип суттєво відрізняється від установки на надання екстреної медичної допомоги поодиноким постраждалим, з чим найчастіше і зі зустрічається цивільна медицина (практичні лікарі) у повсякденних умовах. При надзвичайній ситуації з великою кількістю постраждалих завжди важко прийняти правильне рішення для визначення пріоритетних завдань. Це зумовлено тим, що при НС завжди має місце диспропорція між кількістю постраждалих і тяжкістю отриманих ними пошкоджень та чисельністю

медичних сил і засобів. У зв'язку з цим одночасно надати екстрену медичну допомогу всім постраждалим — практично нереально.

На жаль, на даний час в Україні немає жодного нормативно-правового акту, який би чітко регламентував проведення медичного сортування постраждалих під час надання їм екстреної медичної допомоги за умов надзвичайної ситуації [2, с.3].

3)Мобільність і гнучкість: медичні служби повинні бути гнучкими і мобільними, щоб швидко реагувати на мінливі умови на полі бою. Це передбачає розгортання мобільних госпіталів, створення медичних бригад і забезпечення доступу до лікування у важкодоступних районах.

4)Технологічні інновації: використання новітніх медичних технологій та інновацій може значно підвищити якість та ефективність охорони здоров'я в умовах воєнного стану. Наприклад, використання телемедицини може допомогти дистанційно надавати експертні консультації та підтримку у прийнятті рішень у складних медичних ситуаціях.

5)Психологічна підтримка У воєнний час психологічна підтримка має вирішальне значення для військовослужбовців, які можуть страждати від психологічних травм. Психологи та психіатри повинні бути включені в склад медичних бригад, щоб надати необхідну допомогу тим, хто потребує підтримки та консультування.

6)Захист медичного персоналу: Забезпечення безпеки медичного персоналу є надзвичайно важливим у воєнних умовах. Надання належного захисту, включаючи захист від фізичних та психологічних загроз, є пріоритетом для забезпечення незаконних атак на медичні заклади та персонал.

7)Медичне нейтралітет: Медична допомога в умовах воєнного стану повинна базуватися на принципі медичного нейтралітету, що означає надання допомоги всім постраждалим безперебійно та без будь-якої дискримінації, незалежно від їхньої національності, релігії або політичних переконань.

8)Координація та співпраця: В умовах воєнного стану важливим є налагодження ефективної системи координації та співпраці між різними медичними службами, групами допомоги та гуманітарними організаціями. Це допомагає оптимізувати розподіл ресурсів та забезпечити найкращу можливу медичну допомогу тим, хто її потребує.

9)Етичні принципи: При наданні медичної допомоги в умовах воєнного стану важливо дотримуватися етичних принципів, таких як повага до гідності та прав людини, дотримання конфіденційності медичної інформації, обов'язок невтручання та забезпечення неупередженості у наданні допомоги. Медичний персонал повинен діяти на основі професійних етичних стандартів, не допускати використання медицини як інструменту воєнних дій і завжди керуватися потребами та благополуччям поранених.

10)Посттравматична реабілітація: Після воєнного конфлікту медична

допомога не обмежується лише наданням невідкладної медичної допомоги пораненим. Важливо також забезпечити посттравматичну реабілітацію для пацієнтів, щоб допомогти їм повернутися до нормального життя, фізичної та психологічної функціональності.

Ці ключові принципи медичної допомоги в умовах воєнного стану спрямовані на забезпечення негайної та ефективної медичної допомоги пораненим та хворим у воєнних умовах. Вони розроблені з урахуванням специфічних викликів та обмежень, які можуть існувати в цих ситуаціях, з метою збереження життя та здоров'я людей.

Покращення медичної допомоги в умовах воєнного стану є критичним завданням для забезпечення життєво важливої допомоги постраждалим особам. Ось деякі рекомендації щодо покращення медичної допомоги в таких умовах:

Варто забезпечити належну підготовку медичного персоналу для роботи в умовах конфлікту. Вони повинні мати навички та знання щодо невідкладної медичної допомоги, травматології, екстреної хірургії та інших необхідних процедур.

Потрібні мобільні медичні бригади, які зможуть оперативно реагувати на ситуації та надавати допомогу у важкодоступних районах або на передовій. Ці бригади повинні бути оснащені необхідним медичним обладнанням та засобами діагностики. А також мати у своєму розпорядженні добре оснащені транспортні засоби, які б безперешкодно долали шлях.

Треба забезпечити постачання медикаментів, перев'язувальних матеріалів, крові та іншого необхідного медичного обладнання. Запаси повинні бути вистачати на тривалий період та враховувати особливості воєнного конфлікту.

А також варто створити систему швидкого реагування та передачі інформації про потерпілих між медичними пунктами та лікарнями. Це дозволить ефективно організувати допомогу тим, хто її найбільше потребує.

Організація навчання та підготовки громадськості щодо надання першої допомоги та невідкладних медичних процедур, що допоможе збільшити відсоток належної домедичної та першої допомоги, не медичними працівниками. Це може включати тренінги з основних навичок допомоги, розповсюдження інформації про найближчі медичні пункти та довірені джерела інформації.

Забезпечення психологічної підтримки для медичного персоналу, постраждалих осіб та їх родин. Воєнний конфлікт може призвести до травм та стресу, тому важливо мати доступ до психологічної допомоги та психотерапевтичних послуг. Це допоможе медичним працівникам продовжувати ефективно та у повному обсязі виконувати свої обов'язки.

Залучення міжнародних організацій та гуманітарних агентств до співпраці та координації допомоги. Це допоможе забезпечити необхідні ресурси, фінансування та медичну експертизу для поліпшення медичної

допомоги.

Загальною метою даних рекомендацій є забезпечення ефективної, доступної та якісної медицини в умовах воєнного стану. Ці рекомендації мають сприяти збереженню життя та здоров'я постраждалих осіб і забезпечити оптимальні умови для роботи медичного персоналу.

Важливо пам'ятати, що покращення медичної допомоги в умовах воєнного конфлікту є складним завданням, яке вимагає багатостороннього підходу та співпраці різних структур, організацій та міжнародних партнерів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 23.10.2023).

2. Кузьмін В.Ю., Іскра Н.І. Медичне сортування – доктрина медицини катастроф. Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, 2011 р., с.3. URL:https://healthua.com/journal/PDF_OINS/2011/2/Collect_OINS_2_26_11.pdf#page=3

Єр'оміна Софія Павлівна,
здобувачка вищої освіти
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:
Анісімов Дмитро Олексійович,
доктор філософії в галузі права,
викладач кафедри спеціальної фізичної
підготовки Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ, ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ЧАС

За останні роки Україна пройшла значні зміни у сфері підготовки своїх поліцейських, включаючи як фізичну, так і тактико-спеціальну підготовку. З огляду на важливість правоохоронних органів у забезпеченні безпеки і правопорядку в країні, розвиток цих аспектів стає пріоритетним завданням. Тим паче, на разі це питання залишається актуальним з 24 лютого 2022 року, з початком повномасштабного вторгнення Російської армії на територію України [1, с. 92].

Тактико-спеціальна підготовка включає в себе навчання поліцейських різноманітним тактичним навичкам і спеціальним методам, необхідними для

виконання різноманітних завдань, включаючи тактичні дії, спеціальні операції та роботу в екстремальних умовах. Ця підготовка важлива для забезпечення безпеки громадян і ліквідації злочинів [2, с. 262].

В Україні проводиться систематичне навчання поліцейських тактиці, використанню засобів примусового впливу, роботі у спеціальних одиницях і багато іншого. Також поліцейські навчаються співпрацювати в команді та реагувати на кризові ситуації.

Важливою частиною тактико-спеціальної підготовки є тренування з використання зброї і засобів самозахисту. Поліцейські повинні бути підготовленими до ефективного використання цих засобів у ситуаціях, коли це необхідно [3, с. 82], [4, с. 15].

Серед ключових аспектів тактико-спеціальної підготовки науковців виділяють: тактичні навички: Правоохоронні органи повинні володіти різними тактичними навичками, включаючи ведення бойових дій в різних середовищах, роботу в команді та використання тактичних засобів; спеціальні операції: Важливо мати спеціалізовані знання та навички для виконання спеціальних завдань, таких як антитерористичні операції, диверсії та рятувальні дії; екстремальні умови: Тактико-спеціальна підготовка має включати тренування та навчання з роботи в умовах, що можуть бути екстремальними, такими як низька видимість, важка територія або небезпека від збройних конфліктів [3, с. 68].

Серед шляхів удосконалення тактико-спеціальної підготовки: модернізація програм навчання науковці виділяють: програми навчання повинні бути адаптовані до сучасних викликів та технологічних новацій. Вони повинні охоплювати навчання з використанням сучасних засобів комунікації та обладнання; співпраця із партнерами: Україна може співпрацювати з міжнародними партнерами, обмінюючись досвідом та навичками в галузі тактико-спеціальної підготовки; постійне професійне навчання: Кадри повинні мати можливість постійно підвищувати свій рівень професійної майстерності через регулярне проходження курсів підвищення кваліфікації та тренувань.

Удосконалення тактико-спеціальної підготовки є важливим кроком у забезпеченні ефективності сил безпеки і оборони України. Це дозволить кадрам більш впевнено та компетентно виконувати свої обов'язки та відповідати на сучасні виклики і загрози [5, с. 10], [6, с. 346].

Фізична підготовка поліцейських є необхідною складовою для ефективного виконання їхніх службових обов'язків. Українська поліція встановлює стандарти фізичної підготовки, які включають в себе різні вправи, такі як біг, підтягування, віджимання, вправи на витривалість і здатність до фізичного навантаження [1, 136]. Поліцейські проходять регулярні фізичні тести і змагання, які вимагають від них демонстрації фізичної готовності. Це допомагає забезпечити, що вони здатні долати фізичні виклики, з якими вони можуть стикатися у реальних ситуаціях.

Отже, за останні роки Україна здійснила важливі кроки для підвищення рівня фізичної і тактико-спеціальної підготовки своїх поліцейських. Проходження фізичних тестів і тренувань з тактичної підготовки стали невід'ємною частиною професійного розвитку поліцейських. Незважаючи на досягнуті успіхи, постійна робота над підвищенням цих стандартів залишається ключовою метою, щоб забезпечити безпеку і правопорядок в Україні.

Список використаних джерел

1. Фізичне виховання/Грибан В.Г., Мельников В.Л., Хрипко Л.В., Казначеев Д.Г. Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 232.
2. Журавльова Д.О., Журавель О.А. Сутність професійної фізичної підготовки майбутніх поліцейських : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 11 трав. 2022 р.). – Дніпро: ДДУВС, 2022. 262-265 с.
3. Бортнік С.М., Моргунов, О.А., Артем'єв В.О., Хомко І.Г. Тактика самозахисту та особистої безпеки працівників Національної поліції України : методичні рекомендації. Харків : ХНУВС, 2017. 136 с.
4. Моргунов, О. А., Соколов, О. А., Калюжний, М. Г., Лозовий, Є. А. Загальна фізична підготовка працівників Національної поліції України : методичні рекомендації. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2017. 124 с.
5. Моргунов, О. А., Ярещенко, О. А. Застосування заходів фізичного впливу для затримання правопорушника озброєного холодною зброєю : навчально-методичні рекомендації. Харків : ХНУВС, 2017. 28 с.
6. Петрушин, Д., Анісімов, Д., & Пожидаєв, М. (2019) Методика розвитку спеціальних фізичних якостей курсантів закладів вищої освіти Національної поліції України з використанням системи кросфіт. Молодий вчений. № 2 (66). С. 345–348.

Задорожня Радмила Володимирівна,
курсантка 4 курсу ННІППФПНП

Науковий керівник:

Поливанюк Василь Дмитрович,
професор кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВАЖЛИВІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У СПРАВАХ ВИЯВЛЕННЯ ТА РЕАГУВАННЯ НА ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Наразі ситуація в нашій країні не є стабільною, через воєнний стан пов'язаний з повномасштабним вторгненням у нашу державу. Тому робота правоохоронних органів є вкрай важливою та необхідною для суспільства у

цей час. Але не варто забувати, що в першу чергу це ризик та небезпека для правоохоронців.

По-перше, необхідно зазначити, що таке вибуховий пристрій. Це спеціально виготовлений промисловий або побутовий пристрій одноразового використання, який у певних випадках здатний вибухати з утворенням вражаючих факторів, спричинених впливом енергії хімічного вибуху вибухових речовин. Саме так зазначає Інструкція про поведження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України [1].

Наразі в Закон України «Про Національну поліцію» були внесені зміни, а саме статтю 23 «Основні повноваження поліції» доповнили певними пунктами, відповідно до яких поліцейські мають виконувати такі дії :

1) «здійснювати розмінування, виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів »

2) «організовувати роботу з надання, позбавлення та підтвердження допуску поліцейських до проведення спеціальних вибухотехнічних робіт»,

3) «здійснювати техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, в тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів » [2].

Трапляються випадки роботи правоохоронців з вибухонебезпечними предметами, через що, вони гинуть або ж отримують важкі поранення, тому хочу акцентувати увагу на тому що, наскільки важливою є підготовка до роботи з вибухонебезпечними предметами [3,с.87]. Взаємодія правоохоронців з вибухонебезпечними предметами в Україні вимагає посиленої підготовки та спеціалізованого обладнання для ефективного виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів і запобігання можливим терористичним актам.

Зважаючи на погіршення ситуації в країні, необхідно пам'ятати, що існує неконтрольоване вивезення зброї та вибухівки з районів військових операцій. Що в свою чергу може використовуватися для терактів у публічних місцях. Тому виявлення таких предметів є на меті у правоохоронців, ось чому так важлива їх обізнаність у цьому [3,с.87]. Основна причина нещасних випадків пов'язана з вибуховими пристроями а саме серйозне порушення основних правил безпеки. Зокрема, лише фахівці можуть знешкодити вибуховий пристрій.

Під час навчання необхідне набуття поліцейськими умінь у практичному застосуванні теоретичних знань щодо відповідної оцінки конкретних ситуацій та подальшого прийняття правових рішень, а також психологічної готовності до дій при виявленні вибухових пристроїв та матеріалів. Також важливим є навчитися розрізняти вибухові пристрої за їхніми характеристиками. Вивчити алгоритм дій при виявленні вибухових пристроїв, а також алгоритм дій під час евакуації населення при виявленні вибухових пристроїв. Саме це сприяє розвитку психологічної стійкості,

сміливості, рішучості, комунікабельності та впевненості у своїх діях.

Професійна підготовка щодо роботи з вибухонебезпечними предметами має включати в себе необхідні знання, а саме : виявляти потенційно небезпечні предмети, знати властивості вибухових речовин, основи безпеки при роботі з вибухонебезпечними матеріалами, використання захисного спорядження, а також тренування у вигляді імітації йних вправ та реальних сценаріїв для практичного досвіду.

Отже, можемо зробити висновок, що забезпечення високого рівня підготовки поліцейських для роботи з вибухонебезпечними предметами є надзвичайно важливим завданням для забезпечення безпеки громадян та національної безпеки України. Систематична і комплексна підготовка, використання сучасних технологій, а також співпраця на міжнародному рівні допомагають поліцейським виконувати свої обов'язки у цій важливій сфері.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження інструкції про поводження з вибухонебезпечними матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України № 691 від 19.08.2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19#Text>

2. Про Національну поліцію: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

3. Тьорло О. І. *Класифікація та види саморобних вибухових пристроїв*: метод. рекомендації. О. І. Тьорло, А. В. Ярославський, Ю. Р. Йосипів. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 87 с.

4. Особиста безпека працівників поліції під час виконання службових обов'язків: метод. рек. / кол. авт.; ред. В.Д. Поливанюк. Дніпро: ДДУВС. 2021. 68 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/7535>

Задорожня Ілона Ігорівна,
курсантка 4 курсу ННППФПНП

Науковий керівник:
Петренко Сергій Петрович
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному світі, охопленому різноманітними викликами та небезпеками, важливим аспектом підготовки молодого покоління є фізична підготовка та фізичне виховання, особливо для курсантів та студентів закладів вищої освіти (ЗВО), які навчаються в умовах воєнного стану. Невідомість та непередбачувані обставини, що супроводжують воєнний час, роблять цю тему надзвичайно актуальною та значущою.

Фізична підготовка та фізичне виховання стають ключовими складовими елементами готовності курсантів та студентів до викликів, які може поставити перед ними воєнний конфлікт. У таких умовах фізична сила, витривалість та навички самозахисту стають необхідними елементами для виживання та виконання важливих завдань.

Змістовна програма фізичної підготовки повинна враховувати специфічні вимоги воєнного стану та включати в себе такі аспекти, як тактична медицина, навички виживання, робота зі спеціальними обладнаннями тощо. Крім того, важливо розвивати в курсантах та студентів не тільки фізичну, але й моральну силу, відданість державі та здатність до колективної дії в екстремальних обставинах.

У даному контексті, дослідження фізичної підготовки та фізичного виховання курсантів та студентів ЗВО в умовах воєнного стану може виявити нові підходи та стратегії, які сприятимуть покращенню готовності молоді до служіння в армії та вирішенню складних завдань у сучасних умовах загострення геополітичної ситуації.

Згідно з І. Лотоцьким, В. Дзямою і І. Романівим, існує можливість використовувати фізичні вправи, які мають подібний вплив на виконання професійних обов'язків і фізичні навантаження військовослужбовців різних військових спеціальностей, як важливий інструмент для покращення їхньої спеціальної фізичної підготовленості. Далі дослідники вказують, що серед засобів, які сприяють розвитку необхідних фізичних і психологічних якостей, формуванню практичних навичок, із великим успіхом можуть

використовуватися фізичні вправи військово-прикладних видів спорту. Ці вправи дозволяють під час змагань у специфічних фізичних і психологічних умовах поліпшувати військову майстерність та польовий тренувальний процес [1].

Аналіз систем фізичної підготовки у ведучих країнах світу вказує на важливі особливості та принципи, що лежать в основі цих систем. Спеціально розглянемо досвід США, Німеччини та країн НАТО у цьому контексті.

Система фізичної підготовки в Збройних силах США відзначається вираженою військово-прикладною спрямованістю. Як і вся бойова підготовка, вона ґрунтується на принципах максимальної натуралізації та психологізації. Це означає, що на тренуваннях з фізичної підготовки створюються умови, які за фізичними та психічними навантаженнями максимально наближаються до реальних бойових ситуацій. Основним методом виховання готовності військовослужбовців до мобілізації всіх сил для вирішення конкретних завдань є систематичні заняття спортом та участь у змаганнях, за думкою французьких фахівців.

У системі фізичної підготовки Збройних сил Німеччини основний акцент робиться на засобах і методах спортивного тренування. Головною метою є виховний вплив на цілісну особистість військовослужбовця через навчання рухам, зміцнення здоров'я та раціональне використання вільного часу. Високий рівень фізичного розвитку розглядається як необхідна умова для успішної військово-професійної діяльності.

У країнах НАТО, уніфікація фізичної підготовки військовослужбовців здійснюється через спорт. Численні змагання на першість Збройних сил блоку, проведені за єдиними правилами, розглядаються як ефективний інструмент для підготовки військовослужбовців до бойової діяльності.

Загалом, ці приклади свідчать про важливість фізичної підготовки та фізичного виховання в арміях ведучих країн, де системи спрямовані на досягнення високих результатів у підготовці військовослужбовців для ефективного виконання їхніх обов'язків у військових операціях [2].

Наукове дослідження вказує на значущий вплив аеробних фізичних вправ, спрямованих на розвиток витривалості та поєднання фізичної активності з інтелектуальною діяльністю. Ця сполучена дія позитивно впливає на високий рівень розвитку рухових здібностей, формування військово-прикладних рухових навичок, придбання важливих професійних психологічних якостей, досягнення оптимального фізичного розвитку та підтримання функціональних можливостей організму і стану здоров'я. Це, в свою чергу, призведе до покращання ефективності виконання завдань в умовах майбутньої військово-професійної (бойової) діяльності [3].

У контексті воєнного стану фізична підготовка та фізичне виховання студентів та курсантів вищих навчальних закладів (ЗВО) виявляються ключовими складовими, на яких ґрунтується їх готовність до викликів

військової сфери. Зазначені аспекти виявляються критичними в умовах, коли вимагається висока фізична та психологічна готовність для ефективного виконання військових завдань.

Аналіз вказує на важливість розгляду фізичної підготовки в контексті конкретних умов воєнного стану. Підкреслено, що програма фізичної підготовки повинна бути адаптована до специфічних вимог воєнного часу, включаючи тактичну медицину, навички виживання та роботу зі спеціальним обладнанням.

Світовий досвід, представлений американською, німецькою та НАТОвською практикою, демонструє різноманітні підходи до організації фізичної підготовки в умовах воєнного стану. Важливою часткою цих підходів є врахування військово-прикладних аспектів, зокрема, здатність до мобілізації сил для розв'язання конкретних завдань та вміння діяти в екстремальних обставинах.

Реалізація фізичної підготовки повинна також спиратися на спортивний компонент, що дозволяє створити уніфіковану систему, яка підготовлює військовослужбовців за єдиними стандартами. Це сприяє формуванню військових навичок та психологічних якостей, необхідних для успішної військово-професійної діяльності.

Загалом, фізична підготовка та фізичне виховання курсантів та студентів ЗВО в умовах воєнного стану вимагають інтегрованого та комплексного підходу, що враховує специфіку воєнної діяльності та сприяє підготовці молоді до викликів, які можуть виникнути в екстремальних ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Лотоцький І. Р., Дзяма В. В., Романів І. В. Вдосконалення фізичної підготовки військовослужбовців засобамиприкладних видів спорту. Матеріали Міжнародної наук.-метод. Конференції: «Вдосконалення системи фізичної підготовки у Збройних Силах України в умовах сьогодення та приведення її до сумісності зі стандартами армій країн-членів НАТО», 13-14 грудня 2016 р. К. : НУОУ, 2016. С. 82–84.

2. Анохін Є. Д. Фізична підготовка в арміях провідних країн НАТО: Навчально-методичний посібник. Львів: ЛВІ, 2005. 115 с.

3. Романчук С., Приступа Є. Військові багатоборства та військово-прикладні види спорту в системі підготовки фахівців Збройних Сил України. Вісник Кам'янець-Подільського нац. ун-ту імені Івана Огієнка. Серія: Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини. 2012. Вип. 5. С. 223–230.

Здоровець Тетяна Іванівна,
курсантка ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції

Науковий керівник:
Пожидаєв Микола Юрійович,
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Система спеціальної фізичної підготовки повинна надійно захищати працівників Національної поліції України під час виконання їх оперативно-службових обов'язків, бути одночасно доступною для навчання, ефективною та придатною для різних ситуацій. Зараз в Україні триває повномасштабна війна з росією, тому поліцейські, виконуючи свої обов'язки та службу, не можуть витратити час на роздуми про небезпеку, страх і нерішучість. Для забезпечення особистої безпеки і безпеки громадян поліцейські повинні майстерно володіти професійними навичками і вміннями, і реагувати на стресові ситуації інстинктивно. Ці навички можуть бути розвинуті під час навчання в учбових закладах, які підпорядковані Міністерству внутрішніх справ України. Таким чином, заняття фізичною підготовкою стає одним із пріоритетів у підготовці майбутніх працівників Національної поліції України для виконання професійних обов'язків, і підвищення рівня фізичної підготовки поліцейських є дуже важливою задачею, особливо в умовах воєнного конфлікту.

Дослідження питань модернізації системи спеціальної фізичної підготовки з урахуванням екстремальних умов здійснювали такі науковці, як: І.П. Закорко, Ю.М. Коломієць, А.З. Пашаєв, О.Ю. Уварова, Ю.М. Корнійчук, О.О. Сушков, С.М. Бортник. Як свідчать їхні дослідження, важливим аспектом професіоналізму поліцейського є саме рівень фізичної підготовки та вмінь і навичок самозахисту.

Відповідно до ст. 44 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейський «може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або/ та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на

нього законом» [1]. Тому, під час виконання своїх обов'язків в умовах воєнного стану, працівникам Національної поліції необхідно використовувати спеціальні професійні навички та вміння. Ці навички враховують особливості виконання служби, використання спеціального обладнання, зброї та інших спеціальних засобів, а також ураховують навколишнє середовище, фізичний і психологічний стан поліцейського та інші чинники. Вони є спеціалізованими і не можуть бути здобуті в повсякденному житті або під час занять спортом чи іншими способами.

Науковці стверджують, що останні роки в курсантів закладів вищої освіти, які готуються для роботи в сфері управління МВС та мають специфічні умови навчання, відзначаються низьким загальним рівнем фізичної підготовки. Це сталося через перехід на дистанційне навчання спочатку через пандемію COVID-19, а потім через військову агресію російської федерації проти України. Також серед курсантів є ті, які не мають попередньої підготовки в спортивних дисциплінах[2].

Навчальний курс "Спеціальна фізична підготовка" в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, який входить у сферу управління МВС, має на меті готувати працівників Національної поліції до виконання своїх обов'язків на високому рівні фізичної готовності. Вони повинні бути здатними ефективно і, найголовніше, безпечно для свого здоров'я затримувати правопорушників, якщо ті виступають з фізичним опором, або якщо виникають правові підстави для негайного втручання з використанням фізичної сили. Крім того, вони повинні мати високу стійкість до розумового, нервово-психологічного та фізичного навантаження без втрати професійної працездатності. Основні завдання цієї дисципліни включають в себе покращення загального стану здоров'я та підвищення загальної працездатності особового складу, розвиток і поліпшення фізичних якостей, набуття теоретичних знань і навичок самоконтролю під час фізичних занять, навчання спеціальним методам самозахисту, застосуванню фізичних впливів та заходів у випадках необхідності, розвиток професійно важливих фізичних якостей, формування психічної стійкості, впевненості та сміливості, навчання подоланню перешкод, забезпечення особистої безпеки під час службових обов'язків і володіння навичками самостійного навчання та фізичної підготовки в межах Національної поліції України[3].

Війна ставить перед поліцейськими надзвичайно високі вимоги щодо їхніх фізичних і психологічних здібностей та прикладних навичок, які повинні бути внутрішньою рефлексією і автоматизмом. Вони повинні виконувати свої обов'язки в стресових ситуаціях, навіть не задумуючись, і робити це без власного сумніву та аналізу. У зв'язку з цим, є необхідність перегляду підходів до підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах МВС. Одним із важливих компонентів професійної компетентності є система спеціальної фізичної підготовки для курсантів, яка потребує значного покращення[4].

Тому, на нашу думку, має місце ввести в програму навчання в рамках дисципліни «Спеціальної фізичної підготовки» заняття спеціалізовані на саме воєнізованій підготовці, на кшталт сучасних тренувань наших бійців.

Наприклад: вдосконалення професійно-прикладних умінь та навичок, пов'язаних з особливими зовнішніми умовами майбутньої професійної діяльності працівників Національної поліції з використанням засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування) та в умовах, наближених до реальних; відпрацювання прийомів у повній екіпіровці та в особливих умовах: у засобах захисту (у разі застосування сльозогінного газу), у темряві (темна пора доби, у приміщенні за вимкненого освітлення), однією рукою (у разі поранення), після значного фізичного навантаження (після переслідування правопорушника бігом з подоланням перешкод).

А отже, можемо зробити висновок на фоні аналізу специфіки професійної діяльності працівників Національної поліції України, яка дає підстави констатувати, що фізична підготовка сучасного працівника є одним з головних напрямів службової та професійної підготовки. Для ефективної підготовки працівників поліції необхідно підсилити фізичного складника освітньої програми з метою вдосконалення професійно-прикладних та життєво важливих умінь і навичок, пов'язаних з особливими внутрішніми та зовнішніми умовами професійної діяльності майбутніх працівників Національної поліції України в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 10.10.2023).
2. Шевченко Т.В. Упровадження у систему професійної підготовки нормативів з тактико-спеціальної підготовки. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2020. С. 216–220.
3. Спеціальна фізична підготовка. Програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Право» (081) галузі знань «Право» (08). НАВС, Київ, 2019. URL: https://www.naiiu.kiev.ua/files/kafedru/sfp/pr_sfp_pravo_06022019.pdf.
4. Анісімов Д.О., Антипова А.К. Гендерні аспекти фізичної підготовки працівників правоохоронних органів. Молодий вчений. 2022. № 10 (110). С. 14–16. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-3>.

Зеленський Андрій Володимирович,
курсант 4-го курсу ННППФПНП

Науковий керівник:

Анісімов Дмитро Олексійович,
викладач кафедри спеціальної
фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософії в галузі права

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПЕЦИФІКИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПІВРОБІТНИКІВ КАРНОГО РОЗШУКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Від силових підрозділів, які здійснюють оперативні пошукові дії, громадськість очікує значного покращення та підвищення ефективності боротьби зі злочинністю в умовах воєнного стану. Дослідники Барко В.І., Остапович В.П., Барко В.В. в своєму дослідженні підкреслюють важливість професіографічного аналізу основних видів діяльності в Національній поліції України [1]. Вони вбачають у цьому ключовий аспект для ефективного використання резервів кадрового потенціалу, оптимізації процесу набору кадрів у поліцію, підготовки та перепідготовки персоналу, раціоналізації умов праці та інших аспектів. За висновками вчених, професіографічний аналіз в Національній поліції України виконується з метою визначення вимог, які ставляться перед індивідуальними психологічними, психофізіологічними та особистісними характеристиками працівників, а також визначення сукупності професійно важливих якостей, необхідних для успішної володіння даною професією [1, с. 281].

Особа, яка має повноваження у сфері кримінального розшуку та працює у складі кримінальної поліції Національної поліції України, спеціалізується на проведенні оперативно-розшукових заходів з метою запобігання та виявлення кримінальних правопорушень загального характеру. Ці порушення включають у себе злочини проти життя і здоров'я особи, порушення, пов'язані з порушенням статевої свободи і недоторканості особи, а також насильство з гендерною обумовленістю, а також злочини проти власності. В додаток до цього він акуратно веде боротьбу проти торгівлі людьми, злочинів, які порушують суспільні моральні норми, незаконної міграції та кримінальних дій серед дітей, а також злочинів, пов'язаних з незаконним обігом товарів, предметів та речовин, які заборонені для цивільного обігу, і тому подібні порушення.

У сучасних умовах протистояння військовій агресії Росії проти України, працівники служби кримінального розшуку залучаються до

проведення заходів щодо забезпечення безпеки і стабільності в складі сил безпеки та оборони. Ця ситуація впливає на їх службову діяльність в умовах підвищеної готовності та вимагає від оперативних працівників відповідного фізичного стану. Знаходження та розкриття диверсійних груп, військовослужбовців країни-агресора, їхніх спільників та співробітників на обслуговуваній території передбачає необхідність працювати в спеціальному обладнанні на великій території та подоланні різних природних, промислових і інших перешкод.

Наразі діяльність оперативних працівників кримінального розшуку часто відбувається в умовах оперативного ризику і пов'язана з психологічними та фізичними викликами, що виникають від збройних угруповань. Тому профіль роботи для оперативних працівників передбачає відповідну психологічну, фізичну та спеціальну підготовку. Це включає розвиток вольових якостей, навчання методам рукопашного бою, використання спеціального обладнання та вогнепальної зброї, а також навички забезпечення особистої безпеки та безпеки інших осіб і т.д.

Як було відзначено Тарасюком І.В. Анісімовим Д.О., Фурсовою А.О., Пономаренко О.Л. , необхідність виявлення та припинення серйозних злочинів ставить перед оперативними працівниками постійний професійний ризик, оскільки позитивний результат завжди не гарантується. Водночас відмова від прийняття рішення про проведення розшукових заходів не є варіантом, оскільки це також може призвести до порушення законності, втрати авторитету, престижу професії та репутації оперативного підрозділу [2].

Аналіз наукової літератури та власний практичний досвід у боротьбі зі злочинністю показують, що ризик у службовій діяльності оперативних працівників кримінального розшуку визначається як об'єктивно існуюча свідомо та передбачувана можливість виникнення негативних наслідків разом із досягненням певних цілей службових заходів, які здійснюються оперативними працівниками з метою виконання завдань у сфері оперативного розшуку.[3]

Згідно з поглядами дослідників, таких як Соловей О.М., Пожидаєв М.Ю., Анісімов Д.О., Вознюк К.Г., можна визначити, що спеціальна фізична підготовка поліцейських, включаючи оперуповноважених кримінального розшуку, має наступні цілі [7]:

➤ Розвиток спеціальних знань, вмінь та навичок щодо застосування фізичних методів впливу, самозахисту та рукопашного бою в реальних ситуаціях оперативної роботи, включаючи ситуації з великим фізичним і психологічним навантаженням.

➤ Набуття навичок подолання природних і штучних перешкод та переміщення в різних умовах службової діяльності.

➤ Розвиток і удосконалення важливих професійних фізичних якостей, таких як силова витривалість, швидкість реакції, спритність тощо.

➤ Сприяння формуванню ключових психологічних якостей, таких як психічна стійкість, концентрація уваги, оперативне мислення, точність передбачення можливих подій тощо.

➤ Забезпечення високої професійної працездатності та надійності фізичного здоров'я, особливо тих систем і органів, які найбільше навантажуються під час службової діяльності.

➤ Підвищення стійкості організму до виконання обов'язків у складних умовах професійної діяльності, таких як екстремальні погодні умови, висоти, нічна служба, робота у захисних костюмах тощо.

➤ Формування професійних рис характеру, таких як сміливість, рішучість, витриманість та впевненість у власних силах [3, с. 6].

Крім цього, готовність оперативного працівника кримінального розшуку використовувати прийоми ближнього бою, спеціальні засоби та вогнепальну зброю залежить не тільки від знання правових аспектів застосування силових заходів, але також від розвинутих вольових якостей, психологічної стійкості, здатності керувати емоціями у стресових ситуаціях і вміння виконувати рухи автоматично під час фізичного зіткнення з порушником. Оволодіння навичками ближнього бою передбачає потребу в систематичних тренуваннях з фізичної підготовки, як під час академічної освіти з врахуванням специфіки навчання, так і в ході функціональної фізичної підготовки на практиці.

Складовою частиною спеціальної фізичної підготовки поліцейських є фізична підготовка, яка охоплює наступні аспекти для формування та покращення їхніх навичок і якостей:

➤ Розвиток рухових навичок і якостей, необхідних як у повсякденному житті, так і в ситуаціях екстремального характеру.

➤ Підвищення витривалості, швидкісних та силових характеристик, які забезпечують можливість переслідування правопорушників та перевагу у фізичних конфліктах під час їх затримання, включаючи подолання природних і штучних перешкод.

➤ Оволодіння навичками самоконтролю за фізичним станом і здоров'ям під час виконання фізичних вправ.

➤ Освоєння практичних методів самозахисту, збереження особистої безпеки та застосування фізичного впливу та інших навичок в цьому контексті [4, с. 9].

Отже, наведені нами міркування дозволяють зазначити, що спеціальна фізична підготовка оперуповноваженого карного розшуку сприяє досягненню об'єктивної готовності працівника підрозділу кримінальної поліції до ефективних та своєчасних дій з протидії злочинцям, їхньому фізичному опору законним діям поліцейського, з мінімальним ризиком для здоров'я та життя поліцейського чи цивільних громадян.

Список використаних джерел

1. Барко В.І., Остапович В.П., Барко В.В. Теоретичні і прикладні засади розробки професіограми оперуповноваженого карного розшуку Національної поліції України. Наука і правоохоронна. 2018. № 2 (40). С. 280-288.
2. Анісімов Д.О., Фурсова А.О., Пономаренко О.Л. Техніка рукопашного бою в аспекті підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції України. Молодий вчений. 2022. № 7 (107). С. 9–12. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-7-107-3>
3. Anisimov D., Petrushin D., Boguslavsky V. Improvement of physical training of first-year cadets of Dnipropetrovsk state university of internal affairs. *Scientific space in the condition of global transformations of the modern world: Scientific monograph*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2020. P. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-255-5-1>.
4. Дідковський В. А. Фізична підготовка працівників Національної поліції України: навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. 98 с.
5. Професіограми за основними видами поліцейської діяльності (слідчого, оперуповноваженого карного розшуку (кримінальної поліції), дільничного офіцера поліції): науковий довідник. Частина 1. Київ: ДНДІ МВС України, 2018. 108 с.
6. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 № 2135-ХІІ (редакція від 31.03.2023). Відомості Верховної Ради. 1992р., №22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
7. Соловей О.М., Пожидаєв М.Ю., Анісімов Д.О., Вознюк К.Г., Логвиненко М.Л. Особливості фізичного стану курсантів, які займаються єдиноборствами при підготовці до професійної діяльності. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : збірник наукових праць. Житомир, 2020. Вип. 10 (29). С. 47–54. DOI: [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2020-10\(29\)-47-54](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2020-10(29)-47-54).
8. Грибан В.Г., Мельников В.Л., Хрипко Л.В., Казначеев Д.Г. Фізичне виховання: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 232 с.

Кадірова Аріна Олександрівна,
здобувачка вищої освіти 3 курсу
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:
Чоботько Маргарита Анатоліївна,
викладачка кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЯКІСНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ З СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Реалії життя неодноразово доказують усім про важливість та необхідність фізичної підготовки, особливо це стосується курсантів та діючих працівників правоохоронних органів. Під час професійної підготовки

у закладах із специфічними умовами навчання розвиток майбутніх поліцейських є багаторівневим та з багатьма специфічними аспектами. Фізична підготовка є складовою під час набуття даної спеціальності. Також у сучасних умовах поліцейські повинні бути готові до виконання певного спектру завдань, які вимагають високих фізичних здібностей.

Професійно-прикладна фізична підготовка є складовою частиною фізичного виховання і покликана вирішувати на основі загальної фізичної підготовки спеціальні завдання: розвиток фізичних здібностей, відповідних специфічним вимогам обраної професійної діяльності; формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, підвищення стійкості організму до впливу несприятливих наслідків специфічних умов професійної діяльності; розвиток засобами фізичної підготовки вольових та інших психофізичних якостей, потрібних в обраній професії [1].

Основними завданнями фізичної підготовки курсантів можна виділити такі:

- Формування у курсантів необхідних фізичних якостей, таких як сила, швидкість, витривалість, спритність, координація, гнучкість.
- Розвиток у курсантів навичок самооборони.
- Формування у курсантів здорового способу життя.

Однак, у цій сфері існує ряд проблем, які необхідно вирішити. Однією з основних проблем є недостатній рівень фізичної підготовки молоді. Це пов'язано з низькою руховою активністю, нездоровим способом життя та іншими факторами [3]. В результаті, курсанти, які вступають до закладів вищої освіти МВС України, часто не мають достатнього рівня фізичної підготовки, щоб успішно пройти курс фізичної підготовки.

Іншою проблемою є недостатня матеріально-технічна база для фізичної підготовки. У багатьох закладах вищої освіти МВС України не вистачає сучасного обладнання та тренажерів, що ускладнює проведення ефективних занять з фізичної підготовки.

Також є проблеми з кадровим забезпеченням. Не завжди викладачі фізичної підготовки мають достатню кваліфікацію та досвід, щоб проводити ефективні заняття.

Нарешті, є проблеми з організацією та управлінням фізичною підготовкою курсантів. Не завжди програми фізичної підготовки відповідають сучасним вимогам, а навчальний процес не завжди організований належним чином.

Для досягнення мети дослідження в контексті визначення основних напрямів удосконалення фізичної підготовки майбутніх офіцерів в системі вищої освіти МВС України необхідно:

- 1) удосконалення змісту та форм фізичної підготовки курсантів із урахуванням специфіки майбутньої службової діяльності;
- 2) комплексування засобів фізичної, вогневої і тактико-спеціальної підготовки на основі удосконалення міжпредметних зв'язків;

3) моделювання реальних умов та ситуацій професійної діяльності під час практичних занять з фізичної підготовки [2].

Попри важливість даної теми в неї ще є проблемні питання які у подальшому потребують шляхів вирішення, наприклад:

- Розробка нових програм і методики фізичної підготовки, які відповідають індивідуальним особливостям курсантів.
- Покращення матеріально-технічної бази для фізичної підготовки.
- Підвищення кваліфікації викладачів фізичної підготовки.

Список використаних джерел

1. Гузар В.М., Юськів С.М. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів засобами спеціалізованих рухливих ігор. Спортивні ігри. Харків: ХДАФК, 2019, 2 (12), 13-22. <http://doi.org/10.5281/zenodo.2544951>
2. Чоботько, М. А. Сучасні шляхи підвищення фізичної підготовки майбутніх працівників національної поліції. *Фізична культура в університетській освіті: світова практика та сучасні тренди* (2023): 266.
3. Грибан В.Г., Мельников В.Л., Хрипко Л.В., Казначеев Д.Г. Фізичне виховання: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 232 с.

Кадірова Аріна Олександрівна,
здобувачка вищої освіти
бакалаврського рівня

Науковий керівник:
Завістовський Олег Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЄВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИСТРОЇВ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА ДЛЯ ВІДСТРІЛУ ПАТРОНІВ, СПОРЯДЖЕНИМИ ГУМОВИМИ ЧИ АНАЛОГІЧНИМИ ЗА СВОЇМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ МЕТАЛЬНИМИ СНАРЯДАМИ НЕСМЕРТЕЛЬНОЇ ДІЇ

Умови сьогодення вимагають від поліції більшої гнучкості та адаптації до швидких змін у житті держави. Служба поліцейських пов'язана з високим ступенем ризику, небезпекою для життя та здоров'я, усвідомленням високої відповідальності за результати виконання завдань та безпеки громадян [1, с. 335].

Злочинність, терористичні прояви, навіть масові звичайні побутові правопорушення здатні суттєво дестабілізувати життя в країні. Тому

покращення правоохоронної системи є пріоритетним для України [2, с. 126].

Застосування спеціальних засобів в діяльності поліції є важливою та актуальною темою для досліджень, оскільки майже щодня поліцейські стикаються із правопорушеннями, які у будь-який час несуть загрозу для суспільства. З метою їх припинення, поліцейські відповідно до нормативно-правових актів мають право на застосування спеціальних засобів. Найрозповсюджені це кайданки та гумові чи пластикові кийки, а ось пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, спорядженими гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії не є популярними.

Пристрої – пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, що відповідають вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії і технічно непридатні для стрільби патронами промислового виробництва, спорядженими снарядами летальної дії (кулями, шротом або картеччю). Пристрої є спеціальними засобами активної оборони та не відносяться до вогнепальної зброї.

Конструкція пристроїв повинна забезпечувати неможливість: по-перше, взаємозаміни основних частин пристроїв та бойової чи спортивної вогнепальної зброї, а саме ствола, рамки, затвора, барабана; по-друге, здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами [3].

Найголовніше для поліцейського – це особиста безпека, але безумовно він може потрапляти у різні ситуації, де є потреба і необхідність захищатися чи захищати, для цього і застосовують заходи примусу. Зазвичай поліцейські носять вогнепальну зброю і застосовують її, у разі необхідності, але якщо б була б можливість носити такі пристрої, то якому виду б надавалась перевага- досить спірне питання. Дієвість даного пристрою залежить саме від обстановки, яка склалась і характеристик самого пристрою. Перевагами саме для застосування таких пристроїв можна відокремити:

1. Не смертельність, тобто вони не можуть призвести до летального результату, на відміну від вогнепальної зброї.

2. Безпека. Пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу гумових патронів мають ряд запобіжних механізмів, які забезпечують безпеку користувача та оточуючих.

3. Легкість у використанні. Пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу гумових патронів відносно прості у використанні. Для стрільби потрібно лише вставити патрон у магазин і натиснути на спусковий гачок [4].

Наряду з перевагами використання пристроїв для відстрілу гумових патронів є також і недоліки. Ось деякі з недоліків використання пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу гумових патронів:

1. Невисока ефективність. Гумові патрони не завжди можуть

зупинити нападника.

2. Невисока дальність стрільби. Дальність стрільби з пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу гумових патронів зазвичай не перевищує 5-10 метрів.

3. Відносна дорожнеча. Пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу гумових патронів коштують дорожче, ніж деякі інші засоби самооборони [5].

Роблячи висновок з переваг та недоліків, не можна довести дієвість даного пристрою, бо це залежить від ситуації та характеристик як самого пристрою так і патронів до них. Загалом, пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу гумових патронів є ефективним засобом самооборони. Вони можуть бути використані для відлякування або зупинки нападника. Однак, слід пам'ятати, що гумові патрони не є смертельною зброєю, і до використання даного пристрою необхідно відноситись відповідно. Також слід пам'ятати про життєвоважливі органи на тілі людини, ураження яких може завдати серйозних наслідків. Тому важливо використовувати пристрої для відстрілу гумових патронів тільки в крайніх випадках.

Список використаних джерел

1. Завістовський О.Д. Впровадження інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх поліцейських у вищих навчальних закладах освіти. International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences» : conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Part 1. Riga, Latvia: – Baltija Publishing, 2022. – С. 335-338.

2. Завістовський О.Д. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних ситуаціях. The III International Scientific and Practical Conference «Theories, methods and practices of the latest technologies», November 07–09, Tokyo, Japan. P. 126-128. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2022/11/Theories-methods-and-practices-of-the-latest-technologies.pdf#page=127>

3. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів. Наказ МВС України від 21.08.1998 № 622 *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

4. Параниця С. Адміністративно-правові засади обігу зброї та пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими снарядами. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*, 2009. 44, С. 133-140.

5. Право на отримання дозволу на зброю – WikiLegalAid. *Платформа правових консультацій WikiLegalAid*. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Право_на_отримання_дозволу_на_зброю.

6. Правові та тактичні засади застосування поліцейськими спеціальних засобів: навч. посібник / В.Д. Поливанюк, Д.Г. Казначеев, В.В. Біліченко та ін. ; ред. В. Д. Поливанюка. - Дніпро : ДДУВС, 2019. - 96 с. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/3954>

Кармазіна Ірина Ігорівна,
здобувачка вищої освіти
бакалаврського рівня

Науковий керівник:
Завістовський Олег Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

На сьогоднішній день Україна переживає складні часи. Крім економічних, політичних, соціальних проблем до актуальних питань добавилось ще дія воєнного стану, який почав діяти у зв'язку з російською агресією проти нашої країни. Кризові явища, що відбуваються в суспільстві призвели до посилення злочинності, ускладнення кримінальної обстановки в нашій країні. Це змушує уряд і Міністерство внутрішніх справ як ніколи велику увагу приділяти питанням професійної підготовки співробітників, вдосконалення процесу навчання з бойової зброї [1, с. 247].

В свою чергу воєнний стан – це особливий правовий режим, який встановлюється в країні в разі загрози національній безпеці або під час війни. Він надає владі ряд додаткових повноважень і обмежує певні права та свободи громадян. На цьому етапі посилились вимоги і до роботи працівників поліції. Воєнний стан вимагає максимальної готовності працівників поліції крім виконання своїх прямих службових обов'язків ще й мати навички до ведення бойових дій. А це передбачає більш якісної підготовки у поведженні зі зброєю. І особливе значення набуває вогнева підготовка. При цьому наряду професійними навичками, важливими є морально-психологічні аспекти вогневої підготовки, які впливають на ефективність та стійкість працівників поліції до виконання службових завдань, у тому ж числі під час воєнних дій.

Служба поліцейських пов'язана з високим ступенем ризику, небезпекою для життя та здоров'я, усвідомленням високої відповідальності за результати виконання завдань та безпеки громадян [2, с. 335; 3, с. 45].

Табельна зброя в руках поліцейського є не тільки символом влади, а й дієвим засобом в боротьбі з кримінальними елементами та забезпечення особистої безпеки. Однак на практиці навіть чинні співробітники не завжди можуть похвалитися гарними навичками стрільби [1, с. 247].

Вогнева підготовка працівників поліції і особливо під час воєнного

стану має значущий морально-психологічний компонент, оскільки ця ситуація вимагає від працівників поліції великої фізичної та психічної міцності, оскільки це може бути надзвичайно важким і стресовим періодом для них, а також для виконання завдань у надзвичайних обставинах.

Умови воєнного стану можуть бути надзвичайно стресовими для працівників поліції, оскільки вони змушені виконувати свої службові обов'язки в небезпечних та надзвичайних ситуаціях. Тому психологічний стан працівника поліції здійснює ключову роль у його діяльності. Психологічна підготовка має на меті забезпечити працівників необхідними знаннями та навичками для ефективного управління стресом, розуміння своїх емоцій та прийняття обґрунтованих рішень, навіть, у найскладніших ситуаціях. Розвиток емоційного інтелекту, здатність розуміти та керувати своїми почуттями, оволодіння навичками саморегуляції стане в нагоді поліцейському під час несення служби в умовах воєнного стану.

Психологічна підготовка підрозділів Національної поліції вимагає кращого підходу, так як, згідно усного опитування поліцейських, останні психологічно не були готові до повномасштабної війни в країні, не всі поліцейські на місці події здатні оперативно приймати тактично-правильні рішення, не всі поліцейські готові використовувати зброю, забрати життя. У багатьох поліцейських в голові виникав вибір діяти як того вимагає Закон чи піддатися емоційному напруженню [4, с. 255].

Моральна стійкість є ключовою якістю для працівників поліції в умовах воєнного стану. Вони повинні бути готовими до виконання своїх обов'язків навіть під загрозою власного життя. Моральна підготовка містить розвиток таких якостей, як відвага, відданість, самопожертвування та віра у власні сили та цінність своєї роботи. Поняття моралі в юридичній літературі отримало різні тлумачення. З цієї причини деякі автори розуміють мораль як одну або іншу область про життя суспільства і поведінку людей, у яких втілені ідеї справедливості, добра і гуманізму, чесність, совість та обов'язок. Інші визначають це як совість конкретної людини, засновану на прийнятих (або неприйнятих) існуючих норм життя. Це дозволяє людині захищати свою особисту честь в таких ситуаціях, рішення яких не може бути порушено правовими нормами. Таким чином, мораль - це свого роду етична імпровізація, заснована на совісті та самооцінці людини [5, с. 23].

Морально-психологічна підготовка – необхідний елемент вогневої підготовки співробітників поліції в умовах воєнного стану. Це сприяє розвитку необхідних психологічних ресурсів, які дозволяють підтримувати моральну стабільність, етичність та продуктивність у найскладніших ситуаціях. Це навчання є важливим для забезпечення безпеки громадян, а також інших працівників поліції в умовах воєнного стану. Таким чином, коротко, вогнева підготовка співробітників поліції в умовах воєнного стану повинна бути комплексною і спрямована на забезпечення безпеки та здатності вести справи в конфліктних ситуаціях, забезпечуючи при цьому

захист прав і безпеки громадян. Поліцейські повинні бути морально сильними, психологічно стабільними та етично орієнтованими під час воєнного стану, для ефективного виконання своїх службових обов'язків.

Список використаних джерел

1. Бодирев, Д. А., & Завістовський, О. Д. (2023). Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*, (3), 246-249. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/284717/278803>
2. Zavistovskyi, O. D. (2023). Implementation of information technologies in the professional training of future police officers in higher educational institutions of education. *Publishing House "Baltija Publishing"*. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/290/7922/16752-1>
3. Шаповалов, Б. Б., & Завістовський, О. Д. (2021). Забезпечення виживання поліцейських і персоналу охорони в екстремальних ситуаціях: американський підхід. *Бизнес и безопасность*, (1), 44-45.
4. Скляр О.С., Бойко Х.О., Сизихін С.В. Важливість психологічної підготовки поліцейських для вирішення тактично-оперативних завдань в умовах воєнного стану. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану. Харків, 2022. С. 255-258 URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f36602d8-e723-41d5-ada7-3aec64e471e4/content>
5. Клименко І.В. Морально-психологічна стійкість працівника поліції в системі його професійно важливих якостей. *Право і безпека*, 2020. № 1. С. 19-25 URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/03ac6fe0-d191-433f-aefb-e63b0ecebac7/content>
6. Казначеев Д.Г., Мінченко О.В. Удосконалення вогневої підготовки поліцейських. Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: зб. тез II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28 жовтня 2021 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2021. с.20–22.. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/a8b3ecb4-495d-4d21-a102-c31ef11eafe8/content>
7. Казначеев Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначеев, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Кільова Софія,
курсантка 2 курсу ДР-245
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів національної поліції

Науковий керівник:
Бодирєв Дмитро Анатолійович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЯКІСНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Психологічна підготовка грає важливу роль у підготовці поліцейських. Вона допомагає розвивати важливі навички, такі, як емоційний контроль, сприйняття стресу та ефективне спілкування. Для якісної підготовки поліцейських важливо враховувати психологічні аспекти, щоб вони були готові до складних ситуацій та могли працювати з громадою належним чином. Також важливо вдосконалювати навички врядування конфліктами та взаємодії з різними соціальними групами.

Під психологічною підготовкою працівників поліції слід розуміти комплекс заходів, спрямованих на розвиток та зміцнення психологічних якостей і вмій, необхідних для виконання службових обов'язків. Це може включати тренування самоконтролю, управління стресом, підвищення мотивації, розвиток емоційної стійкості і самовпевненості, покращення комунікаційних навичок.

Метою психологічної підготовки працівників поліції є:

1. Розвиток у поліцейських стійких і позитивних мотивів до правоохоронної діяльності;
2. Розвиток професійно важливих психологічних якостей. Підтримування високої психологічної готовності, щоб поліцейські могли впевнено та ефективно виконувати свої службові обов'язки відповідно до посади та виду діяльності в типових та екстремальних умовах;
3. Зміцнення згуртованості поліцейських навколо цілей професійної діяльності, Розвиваток відповідної корпоративної культури;
4. Психологічне озброєння поліцейських, майстерність і навички необхідні для успішної, безпечної та ефективно професійної діяльності.

Відсутність відповідних якостей може призвести до відхилення у поліцейського від вимог закону щодо використання владних повноважень і, як наслідок, завдання моральної шкоди людині, серйозних психічних травм та її близьким, негативного впливу на авторитет особистості серед

оточуючих [4].

Слід погодитися з думкою В. В. Сокурєнка про те, що традиційні підходи до підготовки працівників правоохоронних органів неповністю забезпечують необхідну якість і професійну компетентність кваліфікованих кадрів поліції. А тому правильним є висновок про наявність об'єктивної суперечності між зростаючими вимогами сучасного суспільства до діяльності поліції та традиційною системою підготовки поліцейських [1].

Система психологічного супроводу поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання для підготовки поліцейських – це комплекс організаційних, методичних, виховних, психологічних, практичних, психолого-профілактичних заходів.

заходи, спрямовані на запобігання впливу факторів ризику у професійній діяльності, охорону фізичного та психічного здоров'я, підвищення

Отже, із цього приводу слушно зазначає О. М. Цільмак, а саме стосовно необхідності поєднувати теоретичне та практичне навчання для формування та розвитку в курсанта професійно-психологічної готовності до правоохоронної діяльності. На сучасному етапі необхідно здійснювати комплексну інтегральну підготовку курсантів, при цьому раціонально використовувати міждисциплінарні зв'язки, поєднуючи їх на конкретних навчальних заняттях для формування в них найбільш якісного рівня професійно-психологічної готовності до правоохоронної діяльності [2, с. 334].

Психологічна підготовка є передумовою будь-якої корисної діяльності, її регуляції, стабільності та ефективності. У структурі психологічної підготовки до професійної діяльності традиційно виділяють наступні взаємопов'язані функціональні елементи:

а) мотивація - перелік спонукань до вибору та виконання професійних завдань і місій;

б) пізнання - система знань, необхідних для успішної професійної діяльності;

в) активність - наявність умінь і навичок, відповідних вимогам професійної діяльності;

г) особистісна - сукупність професійно важливих особистісно-психологічних якостей, необхідних для виконання професійної діяльності.

У професійній майстерності особливо високою є роль практичної виучки, наявність у співробітників твердих навичок і вмінь. Професійні навички є автоматизованими способами виконання професійних дій, особистою можливістю людини виконати їх правильно, швидко, легко, із високими кількісними і якісними показниками і при мінімальній концентрації на техніку виконання. Служба і дії співробітників Національної поліції здійснюються, як правило, у конфліктних і складних умовах, при високому нервовому напруженні, психічних навантаженнях і

перевантаженнях, що може негативно позначатися на діяльності поліцейських у цілому, а професійна невідповідність працівника є причиною промахів і помилок, які мають часом фатальні наслідки в екстремальних ситуаціях [3].

Список використаних джерел

1. Сокурєнко В. В. Реформа правоохоронної системи як уособлення практичної реалізації вектора безпеки Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020». URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2016-5/doc/4/06.pdf>
2. Цільмак О. М. Психологічна структура слідчої діяльності. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 2 (1). С. 330–337
3. Професійно-психологічна підготовка працівників Національної поліції. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/0919/3.1.pdf>
4. Казначєєв Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначєєв, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Кісільова Вероніка Ігорівна,
здобувачка вищої освіти
навчальної групи СР-142 3 курсу
ННІФПІН

Науковий керівник:
Чоботько Маргарита Анатоліївна,
викладачка кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО СЛУЖБИ В УМОВАХ ВІЙНИ

З початком введення в Україні воєнного стану набуває особливої актуальності питання її обороноздатності та реалізації громадської безпеки не лише Збройними Силами України, а й Національною поліцією України. Морально-психологічна підготовка поліцейських до служби в умовах війни виступає важливим аспектом забезпечення ефективною безперервною роботою правоохоронних органів у складних, екстремальних ситуаціях. Щоби виконувати свої службові обов'язки в умовах ведення бойових дій, у деокупованих регіонах тощо, поліцейські мають бути добре підготовленими як фізично, так і морально [1].

Для співробітників поліції, як для правоохоронців, вкрай важлива роль відводиться морально-психологічній підготовці, оскільки виконувати професійні завдання співробітникам поліції доводиться у важких умовах та умовах, які відрізняються від повсякденної професійної діяльності.

Здійснювати підготовку співробітників поліції до дій у особливих умовах слід ще на стадії їхнього навчання в освітніх організаціях МВС України.

Крім того, важливо не лише навчати їх теоретично і практично, але й доцільно переймати досвід старших товаришів, і при можливості застосовувати його на практиці, тим самим підвищуючи свою моральну та психологічну готовність для дій у особливих умовах [2].

Слід сказати, що відповідний морально-психологічний стан співробітника поліції створюється та підтримується шляхом здійснення заходів морально-психологічної підтримки, що розвивають його професійно важливі особисті якості.

Належний морально-психологічний стан робітників забезпечує хороший психологічний клімат у колективі та дозволяє ефективно виконувати завдання, покладені на НПУ.

Тут ми можемо розглянути характерні приклади професійної психологічної підготовки поліцейських. Так при підготовці патрульних поліцейських акцент робиться на психологічних особливостях виконання функцій по:

- А) забезпеченню громадського (публічного) порядку;
- Б) забезпеченню безпеки дорожнього руху;
- В) наданню відповідної допомоги людям, які внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [2].

До факторів, що забезпечують високий рівень морально-психологічної підготовки, можна віднести:

- 1) навчання співробітників прагненню до високих особистих та професійних стандартів та сумлінного ставлення до виконання службових обов'язків;
- 2) відповідальність керівництва за дисциплінарні стягнення підлеглих;
- 3) здійснення відповідних психологічних тренінгів;
- 4) високий рівень професійної підготовки та постійне прагнення до його підвищення та ін.

Психологічна підготовка співробітників поліції включає заходи, спрямовані на формування психологічної готовності для боротьби зі злочинністю, формування та розвиток навичок психологічної орієнтованості в різних обставинах, формування психологічної стійкості, уміння володіти собою в стресових ситуаціях, вдосконалення умінь застосовувати психологічні прийоми при конфліктній поведінці громадян, підготовка до психологічних навантажень під час служби тощо [3, 4].

Важливу роль формуванні психологічної готовності співробітників

правоохоронних органів відіграють психологи, закріплені за структурними підрозділами поліції, які здійснюють свою діяльність у вигляді розмов та консультацій із співробітниками.

Таким чином, морально-психологічна підготовка відіграє важливу роль у службовій діяльності працівників НПУ. Морально-психологічна підготовка допомагає співробітнику зберегти високу функціональну активність та в різних умовах якісно виконувати поставлені завдання.

Список використаних джерел

1. Сокурєнко В.В. Морально-психологічна підготовка поліцейських до служби в умовах війни. 2023.
2. Ташматов В.А. Професійна психологічна підготовка поліцейських в умовах війни. Diss. Одеса: Видавництво «Юридика». 2023.
3. Бандурка О.М. Особливості психологічної підготовки поліцейських в умовах воєнного стану. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.(м. Вінниця, 24 берез. 2023 р.). Вінниця: ХНУВС, 2023. С. 73-74, 2023.
4. Казначєєв Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначєєв, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Кондратьєва Анна Олександрівна,
курсантка 2го курсу ННППФПНП

Науковий керівник:

Казначєєв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ РІЗНИХ ВИДІВ ЗБРОЇ У ВОГНЕВІЙ ПІДГОТОВЦІ

Аналіз ефективності різних видів зброї у вогневій підготовці є важливим для визначення найбільш оптимального використання різних видів зброї в армійській практиці, забезпечуючи підвищення ефективності воєнних операцій та досягнення максимальних результатів у бойових діях.

Актуальність теми аналізу ефективності різних видів зброї вогневій підготовці неоспорима в контексті сучасних військових конфліктів. Дослідження та оцінка ефективності різних видів зброї є ключовим етапом в процесі розвитку та узгодження військових стратегій та тактик. Це дозволяє

визначити найбільш ефективні засоби вогневої підготовки, обрати оптимальний спосіб їх використання та забезпечити досягнення максимальної ефективності в бойових діях.

Аналіз ефективності різних видів зброї у вогневій підготовці дозволяє:

1. Визначити сильні та слабкі сторони різних видів зброї та порівняти їх ефективність в різних умовах бойових дій. Це дає змогу розробляти оптимальні тактики залучення певних засобів вогневої підготовки, що максимально враховують реалії військових операцій.[1]

2. Оцінити військові можливості та переваги різних формувань та військових підрозділів залежно від зброї, яку вони використовують. Такий аналіз допомагає побудувати оптимальну структуру сил та збалансувати розподіл видів зброї, щоб досягти максимальних результатів у бою.[2]

3. Виявити тенденції та інновації в сфері зброї, які можуть вплинути на ефективність вогневої підготовки. Аналізуючи нові технології та засоби зброї, військові можуть адаптувати свої стратегії та тактики, щоб отримати перевагу в сучасному бойовому середовищі.

4. Покращувати професійну підготовку військовослужбовців, враховуючи результати аналізу ефективності різних видів зброї. Забезпечувати навчання та тренування з використання різних видів зброї, удосконалювати навички та знання військовослужбовців, а також розвивати міжособистісні комунікаційні навички для забезпечення ефективної співпраці під час бойових дій.[3]

Отже, аналіз ефективності різних видів зброї у вогневій підготовці є необхідним для розвитку оптимальних стратегій та тактик військових сил, підвищення бойової готовності та успішного виконання завдань в умовах сучасних військових конфліктів.

Список використаних джерел

1. Матросов, Михайло, Ігор Атаманенко, and Олександр Арабаджі. "Методичні рекомендації щодо викладання вогневої підготовки в підрозділах Національної гвардії України." Молодий вчений 11 (75) (2019): 146-150.

2. Баулін, Д. С., С. А. Горелишев, and О. О. Муленко. "Ефективність застосування сучасних інформаційних технологій в системі вогневої підготовки Національної гвардії України." Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил 1 (2015): 140-143.

Кохановська Дарина,
курсантка 2 курсу ННППФПНП
Науковий керівник:
Поливанюк Василь Дмитрович,
професор кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ЗАХОДИ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС НЕСЕННЯ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Забезпечення особистої безпеки поліцейських включає в себе комплекс заходів, які охоплюють правові, захисні та психологічні аспекти. Ця система призначена для збереження життя і здоров'я поліцейського та підтримання високого рівня ефективності їхніх професійних дій.

В наш час поліцейські стикаються зі все більш складними завданнями, які часом вимагають дії в надзвичайних умовах, подібних до воєнних, і можуть бути небезпечними для їхнього фізичного і психічного здоров'я. Тому проблема особистої безпеки поліцейських в сучасних умовах стає особливо актуальною.

Ризики, пов'язані як з фізичним, так і з психологічним станом, є неодмінною частиною професійної діяльності поліції. Тому надзвичайно важливо проводити спеціальну роботу щодо забезпечення їхньої особистої безпеки і зменшення ризику до мінімуму.

Сутність безпеки діяльності працівників Національної поліції полягає в надійному захисті життя, здоров'я, честі, гідності та недоторканості останніх під час виконання ними своїх посадово-функціональних обов'язків стосовно охорони й забезпечення прав, свобод та законних інтересів учасників суспільних відносин.

Поняття безпеки діяльності поліцейського варто розуміти як систему економічних, правових, матеріально-технічних, соціальних, психологічних, кадрових, інформаційних та спеціально-технічних заходів, спрямованих на усунення небезпечних для життя, здоров'я, честі, гідності і недоторканості осіб рядового і начальницького складу факторів під час виконання ними своїх посадово-функціональних завдань та обов'язків.

Забезпечення особистої безпеки поліцейського включає в себе кілька ключових напрямів:

- Спеціально-тактичне навчання, яке включає навчання професійним навичкам, володінню зброєю та спеціальними інструментами, а також готовність до застосування їх в екстремальних ситуаціях.

- Педагогічна робота, яка включає індивідуальні бесіди, наставництво і аналіз виконання завдань з огляду на особисту безпеку, а також навчання тактичним і психологічним методам безпечної поведінки.

- Психологічна підготовка, яка включає вивчення індивідуальних психологічних особливостей поліцейських і прогнозування їхньої поведінки в екстремальних ситуаціях. Також важливо формувати психологічні якості, які сприяють дотриманню заходів особистої безпеки.

При проведенні психологічної підготовки необхідно ретельно розглядати фактори, які можуть впливати на безпеку поліцейських, такі як втрата уваги, неспроможність ефективно володіти зброєю, переоцінка своїх можливостей та інші фактори, які можуть призвести до загрози.

Забезпечення особистої безпеки поліцейських під час несення служби в Національній поліції України включає в себе низку важливих заходів та принципів, спрямованих на збереження їхнього життя та здоров'я під час виконання професійних обов'язків. Ось деякі з цих заходів:

- 1) Підготовка і навчання: Поліцейські повинні регулярно навчатися та тренуватися з питань безпеки. Це включає в себе тактичну підготовку, володіння зброєю, використання спеціальних інструментів і засобів зв'язку, а також навчання безпечній поведінці в різних ситуаціях.

- 2) Особистий захист: Кожен поліцейський повинен мати необхідний особистий захист, такий як бронежилети, головні убори, окуляри тощо. Ця екіпіровка повинна бути в гарному стані та регулярно перевірятися на працездатність.

- 3) Комунікація та зв'язок: Поліцейські повинні мати надійну систему зв'язку для оперативного спілкування між собою та з вищими посадовими особами. Це допомагає вирішувати ситуації швидко та координувати дії.

- 4) Спеціальні техніки та тактика: Поліцейські повинні бути озброєні знаннями та навичками використання спеціальних тактичних методів та технік для управління ризиком під час виконання службових обов'язків.

- 5) Психологічна підготовка: Важливо проводити психологічну підготовку поліцейських для того, щоб допомогти їм керувати стресом, емоціями та діями в екстремальних ситуаціях.

- 6) Спостереження за оточуючим середовищем: Поліцейські повинні бути завжди уважними та спостережливими, а також здатними аналізувати оточуючу обстановку. Це допомагає виявляти можливі загрози та реагувати на них.

- 7) Запобігання конфліктам: Важливо намагатися запобігти конфліктам та ескалації ситуацій, дотримуючись професійних та ділових стосунків з громадянами.

- 8) Робочий режим та відпочинок: Поліцейські повинні дотримуватися регулярних робочих графіків та відпочинку для збереження фізичного і психологічного здоров'я.

Отож, поліцейських потрібно навчати простим методам психологічної

саморегуляції, які допоможуть контролювати їхні дії, емоції та ситуації навколо них. Забезпечення особистої безпеки поліцейських залежить від їхніх індивідуальних особливостей, фізичного стану, інтелекту, моральних цінностей, навичок і вмінь вирішувати конфлікти та розвивати ефективні стратегії дій. Забезпечення особистої безпеки поліцейських є важливим завданням, і вимагає постійного оновлення та вдосконалення стратегій та підходів для забезпечення їхньої безпеки під час служби.

Список використаних джерел

1. Особиста безпека працівників поліції під час виконання службових обов'язків : метод. рек. / кол. авт. ; ред.. В.Д. Поливанюк. Дніпро : ДДУВС. 2021. 68 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/7535>

2. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції: навч. посіб. / [В.Г. Грибан, В.А. Глуховець, Д.Г. Казначеев, В.Я. Покайчук та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017.

3. Нормативно-правові засади огляду на відкритій місцевості (тактика зближення із озброєним правопорушником, оточення-блокування сховища злочинця) при проведенні пошуку та затримання (озброєного та незброєного) правопорушника: Методичні рекомендації / [О.Г. Комісаров, С.М. Балабан, С.В. Белай, В.Я. Покайчук та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2016. 64 с.

4. Собакарь А.О., Покайчук В.Я., Поливанюк В.Д. Методичні рекомендації щодо організації та проведення практичних занять з тактико-спеціальної підготовки у нічний час: для курсантів II курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2019. 56 с.

Кохановська Дарина,
курсантка 2 курсу ННППФППП

Науковий керівник:
Поливанюк Василь Дмитрович,
професор кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ТАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

В Україні спостерігаються значущі зміни в правоохоронній системі, особливо у сфері модернізації Національної поліції з метою відповідності європейським та світовим стандартам. Поза розробкою відповідних нормативних актів, цей процес вимагає вдосконалення фахової підготовки поліцейських та підвищення їхнього професіоналізму та результативності.

Ефективність роботи поліції оцінюється через призму дій конкретних поліцейських - їх здатність до ефективного спілкування з громадянами, прийняття законних та обґрунтованих рішень, адекватну поведінку у різних ситуаціях, включаючи критичні ситуації, і вміння професійно виконувати завдання, такі як затримання правопорушників [1, с.5].

Важливо відзначити, що висока якість виконання поліцейськими своїх обов'язків, пов'язаних із забезпеченням громадського порядку та безпеки, боротьбою зі злочинністю, базується на належній загальнотеоретичній та спеціальній професійній підготовці. З цього погляду процес фахової підготовки поліцейських, що є системним і послідовним процесом освоєння знань, спеціальних вмінь і навичок, необхідних для успішного виконання оперативних завдань, набуває надзвичайної ваги.

Основною складовою професійної підготовки поліцейських є належна тактико-спеціальна підготовка. Це включає в себе індивідуальну тактичну підготовку для дій у звичайних і надзвичайних ситуаціях, а також підготовку до таких ситуацій як частина службового наряду або команди [2, с.172].

Вагоме місце серед основ тактико-спеціальної підготовки поліцейських займає питання тактичних принципів діяльності поліції в особливих умовах. Серед них виділяють організаційні та специфічні.

До цих принципів можна віднести засади спонтанності, створення потрібних резервів, простоти у плануванні, строгого дотримання законності, систематичності та оперативності, чіткої ієрархії у керівництві, раціонального використання ресурсів, всеосяжного забезпечення спеціальних бойових дій, попередження та сталого централізованого керівництва силами і засобами.

Специфічні принципи тактики включають в себе об'єднання військових дій з іншими формами, видами та способами оперативно-службових заходів, надання пріоритету завданням, забезпечення максимальної безпеки для цивільних осіб та учасників операції, раціонального використання ресурсів.

Наприклад, принцип суворого дотримання правопорядку під час спеціальних операцій та бойових дій включає дві важливі вимоги. По-перше, система сил і засобів, її функції, компетенція, права та обов'язки осіб, що беруть участь у цих операціях, регулюються законами і іншими правовими актами. По-друге, всі дії під час спеціальних бойових дій повинні ґрунтуватися на строгому дотриманні цих нормативно-правових актів, включаючи порядок застосування зброї, спеціальних засобів і силових заходів.

Принцип планування та оперативності передбачає попередню розробку оперативних планів, створення оперативних штабів, спеціальних підрозділів, системи керування та зв'язку, а також матеріальне і технічне забезпечення, підготовку особового складу та керівництва, формалізацію керівних документів і багато іншого.

Принцип превентивності полягає в тому, що важливість заходів,

спрямованих на запобігання проблемам, завжди вища під час планування та проведення спеціальних операцій.

Принцип високої бойової і оперативної готовності сил і засобів, що беруть участь у операціях, забезпечується попереднім плануванням, постійною готовністю, цільовими тренуваннями і високою укомплектованістю.

Маневр силами і засобами як принцип спеціальної тактики дозволяє оперативному керівництву реагувати на зміни обстановки, концентруючи зусилля на найважливіших завданнях. Це допомагає вирішити багато завдань за обмеженими ресурсами [3, с.45].

Зосередження сил і засобів на найскладніших об'єктах і районах є ключовим принципом, який допомагає створити перевагу над супротивником у вирішальний момент. Для досягнення успіху у будь-якій спеціальній операції, важливо зосередити зусилля на головних завданнях, а не розподіляти їх рівномірно.

Отож, умови діяльності національної поліції України можуть бути різноманітними і вимагати спеціальних тактичних підходів для забезпечення ефективності і безпеки. Ці принципи можуть варіюватися в залежності від конкретних умов і завдань, але загальна ідея полягає в тому, щоб забезпечити безпеку і захист прав громадян, незалежно від обставин.

Список використаних джерел:

1. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / [О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболю, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017. 277 с.
2. Гурковський М.П., Єсімов С.С. Основні принципи діяльності поліції щодо забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Науковий Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 171–184.
3. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.
4. Polyvaniuk V., Bilichenko V. Vasyl Polyvaniuk, Valeriy Bilichenko. Current methods of public security during the protection of public order: basic aspects. Naukovyy Visnyk Dnipropetrovs'kogo Derzhavnogo Universytetu Vnutrishnikh Sprav. 2020. Vol. 5, no. 5. P. 46– 50.

Крисько Вікторія Андріївна,
здобувачка вищої освіти
бакалаврського рівня

Науковий керівник:
Король Катерина Сергіївна,
викладачка кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Складна оперативна обстановка, що склалася наразі в Україні, демонструє потребу в удосконаленні багатьох аспектів діяльності сил охорони правопорядку, в тому числі, їх наукового та нормативно-правового забезпечення [1, с. 259].

Гендерне питання стає все більш актуальним у сучасному світі. У сфері правоохоронних органів, де раніше відчувалася явна чоловіча домінанта, жінки нині здобувають все більше популярності та визнання. Відповідно до цього, важливо враховувати гендерні особливості під час професійного навчання майбутніх правоохоронців.

В свою чергу діяльність сил охорони правопорядку полягає у спеціальних, профілактичних, охоронних, режимних, захисних, ізоляційно-обмежувальних заходах і діях з метою забезпечення громадської безпеки та охорони публічного порядку під час проведення спеціальних операцій та за надзвичайних ситуацій соціально-політичного, надзвичайного та техногенного характеру [2, с. 123]. Але будь-яка діяльність неможлива без кадрового забезпечення та професійної підготовки [3, с. 126].

Врахування гендерних особливостей під час професійного навчання майбутніх правоохоронців є дуже важливим аспектом у ефективній підготовці особого складу. Зважаючи на статистику, що показує нерівномірне представлення жінок у правоохоронних органах, ця проблема стає ще більш актуальною. Жінки служать у Національній гвардії України (минулоріч – 5,5 тис, тобто 9 %; понад 360 займають керівні посади) та Національній поліції (близько 22 % жінок від загального особового складу). У Державній службі України з надзвичайних ситуацій працюють 11 тис жінок, що теж складає п'яту частину від загальної кількості [4].

Забезпечення гендерної рівності та врахування гендерних особливостей стали невід'ємною частиною сучасного суспільства. Цей підхід також важливий під час професійного навчання майбутніх правоохоронців.

Врахування гендерних аспектів може покращити ефективність та ефективність навчання, сприяти створенню більш рівного та справедливого суспільства, а також забезпечити взаєморозуміння та підтримку внутрішньо в правоохоронних органах.

Проводячи аналогію між підготовкою поліцейських у мирний та воєнний час потрібно зазначити, що підготовка курсантів у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання повинна бути максимально наближена на досягнення результату підготовки таких поліцейських. Під час такої підготовки освітній процес має включати підготовку до виконання службово-бойових завдань, враховуючи й з урахуванням необхідності діяти у складі військових формувань за статусом комбатанта [2, с.98-99].

Важливо розуміти, що все ж таки гендерні різниці існують і вони можуть впливати на рішення і дії поліцейського. Жінки та чоловіки можуть мати різний спосіб сприйняття і аналізу інформації, підходу до розв'язування проблем, комунікації та взаємодії з громадою. Отже, знання про ці різниці допоможе збільшити ефективність правоохоронної діяльності і підвищити довіру громади до поліції.

Згідно статті 24 Конституції України, рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї та інше [3].

Врахування гендерних особливостей під час професійного навчання майбутніх правоохоронців:

- створення рівних можливостей для жінок і чоловіків в сфері правоохоронних органів. Це означає, що всі курсанти, незалежно від статі, мають мати однаковий доступ до навчальних ресурсів, можливості отримувати стипендії і гранти, і рівні умови для проходження практики і стажування;

- розробляти спеціальні програми навчання, які враховують гендерні особливості. Наприклад, це може включати в себе тренінги щодо роботи зі свідками чи жертвами насильства, де жінки мають специфічний досвід і потреби. Також важливо навчати студентів розрізняти та реагувати на гендерну дискримінацію і насильство;

- правоохоронці повинні бути соціально компетентними і вміти ефективно спілкуватися з різними групами населення. З цієї точки зору, важливо навчати майбутніх правоохоронців враховувати гендерні особливості під час комунікації з жінками, дітьми, чоловіками тощо;

- навчання повинно включати в себе і підвищення свідомості курсантів про гендерні питання та соціальні проблеми, пов'язані з ними. Це допоможе створити більше гендерної гармонії та рівності в правоохоронних органах;

- важливо забезпечити психологічну підтримку для здобувачів освіти, які можуть зіткнутися зі стресом або психологічними труднощами під час

навчання. Це особливо важливо для жінок, які можуть відчувати тиск від суспільства.

Урахування гендерних особливостей під час професійного навчання майбутніх правоохоронців може бути ключовим фактором у створенні справедливої роботи працівників поліції. Навчання, яке здійснюється з урахуванням цих особливостей, забезпечить якісну підготовку та дозволить будувати службу на принципах рівності і законності.

Отже, необхідно передбачати гендерно орієнтовані програми підвищення кваліфікації для правоохоронців. Це дозволить майбутнім поліцейським вивчити специфіку взаємодії з різними групами населення, у тому числі з урахуванням гендерних чутливих питань. Такі програми створять можливості для розширення кругозору майбутніх правоохоронців і допоможуть їм зрозуміти особливості різних груп громади, тим самим забезпечивши більш ефективну роботу з ними.

Список використаних джерел

1. Завістовський О.Д. Професійна, службова та службово-бойова діяльність Національної поліції : сутність та розмежування понять. Аналітично-порівняльне правознавство, № 5 (2022). С. 258-262. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.47>
2. Завістовський, О.Д. Принципи забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку під час дії воєнного стану. In The III International Scientific and Practical Conference «Theories, methods and practices of the latest technologies», November 07–09, Tokyo, Japan. P. 123-125. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5624/166852046996524.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=124>
3. Завістовський О.Д. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних ситуаціях. The III International Scientific and Practical Conference «Theories, methods and practices of the latest technologies», November 07–09, Tokyo, Japan. P. 126-128. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2022/11/Theories-methods-and-practices-of-the-latest-technologies.pdf#page=1274>.
4. Зі зброєю в руках чи без. Українські жінки захищають свою державу URL: <https://ukrainer.net/zhinky/>
5. Тінін Д., & Тимофєєв В. (2023). ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ. Матеріали конференцій МЦНД, (02.06.2023; Одеса, Україна), 98–100. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/600>
6. Конституція України від 28 червня 1996 року : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

**Летка-Шаповалова Олександра,
Маломуж Поліна,**
курсантки 1 курсу ННІП ПФПНП

Науковий керівник:
**Богуславський
Віктор Володимирович,**
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Практика підготовки майбутніх правоохоронців у закладах вищої освіти є важливим елементом сучасної системи правоохоронних органів. Професійна підготовка правоохоронців має вирішальний вплив на ефективність правопорядку та забезпечення безпеки суспільства. Проте, існують численні проблеми, які ускладнюють процес якісної підготовки майбутніх правоохоронців у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. В статті будуть проаналізовані ці проблеми, а також запропоновані перспективні шляхи їх вирішення.

Проблеми підготовки майбутніх правоохоронців: Відсутність актуальних методик навчання. Однією з ключових проблем є відсутність актуальних методик навчання, які враховують специфічні умови навчання правоохоронців. Загальна освітня програма часто не відповідає потребам майбутніх правоохоронців, у зв'язку з чим курсанти можуть отримати недостатні знання та навички для ефективного виконання своїх професійних обов'язків.

Недостатнє практичне навчання. Іншою проблемою є недостатнє практичне навчання майбутніх правоохоронців. Традиційна освітня система часто домінує над практичними аспектами, що призводить до втрати важливого досвіду і навичок, які мають вирішальне значення для успішної роботи в правоохоронних органах.

Відсутність індивідуального підходу. Індивідуальний підхід до підготовки майбутніх правоохоронців також є проблемою, оскільки не всі курсанти мають однаковий рівень здібностей та потребують індивідуального підходу до навчання. Важливо розробляти і впроваджувати програми, які враховують особливості кожного та допомагають їм досягти найкращих результатів.

Перспективи підготовки майбутніх правоохоронців: Використання інтерактивних технологій. Одним з перспективних шляхів вирішення проблеми якісної підготовки майбутніх правоохоронців є використання інтерактивних технологій у процесі навчання. Використання сучасних технологій, таких як віртуальна реальність та інтерактивні симуляції, може допомогти студентам отримати більш реалістичне навчання та покращити їх професійні навички [1, с. 84].

Ще одним перспективним напрямком є посилення практичної складової навчання майбутніх правоохоронців. Залучення студентів до реальних ситуацій та проведення практичних тренувань може покращити їх вміння та здатність до прийняття рішень в реальних умовах [2, с.457].

Також слід розвивати індивідуальні навчальні програми, які дозволять адаптувати навчання до потреб кожного студента. Це може включати менторську підтримку, індивідуальні консультації та навчальні плани, спеціально розроблені для кожного студента [3, с. 235].

Підсумовуючи вище сказане можна зробити висновок, підготовка майбутніх правоохоронців зі специфічними умовами навчання у закладах вищої освіти є складним завданням, оскільки вона повинна враховувати особливості професійної діяльності правоохоронних органів. Однак, шляхи вдосконалення такої підготовки, такі як використання інтерактивних технологій, посилення практичної складової навчання та розробка індивідуальних навчальних програм, можуть привести до досягнення кращих результатів у професійній підготовці майбутніх правоохоронців.

Список використаних джерел

1. Сміт, Д., та Джонсон, Е. (2018). Вплив віртуальної реальності на навчання правоохоронних органів. Міжнародний журнал публічних інформаційних систем, 2018(2), 85-94.
2. Блоу, Д. Д. (2017). Розбір навчальних цілей за допомогою симуляцій реальної поліцейської лабораторії в реальному світі. Журнал кримінальної юстиції в освіті, 28(4), 455-479.
3. О'Коннор, П., Чемберс, Р., та Алуїсіо, Ф. (2017). Використання технологій адаптивного навчання для індивідуалізації навчання: ефективність індивідуалізованої навчальної симуляції для покращення результатів навчання. Журнал кримінальної юстиції в освіті, 28(2), 230-245.

Лещенко Дар'я Ігорівна,
здобувачка вищої освіти 2 курсу
факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту

Науковий керівник:
Хіміч Віта Леонідівна,
докторка філософії, доцентка кафедри
теорії і методики фізичного виховання
і спорту, факультет здоров'я,
психології, фізичної культури та спорту
Хмельницького національного
університету

ЗНАЧЕННЯ СПОРТИВНОЇ ХОДЬБИ НА ТРЕНУВАННІ З БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

Тренуванню юних спортсменів бойового хортингу потрібно надавати велике значення, оскільки в цьому віці закладається основа майбутніх досягнень. Сучасна теорія спортивної підготовки розглядає спортсмена в усій складності його біологічної, соціальної та культурної природи. Наукові праці відомих учених П. Анохіна, Н. Берштейна, І. Павлова, І. Сеченова дозволили створити міцний теоретичний фундамент спортивного тренування. Роботи сучасних учених таких як: М.Буланова, Л. Матвеева, В. Платонов, В.Селуянова продовжили традицію комплексного підходу до дослідження феномену фізичної культури і спорту та стали теоретичною основою побудови сучасної системи спортивної підготовки, що довела свою безумовну ефективність успішним виступом спортсменів [2].

Виходячи з фундаментальних принципів теорії періодизації спортивного тренування, планування спортивної підготовки кваліфікованих спортсменів бойового хортингу будується з урахуванням циклічності й рангової значущості майбутніх змагань. Річна система спортивної підготовки базується з урахуванням календаря змагань.

Система фізичної підготовки спортсменів бойового хортингу є складним, багатофакторним явищем, що включає цілі, завдання, засоби, методи, організаційні форми, матеріально-технічні умови тощо, забезпечуючи досягнення спортсменами найвищих спортивних показників тощо [1; 4-8].

Відповідно до першої класифікаційної ознаки спрямованість фізичного виховання спортсменів бойового хортингу розрізняють: заняття загальної фізичної підготовки. Їх використовують для створення надійного фундаменту фізичного розвитку, навчання і виховання, необхідного для підготовки до різних видів діяльності; заняття спортивного спрямування

спеціалізації бойового хортингу. Вони є основною формою роботи зі спортсменами. Конкретний їх зміст залежить від специфіки виду спорту; заняття з прикладної фізичної підготовки спортсменів бойового хортингу (професійно-прикладної усіх різновидів: військово-прикладної, службово-прикладної тощо). Їх зміст і побудова визначаються видом і характером професійної військової чи іншої службової діяльності; заняття спортсменів бойового хортингу лікувальною фізичною культурою (ЛФК). Служать для реабілітації форм і функцій організму, порушених у результаті травм та захворювань. Їх зміст зумовлює характер порушень і перебіг відновних процесів, а також зв'язок з іншими засобами лікування.

Сучасний тренувальний процес спирається на методичні підходи, тренувальні заняття є предметні та комплексні. Предметні заняття характеризуються використанням в основній частині рукопашних сутичок, борцівських сутичок, самозахисту тощо. Комплексні заняття, навпаки, включають у себе матеріал різних розділів навчальної програми.

Для відновлення після травм та покращення спортивної форми ми пропонуємо використовувати спортивну ходьбу. Ходьба є циклічним локомоторним рухом. У всіх видах ходьби (звичайна, спортивна й ін.) є одна й та сама особливість – постійна опора. Ця особливість і відрізняє ходьбу від бігу, де чергуються опорні і польотні періоди. У ходьбі таким чином, постійна опора з ґрунтом здійснюється то однією, то одночасно обома ногами. Подвійний крок (крок з лівої ноги і з правої) складає один цикл руху. Кожна нога в ходьбі буває опорною і маховою. У спортивній ходьбі, як і в звичайній, відбувається чергування одноопорної та двоопорної фаз. У момент, коли стопа, відштовхуючись, ще торкається ґрунту носком, інша нога, закінчуючи випрямлення попереду, ставиться з зовнішнього боку п'яти на ґрунт [3].

Відмінності спортивної від звичайної ходьби: вища швидкість; більша довжина кроків; висока частота рухів; випрямлення опорної ноги; значні рухи тазом довкола вертикальної і сагітальної осей; активні рухи руками вперед і назад. Швидкість в спортивній ходьбі, як і в бігу, залежить від довжини і частоти кроків.

Рухи при спортивній ходьбі, незважаючи на високий темп, повинні бути природними, плавними і м'якими, особливо в ділянці плечей і тазу. При спортивній ходьбі в активну роботу залучаються майже всі м'язові групи тіла, але найбільше – м'язи ніг. Важливо напружувати мінімум м'язових груп, що сприяють пересуванню спортсмена, але при цьому інші м'язи слід розслабляти.

Правильна техніка спортивної ходьби передбачає вміння спортсмена чергувати напруження в момент відштовхування і розслаблення після нього. Вона відрізняється простотою і раціональністю рухів. Велике значення при спортивній ходьбі мають рухи рук. Вони допомагають зберігати рівновагу і дозволяють регулювати частоту і довжину кроків: завдяки зміни кута згинання у ліктях створюються умови для збільшення довжини кроків, а при

сильному згинанні – для збільшення частоти кроків. Рухи руками необхідно виконувати у боковій площині: при рухові руки вперед, кисть дещо стиснута в кулак.

Переваги спортивної ходьби при відновленні після травм і тренуванні витривалості:

- підходить для всіх спортивних категорій, тому що не вимагає швидкого темпу пересування та великого силового навантаження, а також удару стопи об поверхню значно нижче порівняно з бігом;

- позитивно впливає на роботу серцево-судинної системи, збільшує циркуляцію крові в організмі;

- покращує роботу дихальної системи, насичуючи організм киснем;

- позитивно впливає на м'язовий тонус тіла, в процесі тренування задіяні практично усі м'язи;

- гарний антистрес, відволікає від життєвих негараздів.

При використанні на тренуванні спортивної ходьби потрібно враховувати заходи безпеки, такі як:

- тренування потрібно розпочинати з розминки та розтяжки, щоб підготувати м'язи та суглоби до фізичного навантаження;

- підібрати комфортне взуття;

- навантаження потрібно поступово збільшувати відстань та інтенсивність тренувань.

Таким чином, логічно зробити **висновки** про те, що ефективна спортивна ходьба позитивно впливає на відновлення організму після травм та може використовуватися для тренування витривалості спортсменів бойового хортингу.

Список використаних джерел:

1. Єрмоєнко Е. А. Фізична підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. - ГС «НФБХУ», 2020. – 455 с.

2. Литвиненко А. Сучасна структура спортивної підготовки в хортингу, Матеріали Другої міжнародної науково-практичної конференції до 10-річчя заснування хортингу «Хортинг – національний бренд України у світі: олімпійська перспектива»/ [ред.кол.: Пашко П.В. (голова) та ін.]. - К.: Паливода А.В., 2019. – с. 20.

3. Чорненька Г.В., Павлось О.О. Аналіз та методика навчання техніки спортивної ходьби, бігу на середні та довгі дистанції. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/16327/1>.

4. Dikhtiarenko, Zoia, Khimich, Vita, Demchenko, Natalia, Yeromenko, Veronica. Use of folk choreographic arts in Combat Horting by pupils, students and cadets (experimental work) (2022). Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World. Monograph. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2022, (pp. 547-555).

5. Dikhtiarenko, Zoia, Khimich, Vita, Demchenko, Natalia. Combat horting as a means of comprehensive education of pupils and students, cadets (2021). Physical culture and sport in harmoniously developed personality formation. Volodymyr Prystynskyi, Tadeusz Pokusa (editors). Monograph. Publishing House WSZiA, Opole, 2021; pp. 384. Part 6. Horting as the

tool of comprehensive education of pupils, students, and cadets (pp. 327-337).

6. Dikhtiarenko, Zoia, Korzhenko, Iryna, Steshyts, Andrii. Training of future physical education teachers and martial arts coaches – Combat Horting to the application of healthcare technologies (2022). Physical culture, sports and physical rehabilitation in modern society. Nataliia Khlus, Oleksandr Nestorenko (editors). *Monograph*. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022, (pp. 22-77).

7. Dovgan, N., Fedorchenko, T., Yeromenko, E., Dikhtiarenko, Z., Kukushkin, K., Lavrentiev, O., Sergienko, Y., Khatko, A., Khimich, V., Shcherbina, Y., Pustoliakova, L., Hulai, V., Demchenko, N., Hrek, T., Vaskivska, T., Yeromenko, V., Ovsukova, O., Zub, R., Melnik, B. (2021). Physical culture and sport in harmoniously developed personality formation. Volodymyr Prystynskyi, Tadeusz Pokusa (editors). *Monograph*. Publishing House WSZiA, Opole. 2021. 384. ISBN 978–83–66567–34–4. Part 6. Horting as the tool of comprehensive education of pupils, students, and cadets (pp. 272–357).

8. Fedorchenko, T., Boltivets, S., Dovgan, N., Dikhtiarenko, Z., Yeromenko, E., Kukushkin, K., Otravenko, O., Zavistovskyi, O., Khatko, A., Kolomoiets, H., Berezhna, T., Veselova, V., Steshyts, A., Khimich, V., Demchenko, N., Yeromenko, V., Grechana, L., Petrova, O., Kozlova, K., Ilnytskyi, I., Rebryna, A., Tsviha, A., Kostenko, V., Dehtyaryov, A. (2022). Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World. *Monograph*. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2022; pp. 623. ISBN 978-83-66567-48-1. Part 5. «Combat Horting as a means of physical education of a harmoniously developed, successful, a vitally active personality – pupils, students and cadets: results of research work» (pp. 498-597).

Лісняк Анастасія Євгеніївна ,
курсантка 2 курсу ННІ права
та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції,

Науковий керівник:

Пожидаєв Микола Юрійович,
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПІВРОБІТНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Педагогічний процес фізичної підготовки є одним із складових частин професійної підготовки працівників поліції. Основною метою фізичного виховання співробітників поліції є формування психологічної та фізичної готовності поліцейських до успішного виконання службово-оперативних завдань, грамотне застосування бойових прийомів, фізичної сили та спеціальних засобів при припиненні злочинних дій та виконанні своїх службових обов'язків, а також забезпечення їх високої працездатності в

процесі службово-бойової діяльності. Фізична підготовленість курсантів може бути ефективною завдяки правильно спланованій системі навчальних і тренувальних навантажень, що забезпечують підвищення рівня розвитку фізичних якостей.[6;81]

Високий рівень фізичної підготовленості, як складових частин фахової підготовленості, гарантує ефективність виконання оперативно- службових завдань, забезпечення особистої безпеки працівника поліції та його оточення. [5;346] Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: підготовка співробітників до переслідування злочинців та тривалого пересування, підготовка до дій, пов'язаних із використанням бойових прийомів боротьби, табельної зброї, оволодіння практичними навичками самозахисту та безпеки в екстремальних умов, формування професійно-психологічних якостей співробітника[1, с. 55]

Для успішних рішень цих завдань у різних силових підрозділах необхідно забезпечити підбір оптимальних форм та методів навчання, високий рівень практичної готовності інструкторів та викладачів, а також висока якість проведення занять. Якісна підготовка працівників правоохоронних органів містить у собі низку дуже важливих аспектів, серед яких: знання нормативно-правової бази, вміння володіти вогнепальною зброєю та не менш важливим аспектом виступає й їх фізична підготовленість. [4;15]

Розвиток фізичних якостей – це зовнішній результат фізичної культури. При підготовці співробітників поліції в процесі їх трудової діяльності фізична культура розглядаються як найважливіші засоби виховання, гармонійно поєднує в собі духовне багатство, моральну чистоту та фізична досконалість. Тому вплив такої підготовки на становлення особи не однозначне. Поза всяким сумнівом, головним засобом виховання фізичних якостей співробітників поліції є спорт. У процесі занять спортом гартуються воля, характер, удосконалюється вміння керувати собою, швидко та правильно орієнтуватися в різноманітних складних ситуаціях, своєчасно приймати рішення, розумно ризикувати чи утримуватися від ризику [2, с. 14].

Підготувати добре розвинених у фізичному плані, координованих, а також поліцейських які мають високий рівень психічної стійкості, рішучих і сміливих співробітників поліції, які здатні успішно діяти у складній, насиченій небезпечними та критичними ситуаціями обстановці при затриманні та знешкодженні озброєних злочинців - така головна мета фізичної підготовки [3, с. 120].

Таким чином, фізична підготовка формує у співробітника поліції настільки необхідну йому у службовій діяльності упевненість у собі та у своїх силах. Результативність різних видів професійної праці особливо залежить від спеціальної фізичної підготовки, яка набувається попередньо шляхом систематичних занять фізичними вправами, які адекватні певному відношенні вимогам до функціональних можливостей організму професійною діяльністю та її умовами.

Список використаних джерел

1. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. – 98 с.
2. Бабенко В.Г., Попов О.В., Янко І.В. Загальна фізична підготовка (Методичні рекомендації з проведення занять), Київ, МВС України, 2002. - 22 с.
3. Заярін Г.О., Несін О.М., Мельников Г.Б. Психофізична підготовка курсантів навчальних закладів МВС України: Навч. посіб.– Донецьк: МВС України, Донецький інституту внутрішніх справ, 2001.–240 с.
4. Анісімов, Д., & Antipova, A. (2022) Гендерні аспекти фізичної підготовки працівників правоохоронних органів. Молодий вчений. № 10 (110). С. 14–16.
5. Петрушин Д.В., Анісімов Д.О., Пожидаєв М.Ю. Методика розвитку спеціальних фізичних якостей курсантів закладів вищої освіти Національної поліції України з використанням системи кросфіт. Молодий вчений. 2019. №2 (66). С. 345–348.
6. Соловей, О., Богуславський, В., Петренко, С., & Пожидаєв, М. (2020). Фізична підготовленість як чинник особистої безпеки курсантів при підготовці до майбутньої професійної діяльності. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць, (28), 78-84.

Луб'яний Максим Олександрович,
курсант 2-ого курсу ННППФПНП,
Дніпропетровський державний
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Мислива Оксана Олегівна,
доцентка кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидатка юридичних наук, доцентка

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ
ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

Сучасні глобальні проблеми, включаючи тероризм, кібератаки і геополітичні конфлікти, вимагають трансформації та посилення тактичної спеціальної підготовки поліцейських та інших правоохоронних підрозділів. Ця теза досліджує ключові аспекти цієї адаптації, включаючи використання інноваційних технологій, психологічну підготовку та здоров'я поліцейських, знання з тактичної медицини а також роль міжнародної співпраці в боротьбі з глобальними загрозами.

З урахуванням цього, процес підготовки поліцейських стає все більш важливим, оскільки він є безперервним і цілеспрямованим процесом, спрямованим на здобуття знань, спеціальних умінь і навичок, необхідних для успішного виконання службових завдань, і навіть набуває ще більшого значення [1, с. 249].

Використання інноваційних технологій в тактичній спеціальній підготовці є важливим фактором для підвищення ефективності та безпеки оперативної діяльності підрозділів спеціального призначення забезпечуючи їхню готовність до найскладніших завдань. Сучасні глобальні проблеми вимагають від спеціалістів з тактичної підготовки усередині військових та правоохоронних організацій адаптуватися до швидкозмінюючогося технологічного середовища.

Інновації в сфері розвідки, зв'язку та військової техніки грають важливу роль у забезпеченні успішності тактичних операцій. Слід підкреслити, що впровадження передових технологій, таких як штучний інтелект, кіберзахист, та високоточна зброя, може значно підвищити ефективність тактичної спеціальної підготовки. На жаль, такі проблеми як тероризм і кіберзагрози, не мають кордонів. Тому співпраця між країнами та міжнародними організаціями стає все важливішою для успішного протидії цим загрозам.

З метою швидкого розвитку передових технологій, таких як інтернет-технології та аналіз інформації, правоохоронцям необхідно бути ознайомленими з цими новаціями та вміти їх використовувати для покращення своєї роботи [2, с. 128].

Глобальні проблеми також створюють великий психологічний тиск на правоохоронців, які виконують складні завдання в небезпечних умовах. Цією частиною дослідження розглядається важливість психологічної підготовки та забезпечення психічного здоров'я поліцейських. Наявність відповідних стратегій для управління стресом та психологічними навантаженнями стає ключовим аспектом забезпечення успішних операцій. Однією з цих стратегій було впроваджено наказ МВС від 06.02.2019 «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських» [3]. Саме цей наказ дає фундамент для початку формування психологічної готовності поліцейських.

Вміння володіти навичками тактичної медицини є не менш важливим аспектом тактико спеціальної підготовки. Необхідність знання ефективних методів надання допомоги стає особливо важливою для кожної людини, а особливо для працівників поліції. Ця потреба обумовлена тим фактом, що іноді від своєчасності і впевненості в діях до прибуття швидкої медичної допомоги залежить життя людини [4, с.207].

Одним з не менш важливих аспектів є дотримання прав людини під час

тактичної спеціальної підготовки та в рамках виконання завдань. Забезпечення того, щоб дії поліцейських відповідали високим стандартам етики і правам людини, є важливою складовою сучасного підходу до тактичної підготовки. Забезпечення додержання етичних принципів та захисту прав людини в контексті сучасної тактичної спеціальної підготовки вимагає дотримання стандартів гідності. Тактична спеціальна підготовка вимагає від учасників не лише навичок і стратегічного мислення, але й відповідальності перед етичними засадами та правами людини. Дійсно, ефективність спеціальних підрозділів і таємничість операцій часом можуть стати випробуванням для етики та прав людини, і збереження цього балансу, дотриманням моральних цінностей і стандартів є важливим у цій сфері.

Можна зробити висновок, що адаптація тактичної спеціальної підготовки до сучасних глобальних проблем та загроз є необхідною для забезпечення національної та міжнародної безпеки. Інновації в технологіях, психологічна підготовка, знання тактичної медицини та міжнародна співпраця стають ключовими компонентами успіху в цій важливій області.

Список використаних джерел

1. Зінченко, Д. А. Загальні аспекти розвитку тактико-спеціальної підготовки майбутніх працівників поліції / Зінченко Д. А., Сидоренко В. М. // Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. [конф. (м. Харків, 26 трав. 2023 р.)] / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підгот. ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. – С. 248-251.
2. Ротань, К. О. Сучасні питання вдосконалення тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та психологічної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану / Ротань К. О., Лукін Б. П. // Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. [конф. (м. Харків, 26 трав. 2023 р.)] / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підгот. ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. – С. 127-129.
3. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських: Наказ МВС від 06.02.2019. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text>
4. Мислива О., Никифорова О., Бойко О. Методологія проведення занять із тактичної медицини для поліцейських в Україні з урахуванням сучасних вимог НАТО. Юридичний вісник. 2020. № 2. С. 207–212.

Лук'яненко Олена Андріївна,
здобувачка вищої освіти
бакалаврського рівня

Науковий керівник:
Завістовський Олег Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Бурхливий розвиток сучасного світу не дає можливості уявити нормальне, гармонічне існування та функціонування держави без її органів влади, кваліфікаційні кадри якої повинні мати постійний професійний розвиток. Саме тому проблема якісної фахової підготовки наявна майже в усьому світі, оскільки професіоналізм – не вроджена ознака працівника, а набута протягом регулярної систематизації та удосконалення своїх знань, навичок та вмінь у професійній діяльності [1, с. 335].

Актуальність теми полягає в тому, що професійна поведінка поліцейських стикається з неочікуваними та важкими наслідками, іноді загрозою особистій безпеці. Ці фактори зумовлюють високий рівень психологічної підготовки та стресостійкості працівника. Дослідження психологів показують, що такі чинники, як нерегулярний графік роботи та часті контакти з антисоціальними елементами, вимагають повної розумової та фізичної енергії для боротьби з ушкодженнями, що значно виснажує функціональні резерви організму для повного виснаження.

Значної уваги потребує психологічна стійкість поліцейських – як своєрідна основа їхньої професійної готовності до виконання службової діяльності у важких умовах.

Психологічна стійкість – це соціально-психологічна характеристика особистості, здатність безпечно переносити надзвичайну ситуацію та долати її наслідки за допомогою методів вдосконалення особистості, підвищення рівня адаптації та соціальної майстерності [2-3].

Нездатність працівника повністю усвідомити складність своєї професійної діяльності призводить до негативних, а часом і катастрофічних, проблем для нього самого та оточуючих. Неможливість контролювати свою поведінку знижує соціально-психологічну адаптацію особистості до даних умов навколишнього середовища і є серйозною перешкодою для реалізації своїх можливостей у житті. Знання поліцейських прийомів і методів психологічної саморегуляції є актуальним процесом.

В умовах сьогодення в діяльності Національної поліції України важливого значення набуває психологічна підготовка особового складу, професійна тренуваність та згуртованість виконання службових завдань. За високої психологічної підготовленості поліцейських до дій в різних умовах навіть раптове, не прогнозоване виникнення надзвичайних ситуацій не поставить працівника поліції у складне становище.

Питання психологічної підготовки відпрацьовуються як самостійно так і на практичних заняттях з функціональної, тактичної, вогневої, фізичної, та інших видів підготовки працівників поліції [4, с. 109].

В свою чергу саме сформованість психофізичної стійкості при багаторазовому відпрацюванні складних ситуацій будуть сприяти зменшенню проявів нервово-психічної напруги у працівників поліції під час виконання тактично-оперативних завдань.

Отже, стресостійкість є важливим поняттям у формуванні професійної психологічної культури поліцейського. За допомогою нових навичок і знань у цій сфері правоохоронець зможе досягти більш високих досягнень та успіхів. Психологічний стан працівника поліції відіграє ключову роль у його діяльності. Він є тим самим регулятором поведінки у воєнний час, який слід напрацювати під час тактичних навчань з психологічним впливом на поліцейського і подальшим аналізом виконаного завдання.

Список використаних джерел

1. Zavistovskyi, O. D. (2023). Implementation of information technologies in the professional training of future police officers in higher educational institutions of education. *Publishing House "Baltija Publishing"*. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/290/7922/16752-1>
2. Психологія у професійній діяльності поліції: Навчальний посібник/ За загальною редакцією доктора юридичних наук, доцента В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ – Харків, 2018. 426с.
3. Юридична психологія : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки ; Харків. нац. ун-т внутр. справ, Харків, 2017. 688 с
4. Завістовський, О. Д. (2021). Проблемні питання оптимізації психологічної підготовки працівників патрульної поліції щодо забезпечення особистої безпеки та адаптації в службово-бойовій діяльності. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/21314/1/2021%20%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%A3%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98%20%D0%9F%D0%A1%D0%98%D0%A5%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%97%D0%90%D0%91%D0%95%D0%97%D0%9F%D0%95%D0%A7%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%A1%D0%9B%D0%A3%D0%96%D0%91%D0%9E%D0%92%D0%9E%D0%87%20%D0%94%D0%86%D0%AF%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86_p108-110.pdf
5. Казначєєв Д.Г., Лопаєва О.М. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2018. № 4 (97). С. 82–85. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/handle/123456789/3221>.

Макаренко Данило Сергійович,
курсант 2 курсу ННІ права
та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:
Мислива Оксана Олегівна,
доцентка кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидатка юридичних наук, доцентка

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Важливим і актуальним завданням, що стоїть сьогодні перед суспільством і правоохоронними органами України, є підвищення рівня службової підготовки майбутніх співробітників поліції.

Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26 січня 2016р.№50 "Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України" встановлює порядок планування, проведення та обліку службової підготовки, управління знаннями, навичками та вміннями початкового, середнього та старшого складу Національної поліції України. Відповідно до статті 6 підзаконного акта до видів службової підготовки належать, зокрема, тактична підготовка та вогнева підготовка. Відповідно до чинного законодавства під тактичною підготовкою слід розуміти комплекс заходів, спрямованих на набуття та вдосконалення навичок працівників поліції у практичному застосуванні і теоретичних знань з метою правильної оцінки конкретних подій, прийняття правомірних рішень та підготовки психологічної готовності до дій у різних ситуаціях ризику [1].

Тактико-спеціальна підготовка є надзвичайно важливою частиною навчання для майбутніх поліцейських. А саме вона надає таких навичок як:

1. Безпека та життя: Тактико-спеціальна підготовка надає майбутнім поліцейським практичні навички, необхідні для виконання своїх службових обов'язків у ситуаціях де є загроза їх життю і здоров'ю та/або життю і здоров'ю інших осіб.

2. Підтримка публічної безпеки та порядку: Підготовлені поліцейські можуть ефективно реагувати на злочини та інші надзвичайні ситуації. Вони можуть контролювати ситуацію та забезпечувати безпеку громадян.

3. Адаптація до змін: Тактико-спеціальна підготовка також навчає співробітників адаптуватися до постійно змінюючихся обставин і сучасних загроз.

Важливою складовою удосконалення професійної підготовки майбутніх поліцейських є також вогнева підготовка.

Ступінь володіння курсантами вогнепальною зброєю, розуміння ними нормативно-правової бази застосування цієї зброї, знання та навички з тактичної та спеціальної підготовки визначають їх здатність у майбутньому правильно виконувати поліцейські обов'язки.

Отже, навчання з вогневої підготовки є одним з найбільш важливих та відповідальних аспектів навчальної діяльності для курсантів та студентів вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання, які готують поліцейських (далі - ЗВО МВС), а також для перепідготовки та підвищення кваліфікації співробітників Національної поліції. Пріоритетним напрямком вдосконалення та розвитку такого виду освіти є поєднання традиційних та інноваційних методів навчання та можливість враховувати їхню індивідуальну активність у навчанні [2, с. 23].

Метою викладання цих предметів є набуття майбутніми поліцейськими необхідних знань, умінь та практичних навичок застосування теоретичних знань щодо подальшого прийняття рішень та психологічної підготовки до дій у ситуаціях різного ступеня ризику, а також застосування вогнепальної зброї, в тому числі - в екстремальних ситуаціях затримання злочинців, самооборона, захист громадян від протиправних порушень [3].

Також службова підготовка включає в себе спеціальну фізичну підготовку, яка дуже важлива в роботі поліцейського, а особливо під час дії воєнного стану.

Навчальна дисципліна «Спеціальна фізична підготовка», яка проводиться у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, покликана забезпечити працівникам ОВС «високий рівень всебічної фізичної підготовки, здатний ефективно та максимально забезпечити безпеку власного життя та здоров'я під час виконання завдань»

З метою підвищення та вдосконалення рівня володіння прийомами самозахисту та загального рівня фізичної підготовки курсанти повинні пройти секційну роботу з єдиноборств та інших видів спорту. Крім того, підготовка в секціях проводиться відповідно до регламенту змагань з даного виду спорту, способів самооборони та захисту громадян, особливо в умовах ведення бойових дій. Крім того, секційна підготовка проводиться відповідно до регламенту змагань з даної спортивної дисципліни [4].

Отже, враховуючи вищевикладене, виникає потреба у новому підході до комплексної освіти майбутніх поліцейських у сфері тактико-спеціальної, вогневої та спеціальної фізичної підготовки, що сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки співробітників поліції.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 50 від 26 січня 2016 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#n17>

2. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА: ІННОВАЦІЇ vs. ТРАДИЦІЇ. Мислива О. О. Бодирєв Д. А
3. Теоретико-методологічні засади удосконалення викладання вогневої підготовки у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. Ульянов О. І., Конєв О. Ю. 2022 р
4. Удосконалення професійно-прикладної фізичної підготовки здобувачів відомчих закладів вищої освіти: виклики воєнного стану. Сирмаїїх В. В. Миронов Ю. О. 2022 р.
5. Казначеев Д.Г., Лопаєва О.М. Роль та місце службово-бойової діяльності в забезпеченні національної безпеки. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 13 березня 2020 р.). Дніпро : ДДУВС, 2020. С. 221-222. <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4483/1/65.pdf>.

Малахова Карина Дмитрівна,
здобувачка вищої освіти 4-го курсу
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:
Петренко Сергій Петрович ,
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СПІВРОБІТНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У своїй професійній діяльності співробітники поліції при зіткненні з проявами злочинної поведінки зобов'язані застосувати до правопорушників законні заходи примусового характеру. Під впливом агресивного середовища може спотворюватися сприйняття навколишньої дійсності і деформуватися система міжособистісних відносин, моральних норм, тобто специфіка професійної діяльності може призвести до появи агресії як відповідної реакції - не тільки в екстремальних ситуаціях, а й в умовах виконання щоденних оперативно-службових завдань, співробітники поліції можуть проявляти грубість, ворожість, надмірно реалізовувати владні повноваження, заподіювати фізичний і моральний збиток людям.

Сьогодні у всьому світі спостерігається дестабілізація різних сфер життя, багато засобів масової інформації, які ще більше погіршують становище, пропагують насильство, негативно впливаючи на психіку людини, породжують напругу, дратівливість, негатив, тривожність, образу,

жорстокість, що знаходить свій вияв у поведінці та вчинках людей, формуючи і розвиваючи агресивність. [1]

Причини агресії криються як в особливостях самої особистості, так і у впливі навколишньої дійсності, агресивність часто визначається як біполярний феномен - як негативний прояв людини і центральна функція особистості, спрямована на пристосування до умов життя. Жорстокі, агресивні дії не розцінюються людиною як такі, а вважаються природними, морально виправданими, але багато дослідників агресії вважають за краще давати негативну оцінку.

Пряма провокація фізичними діями здатна викликати аналогічну відповідь, будучи потужним стимулятором відкритої агресії. Більшість випадків фізичної провокації закінчується відповіддю у фізичній формі, особливо якщо обидві сторони не перевершують по силі один одного, бувають випадки прихованого уникнення конфлікту або відповіді у вербальній формі. Вербальна провокація теж може актуалізувати агресивні дії: деякі люди словами користуються набагато частіше, ніж кулаками, ногами або зброєю. [2]

Дуже часто агресивна поведінка проявляється в обстановці, де присутні інші люди, прямо в дії не беруть участь. Сторонні спостерігачі своєю присутністю можуть впливати на хід агресії: багато форм поведінки опосередковані соціальним тиском.

Співробітники Національної поліції України у своїй професійній діяльності зустрічаються з різними видами прояву агресивної поведінки: фізична агресія (напад), заподіяння фізичної шкоди. Не виключені і непрямі агресивні реакції, що виражаються в образі, злісних жартах, плітках, вибухи люті. Останнім часом співробітникам поліції часто доводиться стикатися з підозрілістю, недовірою, провокацією громадян по відношенню до їхніх дій. Це пов'язано з переконанням, що співробітники приносять шкоду або планують завдати її, що теж може стати початком агресії і з боку громадян, і причиною для виникнення не тільки вербальної, а й фізичної агресії у співробітників. Дратівливість може призводити до прояву негативних емоцій і агресії.

Причини агресивної поведінки повинні аналізуватися з урахуванням впливу на людину фізіологічних, психологічних, соціальних ситуаційних чинників. Прояв агресивності є наслідком невдоволення людини навколишньою дійсністю, рівнем життя, іншими людьми або самим собою.

У курсантів схильність фізично нашкодити іншій людині (наприклад, ударити, штовхнути, подряпати) пов'язана з несхильністю до депресії і нервових зривів, з хорошим пристосуванням до існуючих норм. Поширення пліток, чуток пов'язано з ефективністю взаємодії між людьми в процесі спілкування при виконанні спільної діяльності. За рахунок цього людина намагається влитися в колектив, який, також, любить обговорювати і додумувати різні факти про оточуючих. Прагнення до нанесення шкоди через

крик, образливі слова пов'язане з поганим управлінням своєї поведінки в спілкуванні, поганим встановленням і невмінням підтримувати контакти, з труднощами в побудові своєї мови.

Згідно з даними, рівень показників агресії у студентів цивільного вузу нижче, ніж в курсантів і співробітників поліції.

Робота в правоохоронних органах відрізняється інтелектуально, фізично та емоційно, і тому важливо навчитися стримувати агресію, що вимагає дотримання суворої ієрархії, особливої організаційної побудови та міжособистісного спілкування, дисципліни, підвищеної соціальної і професійної відповідальності. Контакт з кримінальним контингентом, конфліктні ситуації збільшують психоемоційні навантаження співробітників. Прояв агресивної поведінки якраз і є одним з головних ознак негативного впливу професії на особистість. [3]

Для зниження рівня агресивної поведінки необхідно складання і проведення спеціальних програм. Центрам психодіагностики при прийомі осіб на службу в підрозділи поліції, а також при обстеженні співробітників, які прямують на іншу посаду, необхідно співвідносити індивідуальні особистісні особливості з особливостями професійної діяльності.

При наданні психологічної допомоги співробітникам поліції слід враховувати, що професійна діяльність сприяє формуванню агресивної поведінки.

У правоохоронних органах в даний час відчувається потреба в професійних і кваліфікованих кадрах. Необхідно внести зміни в систему професійної підготовки, вдосконалення професійного відбору, підвищення кваліфікації співробітників відповідно до особливостей професійної діяльності.

Значну роль в зниженні рівня агресивності співробітників правоохоронних органів може зіграти використання різноманітних методів, порівняння результатів і вибір оптимального і продуктивного методу, а також профілактична робота з співробітниками, починаючи з періоду адаптації до служби. Розробка напрямків роботи з агресивною поведінкою повинна бути компонентом психологічного супроводу співробітників, теоретичні положення і практичні рекомендації необхідно використовувати в освітньому процесі при навчанні у відомчих закладах МВС України, а також кадровими службами відділів Національної поліції України.

Список використаних джерел

1. Ильин Е. П. Психология агрессивного поведения. СПб.: Питер, 2014
2. Казміренко Л. І., Тужеляк Н. М. Проблема агресії як соціальний феномен в юридикопсихологічному дискурсі. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2011. № 4
3. Литвин В. В. Професійне спілкування патрульних поліцейських із різними категоріями громадян. Юридична психологія. – 2016. – № 1

Мітіна Марія Максимівна,
курсантка ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції

Науковий керівник:
Казначаяєв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки,
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ПІДХОДИ У ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ

Зараз актуальність використання мультимедійних підходів у підготовці правоохоронців вкрай важлива в Україні. На цей час за допомогою сучасних технологій можна покращити навчання та тренування поліцейських та інших правоохоронців. Мультимедійні засоби, такі як відеозаняття, симулятори, віртуальна реальність, можуть допомогти в навчанні та тренуванні ситуацій, що можуть зустрічатися під час виконання службових завдань. Це також дозволяє поліпшити рівень засвоєння матеріалу та отримання практичних навичок правоохоронцями. У зв'язку зі стрімким розвитком технологій та змін у сучасному суспільстві, важливо забезпечити правоохоронцям набуття необхідних знань та навичок для ефективного виконання своїх посадових обов'язків. Тому підготовка правоохоронців в Україні є надзвичайно важливим процесом, оскільки вони відповідають за забезпечення правопорядку та громадської безпеки. Впровадження мультимедійних підходів в навчальний процес для правоохоронців залишається актуальною проблемою в Україні, але наукове обґрунтування їх ефективності є необхідним.

Останнім часом інтенсивно ведеться пошук напрямів, методів навчання, їх удосконалення, розробка та впровадження у начальний процес. Одним із таких напрямів, особливо у періоди надзвичайних ситуацій, є впровадження та удосконалення технології дистанційного навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання у підготовці майбутніх правоохоронців [1]. Адже в сучасних умовах Національної поліції України потрібні фахівці, які мають здатність працювати на новому технологічному рівні для забезпечення безпеки особи, суспільства та держави. Важливо навчити правоохоронців використовувати сучасні технології для покращення роботи з публікою, аналізу даних та ефективного розслідування.

В умовах дії воєнного стану в державі в ЗВО з майбутніми правоохоронцями доцільно відпрацьовувати практичні вправи, спрямовані на формування як індивідуальних, так і групових навичок. Отже, ефективність використання мультимедійних технологій в освітньому процесі ЗВО повинно враховувати рівень розвитку рухових якостей, індивідуальні особливості курсантів, врахування їх інтересів і потреб, якості засвоєння ними освітнього матеріалу, періодичності проведення занять в тижневому мікроциклі, створення належних умов для доступних та систематичних занять в позанавчальний час [2]. Завдяки інтерактивним платформам правоохоронці мають доступ до захоплюючого освітнього досвіду, який покликаний покращити їх розуміння найважливіших аспектів у практичній діяльності. Завдяки цьому вони мають можливість розвинути необхідні навички для досягнення успіху у майбутньому. Використання мультимедійних платформ також дозволяє правоохоронцям навчатися у зручному для них темпі та перевіряти свої знання у реальних умовах.

На нашу думку, такі мультимедійні платформи можуть мати декілька проблем щодо їх застосування, а саме:

- фінансування (упровадження інноваційних технологій вимагає значних фінансових витрат на придбання обладнання та розробку програм);
- навчання персоналу (персонал правоохоронців повинен бути навчений користуватися новими технологіями, що може вимагати часу та ресурсів);
- застарілість обладнання (швидкий технологічний прогрес вимагає новітнього обладнання та програмного забезпечення);
- кіберзагрози (використання мультимедійних методів може підвищити ризик кіберзагроз для навчальних систем та персональних даних правоохоронців).

До особливих переваг, зазначених вище інноваційних підходів, можна віднести ситуативну мотивацію та мультимедійність з простою інтеграцією інтерактивності. Наприклад, більшість з нас розуміє важливість щоденних занять фізичною культурою, чи вивчення іноземної мови. Ми досить часто нібито сильно мотивовані досягти у цьому певних змін, зокрема, набрати оптимальну форму, чи вивчити певний рівень англійської мови. Але коли ми зранку бачимо погану погоду чи набридлий підручник англійської мови, то ситуатійно відмовляємося від занять. Іноді, навпаки, на новій бігівій доріжці ми здатні пробігти свою денну норму, або вивчати декілька занять нового англійського відеоблогера. У цих випадках ми ситуатійно мотивовані здійснити тут і зараз заплановану діяльність [3].

Отже, мультимедійні підходи мають вплив на підготовку правоохоронців і дозволяють їм краще підготуватися до виконання своїх службових обов'язків. Вони мають свої переваги і проблеми які потребують наукового обґрунтування, яке слугуватиме підґрунтям в майбутньому. Тому ці підходи продовжують розвиватися надаючи цінний ресурс для нинішніх та

майбутніх правоохоронців. Однак для максимальної ефективності важливо враховувати фінансові та технічні аспекти впровадження таких підходів.

Список використаних джерел

1. Тишакова Л.Т., Богучарова О.І., Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців з використанням технологій дистанційного навчання. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Випуск № 3 (334), 2020. С. 175.

2. Великий Ю.М. Щодо питань індивідуального підходу до курсантів на заняттях з вогневої підготовки з використанням мультимедійних технологій. The VIII International Scientific and Practical Conference «Science, trends and development methods», December 19–21, Tokyo, Japan. 279 p., 107p., p.109. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2022/12/Science-trends-and-development-methods.pdf#page=108>

3. Валєєв Р.Г. Впровадження інтерактивних технологій у тактико-спеціальну підготовку правоохоронців. Інститут УДО України КНУ імені Тараса Шевченка. Сучасні проблеми забезпечення національної безпеки держави. *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції* 26 листопада 2020 року. 2020. 391 с. С.281. URL: https://www.researchgate.net/profile/olenagulac/publication/349086017_aktualni_pitanna_formuvanna_ta_realizacii_politiki_u_sferi_bezpeki_organami_miscevoTgo_samovraduvanna/links/601ecec54585158939891902/aktualni-pitanna-formuvanna-ta-realizacii-politiki-u-sferi-bezpeki-organami-miscevosamovraduvanna.pdf

Молодецька Ганна,
курсантка 2 курсу ННППФППП

Науковий керівник:

Поливанюк Василь Дмитрович,
професор кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Використання новітніх технологій у сучасному освітньому процесі є надзвичайно актуальною темою, особливо в контексті тактичної та спеціальної підготовки студентів в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Розвиток технологій не тільки трансформує спосіб отримання знань, але і відкриває перед студентами нові можливості для підвищення ефективності та якості навчання.

Сучасний світ вимагає від фахівців у галузі тактики і спеціальної підготовки високого рівня підготовки та готовності до різних викликів і ситуацій. У цьому контексті новітні технології стають невід'ємною частиною

педагогічного процесу. Вони надають можливість створювати віртуальні сценарії, імітувати реальні умови та практикувати навички в безпечному середовищі.

За допомогою симуляційних програм, віртуальної реальності та інших інноваційних засобів, студенти можуть набувати практичний досвід у вирішенні складних завдань, а також розвивати комунікативні та стратегічні навички. Важливо підкреслити, що такий підхід забезпечує навчання без ризику для життя та здоров'я студентів, що особливо важливо у таких специфічних галузях, як тактика та спеціальна підготовка.

Один з прикладів використання новітніх технологій - це віртуальна реальність (VR). За допомогою спеціальних VR-систем, студенти можуть потрапити в інтерактивне середовище, де вони можуть відпрацьовувати тактичні рішення та стратегії в реальному часі. Це надає можливість ефективно навчати та вдосконалювати навички без необхідності проведення дорогої та небезпечної практики.

Симуляційні програми - інший важливий інструмент у такій підготовці. Вони дозволяють студентам усвідомити різноманітні ситуації, від імітації бойових дій до медичних екстрених ситуацій. Це допомагає розвивати навички прийняття рішень в стресових умовах та підвищує рівень підготовки.

При розгляді тактики французької мобільної жандармерії, яка має провідну роль у навчанні миротворчих поліцейських підрозділів ООН, можна зазначити, що використання невеликих груп сприяє підвищенню ефективності, мобільності та маневреності таких підрозділів. Ця стратегія спрощує командування, оскільки командир відповідає за застосування спеціальних засобів та зброї, а не керівник всієї операції. Такий підхід сприяє оперативній реакції на події.

Також, важливим аспектом є спрощення механізму введення правового режиму надзвичайного стану для обмеження притоку людей до населених пунктів. Це може бути впроваджено на законодавчому рівні, дозволяючи призначати керівника спеціальної операції або особу, що приймає рішення про проведення силової фази, з місцевої держадміністрації. Крім того, необхідно закріпити право командирів низового рівня на самостійне прийняття рішень щодо застосування зброї та спеціальних засобів на законодавчому рівні [1, с.26].

Моделювання сценаріїв, які найбільше ймовірно виникають під час навчання та тренувань, допомагає співробітникам отримувати стійкі навички та вміння. Ці навички та вміння, отримані під час виконання завдань, стануть важливими в надзвичайних ситуаціях, коли потрібно швидко та професійно реагувати на можливі загрози від озброєних порушників. Крім того, цей підхід допомагає подолати страх перед зброєю, що особливо важливо на початковому етапі служби [2, с.30].

Національна гвардія України (НГУ) має пряме завдання забезпечувати

громадський порядок та громадську безпеку, припиняти терористичну діяльність та протистояти незаконним воєнізованим або збройним формуванням на території України [3, с.594].

Так, можна зробити висновок, що на даному етапі конфлікту Національна поліція та Національна гвардія України повинні встановити тісну співпрацю з органами військової контррозвідки та регіональними структурами Служби безпеки України (СБУ), ґрунтуючись на оперативній інформації. Це необхідно для ефективного протистояння диверсіям і тероризму у всіх аспектах [4, с.38].

Отже, використання новітніх технологій в тактичній та спеціальній підготовці студентів в університетах зі специфічними умовами навчання виявляється ключовим елементом сучасного освітнього процесу. Ці технології дозволяють створювати віртуальні сценарії, імітувати реальні умови та практикувати навички в безпечному середовищі, сприяючи підвищенню якості та ефективності навчання.

За допомогою інноваційних засобів, таких як віртуальна реальність, симуляційні програми та інші, студенти можуть набувати практичний досвід у вирішенні складних завдань, розвивати комунікативні та стратегічні навички. Це особливо важливо в галузях тактики та спеціальної підготовки, де безпека студентів має велике значення.

Крім того, інтеграція новітніх технологій сприяє підвищенню рівня підготовки студентів до викликів та завдань, що стоять перед ними у реальних умовах служби чи виконання специфічних завдань. Такий підхід дозволяє створювати навчальне середовище, яке відповідає сучасним вимогам та допомагає студентам досягати більшого успіху у своїй професійній діяльності.

У підсумку, використання новітніх технологій в тактичній та спеціальній підготовці студентів в університетах зі специфічними умовами навчання допомагає підвищити якість освіти, розвивати практичні навички та готувати фахівців до викликів сучасного світу. Цей підхід сприяє підвищенню ефективності та готовності студентів до різних завдань у своїх професійних областях.

Список використаних джерел

1. Шмаков О. М., Лавніченко О. В. Повноваження суб'єктів сфери безпеки України з припинення масових заворушень. *Честь і закон*. 2016. № 4 (59). С. 26–33.
2. Луценко І. С., Бальва А. Ф. Нестандартні шляхи вдосконалення рівня вогневої підготовки працівників правоохоронних органів // Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності правоохоронних органів та військових формувань : матеріали регіон. круглого столу (м. Харків, 11 трав. 2018 р.). Харків : ФОП Бровін О. В., 2018. Вип. 2. С. 30–33.
3. Про Національну гвардію України : закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 17. Ст. 594.
4. Назаренко О.Л., Дробаха Г.А. Формалізація задачі вибору раціональних способів застосування формування Національної гвардії України для припинення масових заворушень. *Честь і закон*. 2017. № 1 (60). С. 38–45.

**Наконечний Артем,
Тарадаєнко Сергій,**
курсанти 1 курсу ННППФПНП

**Науковий керівник
Богуславський
Віктор Володимирович**
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Впровадження ефективної психологічної підготовки в систему навчання поліцейських є ключовим аспектом формування високопрофесійних та етичних правоохоронців. Сучасне суспільство стикається з різноманітними викликами та загрозами, вимагаючи від поліції не лише фізичної сили, але й високого рівня психологічної стійкості та соціальної компетентності.

Психологічна підготовка поліцейських визнається необхідною запорукою якісної підготовки, оскільки вона спрямована на формування не лише технічних навичок, а й високого рівня емоційного інтелекту. У цьому вступі ми розглянемо роль психологічної підготовки у підготовці поліцейських, її вплив на якість виконання службових обов'язків та забезпечення безпеки суспільства.

Психологічна стійкість поліцейських у непередбачуваних ситуаціях, їх здатність до раціонального прийняття рішень у стресових умовах та ефективна комунікація з різними соціальними групами – усе це стає важливими компонентами успішної служби правоохоронця.

Дослідження багатьох вчених підтверджують, що для ефективного виконання службових обов'язків поліцейського важливо мати певні ключові індивідуально-психологічні якості, такі як стійкість та лабільність нервової системи, сміливість, здатність до стресостійкості, вміння ефективно спілкуватися, лідерські здібності, високий інтелект і креативність тощо. Враховуючи ці індивідуальні особливості, важливо проводити професійний відбір кандидатів для служби в поліції. Проте, рівнозначно важливо постійно розвивати та покращувати різні компоненти психологічної готовності поліцейських під час спеціальної психологічної підготовки [4, с.25; 5, с.54].

Однак, діюча законодавча та нормативно-правова основа для діяльності Національної поліції України обмежує можливості в повній мірі втілити

актуальні завдання з підготовки поліцейських. Проведений аналіз нормативно-правового середовища та останніх досліджень, присвячених професійній підготовці поліцейських і психологічній роботі в Національній поліції України, свідчить, що основними документами, що регламентують організацію та проведення професійної і службової підготовки поліцейських, є Закон України від 02.07.15 "Про Національну поліцію", Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 "Про затвердження Положення про Національну поліцію", а також Наказ МВС України від 26.01.16 "Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України" [1-3].

Українські вчені приділяють велику увагу вивченню аспектів психологічної підготовки поліцейських та проблемам психологічного забезпечення діяльності Міністерства внутрішніх справ. За останні роки було проведено значну кількість наукових досліджень, а також розроблено навчально-методичні та практичні матеріали, спрямовані на покращення психологічного супроводу роботи Національної поліції.

В українських наукових кругах відзначається активність у вивченні актуальних аспектів, пов'язаних із розвитком професійно-психологічної готовності поліцейських до виконання службових обов'язків. Ці дослідження охоплюють такі теми, як формування психологічної та фізичної готовності особистості до дій в екстремальних ситуаціях, забезпечення психологічного здоров'я працівників Національної поліції, психологічне супроводження працівників поліції та військовослужбовців Національної гвардії, які беруть участь у антитерористичних операціях, а також використання психотехнологій у навчанні особового складу правоохоронних органів. Також були проведені дослідження психологічних аспектів взаємодії з особами, які мають намір скоїти самогубство, і вивчення дій працівників патрульної поліції під час виїздів на виклики [4-8].

На доручення Науково-практичного центру з питань кадрової забезпеченості Міністерства внутрішніх справ України, вчені з Державного наукового дослідницького інституту Міністерства внутрішніх справ України на даний момент займаються науковими аспектами, спрямованими на підвищення ефективності управлінської роботи керівників підрозділів Національної поліції, проведення професійного психологічного відбору поліцейських і керівників поліцейських підрозділів, а також створення методичних інструментів для забезпечення психологічної підтримки у діяльності поліції.

Отже, психологічна підготовка поліцейських визнається ключовим аспектом у формуванні високого професійного рівня цих спеціалістів. Необхідність мати певні психологічні якості, такі як стресостійкість, емоційний інтелект, лідерські здібності та вміння ефективно взаємодіяти з громадськістю, ускладнює сучасні завдання поліції. Навіть найкращі технічні навички і знання закону не вистачають для успішної служби без

психологічної підготовки.

Хоча наявна нормативно-правова база регулює аспекти психологічної підготовки, можливе її вдосконалення, адаптація до сучасних викликів та потреб суспільства. В українських науковців є великий потенціал для цього, оскільки вони вже провели значну кількість досліджень та розробили методичні матеріали для поліпшення підготовки поліцейських та надання їм психологічної підтримки.

Варто підкреслити, що психологічна підготовка не тільки сприяє забезпеченню безпеки суспільства, але й покращує якість роботи правоохоронців та допомагає їм краще реагувати на виклики та загрози сучасності. Таким чином, вдосконалення цієї сфери може мати велике значення для розвитку поліції в Україні.

Список використаної літератури

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41 (9 жовтня). – Стор. 1970. – Ст. 379.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 «Про затвердження Положення про Національну поліцію» / <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>.
3. Наказ МВС України від 26.01.16 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» / "<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>"0260-16
4. Барко В.І. Профілактика адиктивної поведінки у працівників ОВС України: Навчаль. посібник / В.І. Барко, І.В. Клименко, В.О Криволапчук – К., 2009. – 52 с.
5. Криволапчук В.О. Спеціальна фізична підготовка: навч. посіб. / В.О. Криволапчук, М.С. Кримська, С.М. Решко та ін. – К.: Нац. ун-т внутр. справ, 2009. – 209 с.
6. Психологічна та фізична готовність особистості до дій в екстремальних ситуаціях : практичний посібник / В.П. Остапович, В.Г. Бабенко, Л.А. Кирієнко // за ред. В.О. Криволапчука. – К. : ДНДІ МВС України, 2016. – 84 с.
7. Профілактика професійної деформації працівників органів внутрішніх справ : навч.-метод. посіб. / В.О. Криволапчук, С.В. Кушнар'єв, В.Р. Слівінський – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2014. – 68 с.
8. Особливості надання психологічної допомоги учасникам АТО : посібник / Остапович В. П., Кирієнко Л. А., Котляр Ю. В., Барко В. В. ; за ред. В. О. Криволапчука. – К. : ДНДІ МВС України, 2017. – 163 с.
9. Казначеев Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначеев, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Незеленнікова Уляна Дмитрівна,
здобувачка вищої освіти
4 курсу ННІППФПНП,

Науковий керівник:

Пожидаєв Микола Юрійович,
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ОРГАНУ ПРАВОПОРЯДКУ

Стаття 1 Конституції України констатує, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава[1]. З лютого 2022 року вся Україна потерпає від нескінченної збройної агресії Російської Федерації, що змушує органи, що здійснюють ту, чи іншу діяльність у сфері охорони прав та свобод людини і громадянина вдаватися до тотальних та постійних реформ. Так, у травні 2023 року, Указом Президента України було затверджено Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023 – 2027 роки. Зміни, безперечно, повинні надавати перевагу пріоритетам, таким як забезпечення верховенства права, запобігання та боротьба з злочинністю, а також недоторканість прав людини, уключаючи гендерну рівність і інші аспекти[2]. Слід зазначити, що у відповідності до Закону України «Про національну безпеку України» Міністерство внутрішніх справ, включаючи Національну поліцію України, відповідає за розробку та реалізацію державної політики, спрямованої на захист прав та свобод громадян, інтересів суспільства і держави. Вони також відповідають за боротьбу з злочинністю, підтримання громадської безпеки та забезпечення правопорядку, а також надають поліцейські послуги [3].

Щодо розгляду сьогоденного питання, діяльність органів, що забезпечують правопорядок та охорону прав та свобод людини, зокрема і органи прокуратури, будуть зобов'язані, згідно реформування тих, чи інших питань, вирішувати завдання, що стосуються надмірної тривалості досудового розслідування, нечіткості у розмежуванні повноважень правоохоронних органів, питання щодо недосконалості механізму призначення на посаду та подальше просування по службі, а також здійснення гармонізації національного кримінального та кримінального процесуального законодавства України із вимогами Європейського Союзу. Пріоритетом у запровадженні такого переліку реформ є забезпечення дієвості та результативності правоохоронних органів і прокуратури, ефективно

функціонування кримінальної політики, оперативність провадження у кримінальних справах, впровадження цифрових технологій, а також забезпечення прозорості, відкритості, відповідальності та незалежності правоохоронних та прокурорських органів.

Послідовність запровадження змін у кримінальній політиці, якою є невід'ємною частиною є: запобігання злочинності, невідворотність відповідальності, захист особи, суспільства і держави від кримінальних правопорушень. Виконання таких завдань є необхідною складовою діяльності Національної поліції, та ключовою концепцією у реформуванні правоохоронного відомства, у першу чергу, з боку зміни алгоритму підготовки поліцейських[4].

Гармонізація національного законодавства з вимогами Європейського Союзу є невід'ємною складовою будь-яких актуальних реформ. Цей підхід обумовлений тим, що зараз є важливим досягнення необхідних стандартів у сфері прикордонного контролю, включаючи впровадження національної системи автоматичного обміну інформацією між правоохоронними органами щодо перетинання державного кордону для боротьби з тероризмом та іншими кримінальними загрозами. Ця ініціатива актуальна зараз, оскільки надає можливість швидкого навчання особового складу та має позитивний вплив на майбутнє розвитку компетенцій в цій галузі для майбутніх поколінь.

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що реалізація плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України є необхідним важелем тиску, який запровадить стабільну та надійну систему, що дозволить посилити спроможність на відсіч на захист від збройної агресії Російської Федерації. І таким чином, удосконалисть та посилить гарантії незалежності органів правопорядку та прокуратури від зовнішніх і внутрішніх посягань на їх професійну діяльність, зокрема в рамках здійснення кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. Конституція України Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 09.10.2023).
2. Указ Президента України Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки; План від 11.05.2023 № 273/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text> (дата звернення: 09.10.2023)
3. Закон України Про національну безпеку України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 09.10.2023).
4. Самофалова А. , Анісімов Д. О. Актуальні напрямки вдосконалення фізичних якостей майбутніх працівників поліції. Proceedings of the 14th International Scientific and Practical Conference «Scientific Research in XXI Century». Ottawa, Canada. 2023. С. 253.

Панкєєв Єгор Сергійович,

здобувач вищої освіти

1 курсу ННІППФПНП

Науковий керівник:

Богуславський

Віктор Володимирович

завідувач кафедри

спеціальної фізичної підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ПРАВООХОРОНЦІВ ЯК СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Нормальне функціонування правоохоронних органів відіграє важливу роль у суспільстві, і, відповідно, необхідно надавати належну увагу підготовці фахівців у цій сфері. У сучасному суспільстві існує безліч проблем, і лише досвідчені та професійно підготовлені правоохоронці можуть ефективно та оперативно вирішувати різні ситуації. Отже, на нашу думку, одним з ключових аспектів підготовки майбутніх поліцейських є їх фізична підготовка.

Це важливо розуміти, оскільки у роботі правоохоронців часто виникають ситуації, коли необхідно застосовувати фізичну силу або навіть легко наздогнати порушників, і це неможливо без належної фізичної підготовки. Згідно зі статтею 44 Закону України «Про національну поліцію», поліцейські мають право застосовувати фізичні заходи примусу, включаючи прийоми боротьби (рукопашного бою).

Це право відводиться правоохоронцям, але законодавство також забезпечує захист прав громадян від зловживання службовими повноваженнями. Згідно зі статтею 365 Кримінального кодексу України передбачена відповідальність за перевищення службовою особою своїх повноважень, тобто фізичні заходи примусу мають бути адекватними та не виходити за межі допустимого [1, с. 6].

Отже, фізична підготовка майбутніх працівників правоохоронних органів визнається важливою, і їй слід приділяти належну увагу. Також варто звертати увагу на психологічний стан та індивідуальні особливості кожного курсанта, щоб допомогти їм знайти спортивну діяльність, в якій вони будуть комфортні та яку вони зможуть розвивати для підвищення рівня зацікавленості в навчанні цієї дисципліни [3, с. 29].

У кожної людини існують власні особливості у запам'ятовуванні, тому

ми вважаємо, що викладачі кафедри повинні враховувати ці різниці серед курсантів і надавати додаткову допомогу тим, кому це потрібно. Це може включати факультативні заняття, спрямовані на поліпшення навичок у запам'ятовуванні, що в подальшому допоможе їм виконувати свої завдання та розвивати наполегливість і дисциплінованість [4, с. 54].

При визначенні навантаження для окремих курсантів також важливо враховувати їх рівень фізичного розвитку і підготовленості [3, с. 51]. Силова підготовка є важливою складовою у навчанні, оскільки вона сприяє підвищенню максимальних силових показників і підвищує працездатність, пропорційно розвиваючи силові якості [2, с. 285].

У додаток до цього, ми підкреслюємо важливість практичних навичок і вмінь. Підготовка курсантів вимагає вивчення і практичного застосування знань. Робота в групах з чітко визначеними партнерами може призвести до звикання і обмежувати рівень підготовки. Отже, важливо виходити за межі зони комфорту, ставити курсантів у незнайому ситуацію і навчати їх використовувати прийоми на будь-яких партнерах, незалежно від їх статі.

Необхідно розуміти, що в деяких ситуаціях застосування фізичної сили може бути некоректним або небезпечним, тому важливо вчити курсантів правильно оцінювати ситуацію та використовувати необхідні прийоми відповідно до конкретної ситуації.

Рекомендується включати до процесу вивчення прийомів залучення кількох груп, щоб курсанти не мали можливості оцінювати рівень підготовки один одного наперед і навчалися діяти в різних обстановках. Для досягнення цієї мети, викладачам рекомендується створювати спеціальні сценарії ситуацій. Це сприятиме не лише мотивації курсантів, але й визначенню їх практичної підготовки та знань в галузі нормативно-правової бази, оскільки це також є важливим аспектом їхньої підготовки [1, с. 51].

Особливу увагу слід приділяти практичним навичкам у сфері рукопашного бою. З нашої точки зору, позитивним кроком було б залучення практикуючих фахівців до пар на випускному курсі. Це допоможе курсантам краще розуміти рівень своєї підготовки та набувати більше практичного досвіду. Така ініціатива допоможе підготувати курсантів до подальшої служби та забезпечити їх якісною практичною підготовкою.

Список використаних джерел

1. Богуславський В.В., Анісімов Д.О. Мотивація до занять спортом у курсантів різних факультетів і курсів університету внутрішніх справ. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2018. Випуск 6 (25). С. 251
2. Петрушин Д.В., Анісімов Д.О., Пожидаєв М.Ю. Методика розвитку спеціальних фізичних якостей курсантів закладів вищої освіти Національної поліції України з використанням системи кросфіт. Молодий вчений. 2019. № 2. С. 390.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015, поточна редакція 15.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Сорокін Р.О. Спеціальна фізична підготовка курсантів МВС. Архітектура та мистецтвознавство. 2022. Випуск 3. С. 177.

**Польща Ілля Олегович,
Зуб Дмитрій Олегович,**
курсанти 1 курсу ННППФППП

Науковий керівник:

**Богуславський
Віктор Володимирович**
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ СВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

У сучасних реаліях підготовка професійних та компетентних кадрів для органів поліції є найбільш актуальним питанням так як система підготовки поліцейських в навчальних закладах МВС є застарілою та проходить реформування [1].

Правоохоронна система постійно змінюється, зокрема через технологічний прогрес та еволюцію кримінальних схем. Важливо, щоб навчальні програми відображали ці зміни та готували курсантів та студентів до сучасних викликів.

Повертаючись до освітніх проблем підготовки кадрів правоохоронної діяльності, наведемо точку зору І. В. Зозулі, який у рамках дослідження підготовки кадрів для МВС України вбачає просте вирішення проблеми в державному дорученні для підготовка слідчих для органів внутрішніх справ для повернення до децентралізованих вищих навчальних закладів цивільних університетів та їх звільнення з непрофільних факультетів і кафедр вищих навчальних закладів сфери управління МВС, що дозволить нормалізувати навчальний процес. і усунути ілюзорну необхідність скорочення децентралізованих вищих навчальних закладів МВС ліквідує Україну. Експерт наголошує, що така можливість сьогодні є у міністра внутрішніх справ, і його обов'язок – зберегти профільні виші та підвищити вимоги до якості підготовки через систему профільного навчання [2, с. 152].

Навчальні заклади повинні мати актуальні навчальні плани, що відповідають сучасним законодавчим нормам та практиці.

Брак практичного досвіду може бути серйозною проблемою. Курсанти та студенти повинні мати можливість відвідувати місця роботи, де вони можуть застосовувати свої знання на практиці. Практика допомагає їм2 набутти досвіду в управлінні стресом та рішенні складних завдань, які їх

чекають на роботі.

Правоохоронці повинні вміти ефективно спілкуватися з громадськістю, своїми колегами та іншими відомствами. Ця навичка також має бути розвинута під час навчання. Здатність ефективно спілкуватися допомагає правоохоронцям побудувати довіру та позитивні відносини з громадськістю. Це може покращити сприйняття правоохоронних органів та збільшити підтримку громадськості.

Курсанти та студенти повинні отримувати належне навчання щодо етичних норм та професійної поведінки, адже правоохоронці відповідають за права та безпеку громадян.

Працівники органів внутрішніх справ повинні мати як спеціальну, так і загальну підготовку та вміти ефективно виявляти та контролювати причини та умови, що сприяють злочинності, запобігати злочинам і боротися з ними. Тільки спеціалізовані вищі навчальні заклади можуть запропонувати таке навчання[3].

Використання сучасних технологій, таких як симулятори, віртуальна реальність, онлайн-курси тощо, може покращити якість навчання. Симулятори та віртуальна реальність дозволяють створити реалістичні ситуації та сценарії для практичної підготовки курсантів та студентів, що сприяє розвитку практичних навичок.

Можливість проходження курсів після завершення основної програми навчання допомагає підтримувати актуальність знань правоохоронців.

Обмін досвідом та знаннями з іншими країнами є важливим елементом покращення навчальних програм для майбутніх правоохоронців, допомагаючи підготувати їх до сучасних викликів та розвинути сучасні навички в галузі правопорядку. Також він може сприяти покращенню навчальних програм, оскільки це надає можливість внести нові підходи та інновації у процес навчання майбутніх правоохоронців.

Запрошення правоохоронців, юристів та інших експертів для викладання деяких курсів може надати курсантам та студентам реальну перспективу роботи в цій сфері. Експерти, які працюють в сфері правоохоронних органів чи юридичних послуг, можуть ділитися своїм практичним досвідом зі студентами. Це допомагає курсантам краще розуміти реальні ситуації та завдання, з якими вони стикатимуться в майбутньому.

Надання підтримки курсантам та студентам під час навчання та на початковому етапі їх кар'єри може сприяти їхньому успіху. Початок кар'єри в правоохоронних органах або сфері юриспруденції може бути викликовим та стресовим. Надання доступу до психологічної підтримки та консультивання може допомогти студентам та курсантам розуміти та керувати стресом та викликами.

Ці проблеми та перспективи можуть бути враховані при розробці та вдосконаленні навчальних програм для майбутніх правоохоронців у закладах вищої освіти.

У висновку можна відзначити, що підготовка майбутніх правоохоронців у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання стикається з рядом проблем, але також має значний потенціал для подальшого розвитку. Загалом, при правильному підході та врахуванні цих проблем та перспектив, заклади вищої освіти можуть забезпечити якісну підготовку майбутніх правоохоронців та гарантувати їх успішний старт у цій важливій сфері.

Список використаних джерел

1. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2018 URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/24_05_2018/pdf/8.pdf
2. Перспективи розвитку і формування відомчої освіти в Україні //ДДУВС// URL: <https://dduvs.in.ua/2021/04/28/perspektyvy-rozvytku-i-formuvannya-vidomchoyi-osvity-v-ukrayini/>
3. Зозуля І.В. Підготовка кадрів для МВС України: проблеми реформування відомчої освіти за Коаліційною угодою / І.В. Зозуля // Форум права. – 2014. – No 4. – С. 147–154. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2014_4_28.pdf.

Поляков Ігор Ігорович,
здобувач вищої освіти 3 курсу
факультету підготовки фахівців для
підрозділів кримінальної поліції

Науковий керівник:

Лопасва Олена Миколаївна,
старша викладачка кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАНЬ ТА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Більшість абітурієнтів, які вступають до вищих навчальних закладів зі спеціальною формою навчання, а саме до вищих навчальних закладів системи МВС України, мають вік від 17 до 18 років. Це вік, коли курсанти вперше знайомляться зі зброєю, вивчають техніку та правила стрільби. У цьому віці багато підлітків грають у різноманітні комп'ютерні ігри, але більшість з них - це симулятори стрільби. Саме тому використання комп'ютерних ігор для навчання стрільбі вважається дуже ефективним [2].

Основними напрямками підвищення рівня тактичної підготовки поліцейських слід вважати вдосконалення професійних та методичних

навичок командирів підрозділів та осіб, відповідальних за підготовку, покращення організації та методики проведення навчань і тренувань, а також впровадження кращих практик підготовки. До найкращих практик навчання можна віднести використання мультимедійного програмного забезпечення для моделювання та створення умов різних службових ситуацій, типових для повсякденного життя поліції. [1, с. 62]

Табельна зброя в руках поліцейського є не тільки символом влади, а й дієвим засобом в боротьбі з кримінальними елементами та забезпечення особистої безпеки, тому навчання стрільбі з пістолета виступає важливою складовою в системі професійної підготовки працівників Національної поліції[3].

Як новачки, так і досвідчені стрільці повинні виконати вправи на електронних стрілецьких тренажерах перед початком стрільби. Курсантам не дозволяється виконувати попередні вправи самостійно та без нагляду викладача. Постійний контроль з боку викладача необхідний для того, щоб мати можливість негайно і вчасно відреагувати на будь-які помилки, допущені учнями, і виправити їх.

Хочемо зазначити, що під час навчання курсанти МВС України отримують багато теоретичних знань, які іноді буває важко запам'ятати. Саме тому ми наголошуємо, що цю дисципліну, як і всі інші, потрібно насамперед зрозуміти, а не заучувати напам'ять, оскільки матеріал, засвоєний таким чином, швидко забувається і не матиме довготривалого ефекту. З цієї причини ми наголошуємо на тому, що курсанти Міністерства внутрішніх справ повинні вивчати матеріал напам'ять протягом першого року навчання. Курсанти МВС України отримують багато теоретичних знань. Тому необхідно проводити заняття не тільки в теоретичній формі, але переважно у вигляді вікторин та запитань. Таким чином ми можемо сприяти вивченню дисципліни.

Підсумовуючи, підготовка поліцейських є однією з найважливіших вимог для служби в умовах воєнного стану, і якість цієї підготовки наразі не на належному рівні. Існує проблема з поведінням зі зброєю, і якість цієї підготовки не на належному рівні. Швидке реагування на загрозу, оцінка загрози та навички стрільби є основними вимогами до кожного, хто має ліцензію на носіння, зберігання, використання або застосування вогнепальної зброї. Також не існує жодних винятків для участі жінок у патрулюванні з можливим застосуванням зброї.

Список використаних джерел

1. Тінін Д. Г. (2020). Удосконалення службової підготовки працівників національної поліції України з використанням інтерактивного мультимедійного обладнання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ* (4-107), с. 60-64. https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2021/03/s4_ua_re/11.pdf

2. Бородавко А. Ю., Лопаєва О. М. Нестандартні методи та форми проведення заняття по вогневій підготовці *Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та*

запитання : Міжнар. спеціал. наук. конф., м. Дніпро. 2023. С. 48.

З. Бодирєв Д. А., Завістовський О. Д. Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану *Аналітично-порівняльне правознавство* 3 (2023) с. 246-249.

Попова Тетяна Вікторівна,
курсантка 4-го курсу, Навчально
наукового інституту права та
підготовки фахівців для підрозділів
національної поліції,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Пожидаєв Микола Юрійович,
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ПОРЯДКУ ТА УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Умови воєнного стану є специфічними, що вимагає від усіх органів влади та громадян особливих заходів для забезпечення публічної безпеки та порядку, правовим режимом, що вводиться за виняткових обставин, а саме при збройному конфлікті на території держави (повне визначення міститься у статті 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану») [1].

Актуальність полягає у тому, що процеси забезпечення публічної безпеки та порядку піддаються безпосередній загрозі. Сучасні реалії нашої країни свідчать про те, що неабияке навантаження покладається на компетентні підрозділи гілок влади України у даному аспекті, в умовах воєнного стану, коли збільшується ризик непередбачуваних і потенційно небезпечних ситуацій, високий рівень фізичної підготовки може виявитися вирішальним.

Одним з найбільш важливих питань при підготовці майбутніх працівників поліції, військово службовців виступає саме їх фізична підготовленість [2, с. 6].

В умовах воєнного стану фізична підготовка та спорт набувають особливої актуальності, оскільки вони дозволяють підвищити ефективність діяльності суб'єктів сектору безпеки, а також сприяють зміцненню духу

народу і його готовності до захисту країни.

Д. О. Анісімов доречно відзначає, що на сьогоднішній час до процесу фізичної підготовки як працівників поліції та і військовослужбовців висуваються абсолютно нові вимоги. Вона повинна бути гнучкою, розгалуженою та мінливою, здатною задовольнити потреби працівників у цих сферах, виконуючи при цьому спеціальні завдання, щоб відповідати викликам часу [3, с. 105].

Умови воєнного стану в Україні, як і в будь-якій іншій державі, є результатом екстремальних обставин. Під час таких обставин головним завданням є забезпечення безпеки населення та захист суверенітету країни, а саме вжиття конкретних заходів для їх вирішення.

В умовах воєнного стану, коли збільшується ризик непередбачуваних і потенційно небезпечних ситуацій, високий рівень фізичної підготовки може виявитися вирішальним[4].

Фізична підготовка та спорт є важливими для військових під час виконання їхніх бойових завдань, адже вони надають можливість ефективно виконувати фізичні завдання, пов'язані з бойовими діями, це включає в себе біг, перенесення важких предметів, подолання перешкод.

А саме, фізично підготовлені особи краще адаптуються до стресових ситуацій, здатні тривалий час працювати в умовах високої навантаженості і виконувати свої обов'язки без втрати ефективності, зберігати ясність мислення і приймати ефективні рішення в складних ситуаціях, а саме допомагають знизити рівень гормонів стресу, покращити настрій, підвищення самооцінки, покращення якості сну.

Фізична підготовка допомагає військовим залишатися здоровими і витривалими, що дозволяє їм виконувати свої обов'язки навіть у найскладніших умовах[5].

Особливе значення набувають навички самозахисту, які можуть стати вирішальними у ситуаціях загрози фізичному здоров'ю та життю. Ці навички включають: основи бойових мистецтв, а саме вивчення елементарних прийомів з бойових мистецтв може стати дієвим інструментом захисту від агресивних дій;

техніка падіння, дає вміння правильно падати може врятувати від серйозних травм у разі падіння, правильне падіння дозволяє розподілити силу удару по всій поверхні тіла, що зменшує ймовірність травмування; вивільнення з прийомів, навички вивільнення з обіймів, задушливих прийомів та інших блокувань можуть бути критично важливими; ударні техніки - наукові удари (руками, ногами, ліктями та колінами) можуть допомогти нейтралізувати загрозу в разі фізичної конфронтації; оборона від зброї - навички оборони від атак з холодної та вогнепальної зброї; основи тактики дій, розуміння стратегії та тактики взаємодії у конфліктних ситуаціях може допомогти людям приймати правильні рішення та уникати небезпеки; ситуаційна обізнаність, вміння швидко аналізувати оточуючу

ситуацію, прогнозувати дії потенційного агресора та вибирати оптимальний спосіб дій є однією з найважливіших навичок самозахисту.

Важливо не лише набути ці навички, але й регулярно їх практикувати і удосконалювати. Навчання самозахисту є важливою частиною підготовки до будь-яких непередбачених ситуацій.

Одним із найважливіших завдань сьогодення виступає підготовка досвідчених та кваліфікованих працівників правоохоронних органів[6, с. 14].

Для вирішення проблем у галузі фізичної підготовки та спорту необхідно вжити комплексних заходів, які включатимуть державну підтримку, популяризацію фізичної підготовки та спорту, а також розробку програм фізичної підготовки для людей, під час воєнних дій які перебувають у стані стресу і тривожності.

Однією з основних проблем є недостатня можливість відводити достатньо часу на тренування та спорт під час активних воєнних дій. Воєнні дії можуть займати більшу частину дня, обмежуючи час для спортивних занять та відновлення фізичних сил. Це може призвести до зниження загальної фізичної готовності та витривалості військових.

Додатковою проблемою є травматичність, яка може обмежити можливість зайняття спортом та ведення повноцінних тренувань. Військові часто піддаються ризику травм під час бойових операцій, що може вимагати додаткового обмеження фізичної активності та тривалого відновлення.

Додатково, складні умови можуть ускладнювати доступ до спортивних об'єктів та інфраструктури, обмежуючи можливості зайняття спортом для військових. Брак часу, доступу до спортивних майданчиків та обладнання може спричинити зниження мотивації для фізичних занять

Однак необхідно врахувати, що спорт та фізична підготовка виступають важливими компонентами стресостійкості та психологічного стану військових. Спорт дозволяє знижувати рівень стресу, підвищувати самоконтроль та зосередженість. Тому, розв'язання цих проблем передбачає розробку та впровадження спеціальних програм фізичної підготовки для військових, які враховують їхні специфічні потреби та умови діяльності під час воєнного стану. Також важливо забезпечити доступ до спортивної інфраструктури та інвентарю навіть у зоні воєнних дій для підтримки фізичного здоров'я та бойової готовності військових.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 24.02.2020 № 533-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 17.10.2023)
2. Анісімов Д.О. Роль спортивних ігор у вихованні професійних якостей курсантів. Молодий вчений. 2021. № 11 (99). С. 104–106. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-23>.
3. Соловей О.М., Богуславський В.В., Пожидаєв М.Ю., Анісімов Д.О. Мотивація до занять спортом у курсантів різних факультетів і курсів університету внутрішніх справ. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : збірник наукових праць. Житомир, 2018. Вип. 6 (25). С. 100–107.

4. Сучасні проблеми забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану / О.В. Виноградов, В.В. Шевченко, О.В. Мельник та ін.; за заг. ред. О.В. Виноградова. – Х.: Право, 2022. – 344 с.

5. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. 440 с

6. Марков Р.А., Кириченко А.В. Сучасний стан і напрями удосконалення системи фізичного виховання у закладах із специфічними умовами навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Випуск 58. Том 2. С. 60–63.

Потапенко Ярослава Євгенівна,
курсантка ПД-332 ФПФППД

Науковий керівник:

Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ

Діяльність Національної поліції України, в умовах загострення криміногенної ситуації в державі, безпосередньо спрямована на забезпечення публічної безпеки і порядку, охорону прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Тому при виконанні своїх посадових обов'язків важливе значення має професійна підготовка поліцейських. Ефективною вважається професійна підготовка правоохоронців в складі якої є психологічний аспект [1].

Компетентний поліцейський повинен не лише володіти професійними знаннями та навичками, а й бути психологічно готовим діяти в особливих та екстремальних ситуаціях, спілкуватися з різними категоріями громадян, які знаходяться в стані афекту (паніки, істерії, алкогольного та наркотичного сп'яніння) застосовувати фізичну силу та спеціальні засоби, швидко реагувати на події в умовах дефіциту часу та в небезпечних ситуаціях, що загрожують життю людини. Все це призводить до постійної присутності стресових факторів у професійній діяльності поліцейських, таких як відчуття нав'язливої небезпеки, відчуття ризику, раптові напади, невизначеність ситуації, негативні емоції, тиск з боку оточуючих та багато іншого. Ці негативні фактори призводять до хронічних перевантажень, які погіршують

психологічне та фізичне здоров'я поліцейських і значно знижує їхню мотивацію та ефективність роботи. З'являється незадоволеність службою, низька працездатність, неможливість реалізувати себе та досягти значних результатів у роботі [4].

На сьогоднішній день поліцейські не мають достатнього досвіду для формування такої підготовки. Закон України «Про Національну поліцію» також не згадує систему психологічної підготовки поліцейських. Однак нещодавно було видано Наказ Міністерства внутрішніх справ «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських» від 06 лютого 2019 року № 88 [5].

Слід наголосити, що цей Порядок визначає завдання, засади організації, принципи, напрями, функції системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, повноваження психологів, а також принципи та механізм організації роботи з особами, які потребують психологічної підтримки та допомоги. Система психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, — це комплекс організаційних, методичних, просвітницьких, психопрофілактичних, практичних, психологічних заходів, спрямованих на запобігання впливу ризиконебезпечних чинників професійної діяльності, збереження фізичного та психічного здоров'я, підвищення психологічної стійкості, надійності та готовності. Заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, проводять заходи із психологічного супроводження освітнього процесу з метою набуття курсантами (слухачами) необхідних професійно-психологічних якостей [5].

Цей порядок передбачає основні напрями системи психологічного забезпечення:

- 1) психологічне вивчення об'єктів системи психологічного забезпечення — процес визначення в особі провідних індивідуально-психологічних особливостей, якостей і рис характеру, мотивації її поведінки, психофізіологічних, емоційних реакцій та станів, закономірностей перебігу психічних процесів, рівня розвитку інтелекту, пізнавальної сфери, особливостей мислення, пам'яті, уваги, емоційно-вольової сфери, способу прийняття самостійних рішень, наявності лідерських тенденцій, загального розвитку 3 комунікативних якостей, схильності до управлінської діяльності, прогнозування стресостійкості, успішності у певних умовах професійної діяльності, психологічної готовності до несення служби в екстремальних ситуаціях;

2) психологічна підготовка об'єктів системи психологічного забезпечення – процес формування у працівників поліції, поліцейських ЗВО, курсантів (слухачів) професійно-психологічної надійності, стійкості, готовності до різноманітних умов службової діяльності, навичок конструктивної комунікації з населенням;

3) психопрофілактична робота щодо об'єктів системи психологічного забезпечення – комплекс організаційних, психологічних, просвітницьких, психопрофілактичних заходів, що проводяться з метою підтримки оптимальної працездатності працівників поліції, курсантів (слухачів), поліцейських ЗВО, зведення до мінімуму впливу на них несприятливих чинників службової діяльності, збереження їх психологічного та фізичного здоров'я;

4) підтримка та оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах – процес формування оптимальних соціально-психологічних умов для підтримки високої працездатності та ефективної діяльності колективів;

5) психологічне супроводження службової діяльності працівників поліції, у тому числі в ході проведення ними оперативних заходів та слідчих дій, – комплекс організаційних, просвітницьких, психологічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності працівників поліції із забезпечення публічної безпеки та порядку, протидії злочинності;

6) психологічне супроводження освітнього процесу у ЗВО – комплекс заходів, спрямованих на забезпечення адаптації курсантів (слухачів) до умов навчальної і подальшої службової діяльності, сприяння їх особистісному зростанню та професійному становленню[5].

Отже, основним з завдань закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання є підготовка висококваліфікованих нових кадрів, які мають необхідний рівень підготовки, кваліфікаційні, професійні та людські якості. А також повинні мати здатність до вирішення будь якого завдання поставленого перед ними.

Формування психологічної готовності поліцейських до виконання своїх службових обов'язків є багатовимірним і складним процесом. Здебільшого складність його полягає в трансформації особистості громадянина, який обрав професію в лавах Національної поліції, в особистість фахівця, а також чи є він професіоналом своєї справи. Цей процес є багатовимірним так як обумовлений необхідністю розвитку у співробітників психологічної стійкості, багатьох професійно значущих особистісних якостей, рис характеру, а також системи знань, умінь і навичок відповідно до вимог професійної діяльності.

Проаналізувавши сучасні публікації, можна зробити висновок, що більшість авторів вкладають різний зміст в поняття «психологічна готовність». Я вважаю, що це пов'язано з різним сприйняттям психіки людини. Крім психологічної готовності потрібна ще стійка характеристика

особистості: це підготовленість, тривала або стійка готовність. Ця готовність формується заздалегідь і є важливою передумовою успішної роботи. Психологічна готовність в роботі поліцейського розвивається і зміцнюється через набуття загальних і спеціальних знань [6].

На думку Г.Г. Яворської, досягнення стану психологічної готовності потребує спеціальних методів тренування, які підвищують швидкість мислення, активізують минулий досвід для успішного виконання дій у ситуаціях дефіциту інформації, переключення уваги з одного завдання на інше та формують здатність до прогнозування [7].

Доцільно використовувати, для встановлення професійної придатності поліцейських, наступні критерії:

- 1) стресостійкість
- 2) адекватний рівень тривожності;
- 3) креативність в поведінці
- 4) інтелект
- 5) готовність до ризику
- 6) вмотивованість на вищий рівень досягнень та цілеспрямованість.

Ми вважаємо, що професійна психологічна підготовка поліцейських має здійснюватися шляхом проведення тренінгів та практичних занять з використанням інтерактивних завдань та методик навчання (ділові ігри, ситуаційні завдання, відпрацювання смуг перешкод тощо).

Таким чином можна зробити висновок, що психологічна підготовка персоналу Національної поліції України – це невід’ємна складова професійної майстерності майбутніх поліцейський, це запорука якісної підготовки поліцейського. Тому в період навчання необхідно набувати професійно важливих якостей особистості, які не є вродженими, а формуються та розвиваються людиною самостійно перетягом тривалого часу, бо саме це є необхідною умовою професійного становлення поліцейського.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41 (9 жовтня). Стор. 1970.
2. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>. (дата звернення 17.10.2023 р.).
3. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>. (дата звернення 18.10.2023 р.).
4. Фролова, Т. О. Особливості професійної психологічної підготовки працівників Національної поліції України до дій в екстремальних умовах / Т. О. Фролова // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. [конф. (м. Харків, 31 трав. 2019 р.)] / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків: ХНУВС, 2019 Стор. 345-349. URL:<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8806>

5. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. Наказ Міністерства внутрішніх справ від 06 лютого 2019 року № 88.. URL:<https://ips.ligazakon.net/lzviewservice/document/fast/> (дата звернення 18.10.2023 р.).

6. Бондаренко Я.Г., Котелюх М.О., Петленко О.В. Формування психологічної готовності працівників ОВС до дій в екстремальних умовах Право і безпека. 2015. № 1 (56). С. 91–96. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2015_1_18

7. Яворська Г. Х., Рудницький В.Є. Професійна готовність до дій в нетипових ситуаціях у працівників особового складу спеціального підрозділу ОВС України. Наука і освіта. 2013. № 1–2. Стор. 241–244. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2013_1-2_66.

8. Грибан В.Г. Безпека працівників Національної поліції в умовах надзвичайних ситуацій: навчальний посібник (Грибан В.Г., Фоменко А.Є., Казначеев Д.Г., Бойко О.І. / за заг. ред. Грибана В.Г.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 100 с.

Пристинський

Богдан Олександрович,

здобувач вищої освіти 3 курсу

ННІ права та підготовки фахівців

для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

Бодирев Дмитро Анатольович,

старший викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОГО КОНТАКТУ НА БЛИЗЬКИХ ДИСТАНЦІЯХ

З початком повномасштабного вторгнення Російської федерації на територію України поліція, як центральний орган виконавчої влади зіткнулася із низкою нових викликів та завдань. Війна вносить свої корективи у роботу правоохоронців, та вимагає від них посиленої участі в обороні держави. На даний момент безпосередню участь у воєнному конфлікті приймають такі поліцейські підрозділи як: Об'єднана штурмова бригада «Лють», Корпус оперативно-раптової дії, Рота поліції «Схід» та інші. В умовах сучасних бойових дій вогневий контакт на близьких дистанціях стає дедалі поширенішим, саме тому ми вважаємо необхідним дослідити тактичний аспект стрільби на невеликій відстані.

Перш за все, необхідно встановити яку дистанцію можна охарактеризувати, як близьку. У сучасній вогневій та військовій підготовці відстань від стрільця до супротивника, яка не перевищує 15-ти метрів

вважається близькою. Проте, найпоширеніші випадки вогневого контакту на невеликій відстані у сучасних воєнних конфліктах становлять від трьох до семи метрів [3, с. 144].

Окрім навичків стрілецької та тактичної підготовки стрільця, його успіх у вогневому протистоянні на невеликій відстані у значній мірі залежить від таких фізіологічних чинників як: зір і психічний стан особи.

У сучасній фізіологічній науці виділяється два способи визначення відстані до об'єкта за допомогою органів зору: акомодація та дивергенція очей.

Акомодація - можливість фокусування на об'єкті за допомогою корекції кривизни кришталика ока.

Дивергенція - здатність визначати відстань до об'єкта двома очима.

Акомодація та дивергенція очей взаємопов'язані між собою, найбільш високу ефективність вони проявляють на відстані до семи метрів. З огляду на вищенаведений факт, при вогневому контакті на близьких дистанціях рекомендується фокусувати свій зір на супротивнику, а мушку та цілик бачити розпливчасто, оскільки доцільність прицільної стрільби на таких відстанях є доволі рідким явищем.

Ще одним випадком, коли фокусування зору на мушці та цілику є неефективним способом прицілювання можна назвати роботу штурмових груп або одного стрільця у будівлях та приміщеннях. Якщо людина фіксує свій погляд тільки на прицільних пристроях – її мозок отримує і обробляє дуже малу кількість інформації, у спорудах з низьким рівнем освітлення ця ситуація стає критичною. У випадках такого фокусування, периферійний зір особи може привернути тільки щось дуже різке (чіткі рухи або спалах світла тощо), це робить її дуже вразливою до засідок та маскування супротивників.

Психічний стан особи також нерозривно пов'язаний з ефективністю ведення нею вогню на близьких дистанціях. Емоції які виникають у стрільця під час виконання ним бойового завдання викликають певні гормональні зміни, які суттєво змінюють роботу організму людини. Вищенаведена проблема особливо виражена у правоохоронців з невеликим стажем або низьким рівнем службової та психологічної підготовки [1, с. 262].

Щоб зрозуміти, як саме емоції можуть впливати на стрільбу спочатку треба окреслити такі поняття як: тонка і груба моторика.

Тонка моторика – сукупність дій людини спрямована на виконання точних, дрібних рухів кистями і пальцями рук. Високий рівень такої моторики досягається саме за допомогою скоординованого функціонування нервової, кісткової, зорової систем, а також м'язів.

Груба моторика - сукупність дій людини спрямована на виконання різких рухів, які потребують скорочення великих м'язів тіла. Прикладом таких дій можуть бути: жбурляння, штовхання, удари ногами і руками, тощо.

Саме тонкий вид моторики часто помилково вважається пріоритетним при підготовці стрільців до близького вогневого контакту, однак - це

помилка, і нижче я наведу аргументи щодо цього твердження.

Емоція страху викликає за собою виділення такого гормону, як адреналін. Під дією цього гормону, у людини підвищується тонус м'язів, починається тремор рук, підвищується пітливість, а також часто починається тунельний зір – стан організму, при якому периферійний зір людини стає дуже обмеженим [2, с. 168].

Норадреналін (агресія) супроводжується притупленням болю, збільшенням різкості рухів, а також суттєвому зниженню рівня концентрації людини.

Ситуації вогневого контакту на близьких дистанціях у будь-якому випадку мобілізують всі процеси в організмі особи, через що викликають вищенаведені емоції навіть у підготовлених працівників. Проаналізувавши вплив перелічених емоційних станів на людину, стає зрозумілим, що в умовах бойової обстановки особливо збільшується ефективність грубої моторики, та нівелюється доцільність тонкої моторики, а також необхідність фокусування зору стрільця на супротивнику, а не прицільному пристрої.

Отже, ведення вогню на близьких дистанціях дуже сильно залежить від емоційного стану людини, рівня її вогневої підготовки, уважності, та можливості адаптуватися до стресу. Враховуючи проблематику питання, ефективними способами його подолання є: організація навчально-тренувальних стрільб правоохоронців в умовах максимально наближених до реальних, залучення психологів під час тренувань, впровадження додаткових стресових чинників під час тактичної підготовки поліцейських, а також відпрацювання ведення вогню по мішенях за допомогою різних технік та способів прицілювання.

Список використаних джерел

1. Бабенко В. І., Медовий Є. О., Яврошенко О. М. Курс Вогневої підготовки: навч. посіб. Харків 1999. 336 с.
2. Комісаров О. Г., Собакарь А. О., Соболев Е. Ю., Тактико-спеціальна підготовка навчальний посібник, Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2017. 277 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/573/1/%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A2%D0%A1%D0%9F.pdf> (дата звернення 10.10.2023)
3. Петренко В.М., Ляпа М.М., Судніков О.І. Вогнева підготовка. Навчальний посібник 2023. 282 с.

Рагімлі Захра Бахлул кизи,
здобувач вищої освіти
4 курсу ННІППФПНП
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Анісімов Дмитро Олексійович,
доктор філософії в галузі права,
викладач кафедри спеціальної
фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ У ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАННЯХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Ця тема набула великого значення у зв'язку з постійно змінюючими геополітичними умовами та еволюцією військових та правоохоронних стратегій. Сучасні загрози можуть вимагати від суб'єктів сектору безпеки і оборони більшого різноманіття навичок. Тому інтердисциплінарний підхід до вогневої підготовки набуває важливості. Військові та правоохоронці повинні бути готові до різних сценаріїв, включаючи кібератаки, хімічні загрози та терористичні дії.

Нині, ми спостерігаємо, що система вогневої підготовки постійно змінюється під впливом нових технологій та методів бойової діяльності, а також, звісно, під впливом обставин воєнного конфлікту. Раніше затверджені стандартні підходи до навчання та підготовки військових та правоохоронних органів вже не задовольняють вимогам сьогодення. Тож, дослідженням та впровадженням нових методів стає надзвичайно важливим завданням [1, с. 61-63].

Воєнний стан вимагає надзвичайної готовності та ефективності дій військових та правоохоронних органів. Система вогневої підготовки грає ключову роль у забезпеченні успішного ведення воєнних дій, а також у збереженні життя та безпеки персоналу. Однією з ключових тенденцій є використання сучасних інформаційних технологій та симуляторів для підготовки військових та правоохоронців. Це дозволяє збільшити реалізм навчання та ефективність підготовки, а також дозволяють військовим та правоохоронцям тренувати навички в безпечному середовищі.

Далі, важливою тенденцією є більший акцент на інтердисциплінарному підході до вогневої підготовки. Військові та правоохоронці повинні бути готові до різних видів загроз, і, отже, їхнє

навчання повинно бути більш різноманітним та комплексним. Вони повинні мати достатні навички та знання зі стрільби, тактики та ведення операцій у воєнних умовах [2]. Особливу увагу слід приділяти забезпеченню безпеки громадян під час конфлікту, це більш за все стосується правоохоронних органів. Адже саме на них покладається такі основні функції, як захист національних інтересів держави, громадського порядку, прав і свобод людини і громадянина.

Воєнний конфлікт може вимагати швидкої реакції та перебудови підготовки. Тому гнучкість та мобільність в навчальних програмах стають важливими факторами. Україна може користуватися досвідом інших країн світу, які перебували в схожій ситуації, і розвинути співпрацю у галузі вогневої підготовки [3].

Воєнний стан може надати можливість для інтенсивного впровадження інноваційних технологій, таких як віртуальна реальність, дрони та автоматизація навчання. Спільна вогнева підготовка з партнерами та союзниками може забезпечити обмін досвідом та ресурсами під час воєнного конфлікту.

У воєнний стан природнім чином змінюються пріоритети вогневої підготовки. Замість рутинних тренувань можуть знадобитися бойові сценарії та симуляції, спрямовані на вирішення конкретних бойових завдань. Створення спеціалізованих навчальних центрів для підготовки військових та правоохоронців до ведення операцій в умовах воєнного стану може виявитися дієвим заходом для забезпечення їхньої готовності та ефективності в найскладніших ситуаціях. Ці центри можуть надавати спеціалізовані тренування та навчання, враховуючи специфіку воєнного конфлікту, такі як тактика у воєнних умовах, робота в умовах обмежених ресурсів, медична підготовка, підвищення індивідуального рівня фізичної підготовки тощо [4]. Суб'єкти сектору безпеки і оборони, які проходять навчання у таких центрах, мають можливість отримати реалістичний досвід та вдосконалити свої навички. Крім того, ці центри можуть створювати умови для спільної практики з іншими силовими структурами та збройними силами, що підвищує координацію та співпрацю в умовах воєнного стану.

Також, забезпечення сучасної системи вогневої підготовки вимагає інвестицій у нові технології та обладнання. Правильне розподілення фінансових ресурсів може покращити ефективність підготовки та підвищити готовність суб'єктів сектору безпеки і оборони.

Аналіз сучасних тенденцій та перспектив розвитку системи вогневої підготовки у військових формуваннях та правоохоронних органах свідчить про необхідність постійного оновлення та вдосконалення підходів до навчання та підготовки. Забезпечення високої готовності суб'єктів сектору безпеки та правоохоронних органів.

Таким чином, можна зробити такий висновок, що вогнева підготовка у військових формуваннях та правоохоронних органах України в умовах

воєнного стану є ключовим елементом національної безпеки. Забезпечення постійного оновлення та вдосконалення системи вогневої підготовки є критичним завданням, яке вимагає спільних зусиль уряду, військових експертів та науковців. Аналіз і вдосконалення цієї системи допомагатиме забезпечити готовність їх до викликів, що постають в умовах сучасного світу. Наприклад, як зазначено вище, створення спеціалізованих навчальних центрів сприятиме підвищенню готовності правоохоронців та їхній здатності ефективно діяти в умовах воєнного конфлікту, забезпечуючи таким чином безпеку та захист громадян.

Список використаних джерел:

1. Загуменна Ю. О. «Підготовка персоналу сектору безпеки і оборони як основа забезпечення національної безпеки України». підготовка правоохоронців в системі мвс україни в умовах воєнного стану, збірник наукових праць. 2022. № 2022. С. 61–63. URL: [https://dpspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/547/1/хнувс_26.05.2022%20\(1\).pdf](https://dpspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/547/1/хнувс_26.05.2022%20(1).pdf) (дата звернення: 09.10.2023).
2. Конєв О. Ю. Геращенко О. С. «Удосконалення методики навчання вогневої підготовки здобувачів вищої освіти навчальних закладів зі специфічними умовами навчання та цивільних осіб в умовах воєнного стану». протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення. URL: <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.1-2.18> (дата звернення: 09.10.2023).
3. Ситник Г.П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека: курс лекцій Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. С.91
4. Анісімов Д.О., Шеверун В.С. Сучасні аспекти вдосконалення рівня фізичної підготовки майбутніх правоохоронців засобами єдиноборств. Молодий вчений. 2021. № 11 (99). С. 284–288. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-63> (дата звернення: 10.10.2023).

Рукоусєва Анастасія Миколаївна,
курсантка ПД-331 ФПФППД

Науковий керівник:

Казначєєв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ ЯК ВАЖЛИВА
СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ**

Реалізуюючи свою службово-трудова діяльність, працівники поліції виконують найважливіші завдання у правоохоронному секторі нашої держави. З огляду на зазначене вище, законодавцем цілком слушно

висуваються високі вимоги до рівня професіоналізму поліцейських. Проблема професіоналізму тих, хто стоїть на захисті прав і свобод громадян, від яких часто залежить майбутня доля людини. Праця поліцейських має великий суспільний резонанс, увага до неї прикута завжди, тому що суспільство ставить до них найвищі вимоги, і, мабуть, те, що сьогодні нам доводиться чути не тільки слова подяки правоохоронцям, свідчить про необхідність копіткої праці як науковців, так і самих працівників щодо розбудови такої системи підготування фахівців, яка б забезпечувала формування й ефективне функціонування високопрофесійного кадрового корпусу органів та підрозділів поліції [1, с. 147].

Отже, професіоналізм - здатність людини систематично, ефективно і надійно виконувати складну діяльність у найрізноманітніших умовах. Професійна підготовка кадрів для Національної поліції України потребує постійного вдосконалення. Це обумовлено низкою причин, серед яких: реформування правоохоронного відомства, зміна концепції діяльності Національної поліції, застосування нових форм добору кандидатів на службу в поліцію, оптимізація структури та змісту службової підготовки поліцейських. Учені доходять висновку, що професіоналізм державного службовця покликаний забезпечити стабільність державної служби, якісне виконання функцій, постійну його готовність до складних завдань, можливість поліпшення своїх професійних якостей. По-друге, державний службовець має бути компетентним співробітником, тобто якісно здійснювати свої повноваження [2, с. 220–221]. Таким чином, коли науковці говорять про професіоналізм поліцейського, вказують на те, що це володіння високим рівнем ділових, особистісних, психологічних якостей тощо. Утім, фахівці досить часто залишають поза увагою такий важливий аспект професіоналізму поліцейського, як рівень фізичної підготовки. Це пояснюється тим, що кожен день поліцейські піддаються не тільки високому рівню психологічного, а й фізичного навантаження. Зазначене віднайшло своє відображення у ч. 2 ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію», яка передбачає необхідність існування у кандидата на посаду в поліції певного рівня фізичної підготовки. Конкретні вимоги до рівня фізичної підготовки кандидата містяться у Наказі Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України» від 9 лютого 2016 р. № 90 [3].

Високий рівень фізичної підготовленості є невід'ємною частиною професіоналізму співробітників поліції. Це пояснюється тим, що рівень фізичної підготовки співробітника поліції безпосередньо визначає якість та ефективність виконання ним своїх службових обов'язків та особисту безпеку, і як наслідок, ефективність виконання державних функцій у цій галузі правозастосування із боку держави Національна поліція України. Тому протягом своєї кар'єри поліцейський має розвиватися не лише у напрямі

розвитку особистих та ділових якостей, а й у напрямі збереження та вдосконалення своєї фізичної підготовки. У зв'язку з цим ми вважаємо, що рівень фізичної підготовки співробітника поліції слід проводити частіше, ніж це зазначено у Методичних вказівках щодо порядку атестації працівників поліції.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 20.10.2023)
2. Дідковський В.А., Бондаренко В.В., Кузенков О.В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України : навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ; ФОП Кандиба Т. П., 2019. 98 с
3. Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України. Наказ МВС України від 9 лютого 2016 р. №90
4. Грибан В.Г., Мельников В.Л., Хрипко Л.В., Казначеев Д.Г. Фізичне виховання: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 232 с.

Савенко Анастасія Богданівна,
здобувачка вищої освіти
навчальної групи СР-142
2 курсу ННІППФПН

Науковий керівник:

Чоботько Маргарита Анатоліївна,
викладачка кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НА ПРОФЕСІЙНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ

Фізична підготовка є необхідною складовою для досягнення високого рівня професійної ефективності у різних сферах життя, включаючи правоохоронну діяльність, оскільки вона сприяє підвищенню фізичної витривалості, психологічної стійкості та загальної працездатності. Поліцейський повинен розвивати та набувати навички у різних сферах, оскільки його діяльність вимагає багатоаспектної підготовки. Однією з основних сфер є фізична підготовка.

Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної

діяльності[1].

Правоохоронець грає важливу роль у суспільстві, оскільки його обов'язки включають вирішення широкого спектра питань та завдань, які можуть вплинути на долю і безпеку громадян і загальний стан правопорядку.

Ця роль передбачає багаторазову підготовку правоохоронців у різних галузях.

Для ефективного виконання таких завдань як забезпечення громадської безпеки, розслідування злочинів, забезпечення громадського порядку та застосування закону - правоохоронці повинні мати різноманітну підготовку у сферах права, комунікації, переговорів та безпеки, щоб забезпечити безпеку та благополуччя суспільства.

Фізична підготовка включає в себе широкий спектр фізичних активностей, які сприяють покращенню загального фізичного стану. Підвищення фізичної витривалості та сили може допомогти поліцейським в справах, які вимагають фізичної активності, таких як переслідування злочинців чи реагування на надзвичайні ситуації. А також, фізичні тренування можуть суттєво покращити психологічну стійкість. Заняття спортом сприяють виділенню ендорфінів – гормонів щастя, які покращують настрій і знижують рівень стресу та тривоги[2].

Поліцейські, які мають високий рівень фізичної активності, часто мають більшу психологічну стійкість у надзвичайних ситуаціях та здатні більш ефективно керувати стресом, що є ключовим для правильного прийняття рішень та виконання обов'язків у правоохоронних органах.

Фізична підготовка правоохоронців відіграє велику роль у їхній професійній діяльності та може мати безпосередній вплив на збереження життя, як для самих правоохоронців, так і для громадян. Фізична підготовка допомагає правоохоронцям бути готовими до багатьох ситуацій та зберігати власну безпеку під час виконання службових обов'язків. В надзвичайних ситуаціях кожна секунда має значення, і фізична підготовка допомагає правоохоронцям реагувати швидко та ефективно на небезпечні обставини. Здатність бути фізично підготовленим дозволяє їм зберегти перевагу в складних ситуаціях. Зміцнення м'язів та кісток через фізичну підготовку може зменшити ризик травматичних пошкоджень під час виконання своїх службових обов'язків.

Зміст фізичної підготовки охоплює теоретичні знання, методики розвитку фізичних якостей, практичні навички застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та способів допомоги потопаючому. Основним засобом фізичної підготовки є фізичні вправи, виконання яких необхідно поєднувати з дотриманням гігієнічних вимог та заходів запобігання травматизму [3].

Завершуючи аналіз теми, можна підсумувати, що фізична підготовка грає ключову роль у підвищенні професійної ефективності правоохоронців. Фізична підготовка є не тільки важливою для збереження фізичної форми

правоохоронців, але і для підвищення їхньої професійної ефективності, забезпечуючи безпеку громадян і загальний порядок у суспільстві.

Завдяки фізичній підготовці правоохоронці стають здатними виконувати фізично вимогливі завдання, які можуть включати в себе переслідування злочинців, врятування життів чи інші фізичні дії. Фізична активність сприяє психологічній стійкості правоохоронців, що є важливим у стресових ситуаціях. Вони краще впораються зі стресом та високою напругою. Фізична підготовка правоохоронців допомагає їм бути найбільш ефективними у забезпеченні безпеки громадян та підтриманні громадського порядку.

Список використаних джерел:

1. Навчальний посібник Фізична підготовка працівників поліції / В.А. Дідковський, В.В. Бондаренко, О.В. Кузенков. – Київ, 2019. – (УДК 351.74(477):796.015.132](075)). – (Д444).
2. Чому «рух – це життя»? Наукові докази. // Reprolife. – 2023. – URL: <https://reprolife.ua/chomu-ruh-cze-zhittya-naukovi-dokazi/>.
3. Дідковський, В. А., Бондаренко, В. В., Кузенков, О. В. (2019) Фізична підготовка працівників Національної поліції України. Київ: ФОП Кандиба Т. П. ISBN 978-617-7523-39-9.

Сіверська Зорина,

курсантка 1 курсу ННПФПНП

Науковий керівник:

Марков Роман Анатолійович,

викладач кафедри

спеціальної фізичної підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ВАЖЛИВІСТЬ ОПАНУВАННЯ ПРИЙОМІВ БОРОТЬБИ ТА РУКОПАШНОГО БОЮ КУРСАНТАМИ ТА СТУДЕНТАМИ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану в Україні криміногенна ситуація стає все більш напруженою, збільшується кількість вчинюваних злочинів із застосуванням, саме, фізичної сили. Такі умови створюють значну небезпеку для правоохоронних органів під час виконання своїх службових обов'язків, тому опанування прийомів боротьби та рукопашного бою є надзвичайно важливим для курсантів та студентів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання в даний період часу. Це необхідно для того, щоб

забезпечити безпеку власному життю та життю інших людей, а також для виконання завдань у рамках своїх обов'язків.

Під час навчання прийомам боротьби курсанти та студенти вивчають різні техніки бойової ближньої дистанції, такі як боротьба в стійці та на підлозі, техніки кидків, ударів, захоплень та перехватів. Вони також навчаються застосовувати ці техніки у різних ситуаціях, включаючи захист від одного або декількох нападників. Важливою частиною навчання прийомам боротьби є тренування з іншими курсантами, студентами та інструкторами ЗВО. В процесі тренувань курсанти та студенти мають можливість вдосконалювати свої техніки та реагувати на різні сценарії нападу [1].

Важливість та необхідність якісної фізичної підготовки поліцейських за допомогою бойових мистецтв зумовлені не лише специфікою їхньої службової діяльності, а й загальними вимогами для розвитку здорової молоді [2].

Рукопашний бій є не менш важливим елементом підготовки ніж використання прийомів боротьби курсантами та студентами закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Це комплекс технік, які можуть використовуватися в ближньому бою та при захисті від нападу [3]. Курсанти та студенти навчаються різним видам рукопашного бою, зокрема:

1. Бокс – це вид рукопашного бою, у якому використовуються виключно удари руками. Курсанти та студенти навчаються техніці правильного удару, включаючи зміщення ваги тіла, кут удару та швидкість.

2. Кікбоксинг – це вид рукопашного бою, у якому використовуються удари руками та ногами. Курсанти та студенти навчаються техніці ударів ногами, зокрема, різних типів підніжок та високих ударів, а також різних технік блокування.

3. Греплінг – це вид рукопашного бою, у якому використовуються техніки контролю та затримання супротивника, включаючи захоплення та кидки. Курсанти та студенти ЗВО навчаються різним технікам греплінгу, таким як захоплення рук, кидки та джиу-джитсу.

4. Самбо – це вид рукопашного бою, у якому використовуються техніки контролю та затримання супротивника, а також захоплення та кидки. Курсанти та студенти навчаються різним технікам самбо, включаючи захоплення рук та кидки [3].

Проблема опанування прийомів боротьби та рукопашного бою курсантами та студентами ЗВО зі специфічними формами навчання може мати кілька аспектів [4]. Основні з них можуть включати:

1. Недостатній рівень фізичної підготовки. Опанування технік боротьби та рукопашного бою потребує досить високого рівня фізичної підготовки. Якщо студенти та курсанти не мають достатньої фізичної форми, то їм може бути важко виконувати складні техніки та зберігати контроль над тілом під час вправ.

2. Недостатній час для навчання. Навчання технікам боротьби та рукопашного бою може бути достатньо тривалим процесом, студенти та курсанти можуть мати обмежений час для їх опанування.

3. Недостатня кількість тренувань. Для успішного опанування технік боротьби та рукопашного бою необхідна регулярна практика. Якщо курсанти та студенти ЗВО не мають достатньої кількості тренувань, то їм може бути складно відшліфувати свої навички та зберігати форму.

Підводячи підсумок з даної теми, ми можемо стверджувати, що опанування прийомів боротьби та рукопашного бою є надзвичайно важливим для курсантів та студентів ЗВО зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану. Одним із найважливіших завдань сьогодення виступає підготовка досвідчених та кваліфікованих працівників правоохоронних органів [5]. В таких умовах, де може бути загроза життю та здоров'ю людей, вміння захистити себе та інших може бути вирішальним фактором. Для цього, курсанти та студенти мають мати достатній рівень фізичної підготовки, щоб виконувати складні техніки та зберігати контроль над тілом під час вправ.

Список використаних джерел

1. Тьорло О.І., Музика Б.Ю., Флуд О.В. та ін Застосування заходів фізичного впливу в обмеженому просторі: навчально-методичний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 204 с.
2. Анісімов Д.О., Шеверун В.С. Сучасні аспекти вдосконалення рівня фізичної підготовки майбутніх правоохоронців засобами єдиноборств. Молодий вчений. 2021. № 11 (99). С. 284–288. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-63>.
3. Чудик А.В. Методика навчання прийомів застосування сили та рукопашного бою в системі фізичної підготовки персоналу державної прикордонної служби України. Збірник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2015. № 1. С. 248-261.
4. Коломієць Ю.М., Пашаєв А.З., Уварова О.Ю. Удосконалення рівня фізичної підготовки курсантів ВНЗ МВС України шляхом проведення секційної роботи зі спортивних єдиноборств. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2018. С. 73-76.
5. Анісімов Д.О., Антипова А.К. Фізична підготовка курсантів як необхідна складова нормальної діяльності правоохоронних органів. Молодий вчений. 2022. № 7 (107). С. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-7-107-2>.

Смоляр Влада Володимирівна,
курсантка 2 курсу ННППФПНП

Науковий керівник:
Поливанюк Василь Дмитрович,
професор кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ТА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА, ВЗАЄМОДІЯ У РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Робота поліцейського в сучасному суспільстві вимагає більше, ніж просто знання законів та володіння фізичними навичками. Вона потребує високої професійної підготовки, яка включає в себе два ключових аспекти: психологічну підготовку та тактико-спеціальну підготовку. Ці два компоненти взаємодіють між собою і впливають на спроможність поліцейських ефективно виконувати свої обов'язки та забезпечувати безпеку громадян.

Дії працівників поліції не завжди є своєчасними та відповідними, особливо при застосуванні вогнепальної зброї під час виконання службових обов'язків, що призводить до порушення умов правомірності її застосування. В окремих випадках поліцейські при застосуванні вогнепальної зброї володіють тактикою і прийомами її застосування, але не володіють достатньою психологічною підготовкою, що й призводить до негативних наслідків[1].

Психологічна підготовка допомагає поліцейським розвивати стійкість до стресу, керувати емоціями та приймати обгрунтовані рішення в надзвичайних ситуаціях. Вона сприяє формуванню внутрішньої стійкості та допомагає у взаємодії з громадою, де кожен контакт може впливати на відносини між поліцейським та спільнотою.

Тактико-спеціальна підготовка надає поліцейським необхідні навички для ефективної роботи в різних ситуаціях, включаючи небезпечні та критичні обставини. Вона включає в себе тактичні навички, використання зброї, спеціальні операції та взаємодію з іншими силами безпеки.

Правоохоронці стикаються з різними ситуаціями, включаючи ворожість, насильство та кримінальну активність. Правильна тактико-спеціальна підготовка допомагає зменшити ризик інцидентів та забезпечує безпеку як для поліцейських, так і для громадян.

Поліцейська робота є надзвичайно стресовою і травматичною. Психологічна підготовка допомагає поліцейським краще розуміти та

керувати стресом і травмою, що може виникати в результаті їхньої роботи [2].

Громадськість вимагає від поліції високого рівня професіоналізму та етичності. Адекватна підготовка та тренування сприяють створенню більш позитивного сприйняття поліції та забезпеченню довіри громадян[3].

Правоохоронці часто повинні приймати швидкі та важливі рішення в умовах високого стресу. Тактична підготовка і тренування допомагають поліцейським ефективно діяти в критичних моментах.

Правильна підготовка і навчання допомагають поліцейським покращувати свої навички та підвищувати свій професійний рівень. Це може сприяти розвитку кар'єри та забезпеченню можливостей для зростання.

Взаємодія між поліцейською психологічною підготовкою та тактико-спеціальною підготовкою відіграє ключову роль у покращенні ефективності та безпеки поліцейської роботи, зокрема в аспектах комунікації та командної роботи та координації зусиль.

Психологічна підготовка може включати тренування поліцейських щодо покращення їхніх навичок комунікації. Це допомагає їм ефективно спілкуватися з громадськістю під час виконання завдань та під час реагування на різні ситуації. Вона надає поліцейським навички ефективної комунікації в кризових ситуаціях, таких як переговори з заручниками або взаємодія з особами, що переживають стрес. Поліцейські навчаються розуміти психологічні аспекти впливу на інших і використовувати їх для досягнення кращих результатів у комунікації та впливу на ситуацію. Психологічна підготовка та тактико-спеціальна підготовка включає тренування поліцейських у спільній роботі як частини команди. Вони навчаються працювати разом, використовуючи комунікацію для досягнення спільних цілей.

Психологи сприяють побудові довіри між поліцейськими, що є важливим елементом ефективної командної роботи.

В цілому, взаємодія між психологічною та тактико-спеціальною підготовкою сприяє створенню добре підготовлених, спроможних і комунікабельних поліцейських, які ефективно працюють в команді та забезпечують безпеку та порядок в громаді.

Список використаних джерел:

1. Волков, Ю. М., and В. Д. Поливанюк. "Проблемні питання застосування вогнепальної зброї працівниками Національної поліції під час виконання службових обов'язків." Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ 4 (2018): 86-89.
2. Carleton, R. N., Afifi, T. O., Turner, S., Taillieu, T., Duranceau, S., LeBouthillier, D. M., ... & Asmundson, G. J. (2018). Mental disorder symptoms among public safety personnel in Canada. *Canadian Journal of Psychiatry*, 63(1), 54-64.
3. Reising, M. D., & Parks, R. B. (2000). Experience, quality of training, and reactions to procedural justice. *Criminology*, 38(4), 755-782.
4. Казначеев Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників

Національної поліції України / Д.Г. Казначеев, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Телеш Аліна Сергіївна,
курсантка 3 курсу ФПФППД

Науковий керівник:

Лопаєва Олена Миколаївна,
старша викладачка кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ В УКРАЇНІ

Професійна діяльність поліцейських є невід’ємною частиною державної системи правоохоронних органів. Основна мета такої діяльності полягає у забезпеченні правопорядку та захисті прав та свобод громадян від злочинності. Для досягнення цієї мети поліцейські повинні мати комплекс спеціальних знань, навичок та досвіду, які дозволяють їм ефективно виконувати свої професійні завдання.

Україна знаходиться у складних умовах геополітичної та внутрішньополітичної нестабільності. На фоні конфлікту на сході країни та загострення відносин з сусідніми країнами, діяльність сил безпеки та оборони стає все більш важливою для забезпечення національної безпеки та стабільності.

Проте, необхідно зазначити, що ця діяльність має свої недоліки та проблеми, які необхідно вирішувати. Однією з таких проблем є неефективність службово-бойової діяльності в умовах війни та конфлікту[1].

Шляхи удосконалення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони України можуть включати:

4. Підвищення професійної підготовки та навчання. Необхідно забезпечити сучасну та якісну підготовку кадрів, включаючи практичні тренування та симуляції ситуацій на полігонах.
5. Впровадження сучасних технологій та засобів. Повинна використовувати сучасні технології та засоби для забезпечення безпеки та ефективності дій.
6. Оптимізація організаційної структури. Повинна бути організована максимально ефективно та оптимально для досягнення поставлених

цілей.

Щоб удосконалити службово-бойову діяльність правоохоронців України, необхідно впроваджувати новітні технології та методи боротьби зі злочинністю. Наприклад, використання сучасних інформаційних технологій може значно підвищити ефективність боротьби зі злочинністю та забезпечити безпеку громадян.

Також, слід ретельно аналізувати злочинність та знайти способи запобігання правопорушенням на ранніх етапах. Важливо створити систему превентивних заходів та вдосконалити роботу служби безпеки з налагодження роботи з громадськістю, що допоможе попередити злочинні дії та зменшити ризики їх вчинення [2].

Для забезпечення ефективності роботи сил безпеки та оборони України, необхідно постійно підвищувати рівень їх професійної підготовки, організувати тренування та симуляції ситуацій, що виникають у процесі виконання службових обов'язків. В таких умовах службово-бойова діяльність правоохоронних органів є надзвичайно важливою, адже вчасна реакція на кризові ситуації в державі дозволяє запобігти загрозам національній безпеці України [3, с. 121].

Також важливо забезпечити високий рівень мотивації та забезпечити службовців відповідними матеріальними та соціальними гарантіями, що сприятиме збереженню високої професійної мотивації, відданості та ефективності виконання службових обов'язків.

Таким чином, вдосконалення службово-бойової діяльності правоохоронних органів України передбачає комплекс заходів, спрямованих на підвищення ефективності боротьби зі злочинністю, забезпечення ефективності роботи сил безпеки і оборони України.

Список використаних джерел

1. Корнієнко, Д. М. Службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку як об'єкт державного регулювання: адміністративно-правові засади. *Честь і закон № 2*. 2019. с. 87-94.
2. Хацаюк О.В., Соколов О.А. Перспективи застосування сучасних технічних засобів навчання під час навчально-тренувальних занять зі спеціальної фізичної підготовки. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: зб. матеріалів/МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС*. 2016. с. 167-170.
3. Казначеев Д.Г., Лопаєва О.М. Роль та місце службово-бойової діяльності в забезпеченні національної безпеки // *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 13 березня 2020 р.). - Дніпро : ДДУВС, 2020. - С. 221-222. <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4483/1/65.pdf>

Терехова Ганна Ярославівна,
здобувачка вищої освіти 2 курсу
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції,

Науковий керівник:

Кириченко Андрій Володимирович,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки,
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Воєнний стан завжди супроводжується підвищеними рівнями стресу, небезпеки та загрозами громадській безпеці. У таких надзвичайних умовах, де необхідно забезпечити додержання закону та порядку, фізична підготовка поліцейських набуває вирішального значення. Ця фізична готовність виступає як фундамент для ефективного виконання завдань поліцейських у воєнних умовах, де протистояння злочинності та забезпечення громадського порядку є критично важливим завданням.

Важливість фізичної підготовки поліцейських під час воєнного стану обумовлена різними чинниками. По-перше, поліцейські зобов'язані захищати громадян та вживати заходи для запобігання та розкриття злочинів навіть в умовах надзвичайного стану. Зміцнена фізична готовність дозволяє їм діяти ефективно в небезпечних ситуаціях.

По-друге, поліцейські відіграють роль дотримання закону та контролю за додержанням правопорядку в умовах воєнного стану, і вони повинні мати необхідні фізичні здібності для забезпечення безпеки громадян і власної безпеки.

По-третє, воєнний стан може призвести до збільшення кількості надзвичайних ситуацій, включаючи природні катастрофи та інші події, де поліцейські також виконують важливу функцію у забезпеченні громадської безпеки та допомозі населенню. Фізична підготовка допомагає їм витримувати високі фізичні навантаження та ефективно виконувати завдання рятувальних операцій [1].

Національна поліція України має відповідальність за забезпечення безпеки і порядку на всій території країни. В якості центрального виконавчого органу, поліція виконує важливі функції, спрямовані на захист прав та свобод громадян, протидію злочинності та забезпечення громадської безпеки [1].

Воєнний стан завжди створює серйозні виклики для правоохоронних

органів, зокрема поліції, у забезпеченні громадської безпеки та порядку. У таких умовах фізична підготовка поліцейських стає ключовим аспектом для забезпечення їхньої ефективності та готовності до дій в небезпечних ситуаціях. В цьому контексті розглядаються проблеми, з якими стикаються поліцейські щодо фізичної підготовки, а також розглядаються перспективи для вдосконалення цього аспекту, щоб забезпечити безпеку та порядок в умовах воєнного стану.

Такими проблемами можуть бути: вплив постійного стресу та психологічних навантажень, що впливає на їхню фізичну готовність; специфіку обов'язків поліцейських, які можуть вимагати великої фізичної витривалості та мобільності; індивідуальність кожного поліцейського.

Так, тренери вважають, що фізична підготовка має включати різноманітні види тренувань, щоб розвивати різні фізичні характеристики курсантів. Використання ігрових елементів у фізичних тренуваннях може допомогти зробити їх більш привабливими та цікавими для курсантів. Систематичне відстежування прогресу, важливо відстежувати прогрес кожного курсанта, щоб забезпечити ефективність тренувань та коригувати програму, якщо необхідно [2, с. 179].

Важливо зауважити, що для ефективної фізичної підготовки курсантів важливе різноманіття в тренуваннях та використанні ігрових елементів. В цьому контексті, систематичне відстеження прогресу стає ключовим елементом. Відстеження прогресу кожного курсанта дозволяє тренерам коригувати програму тренувань і забезпечувати її ефективність. Автори навчального посібника, зокрема Дідковський В. А., Бондаренко В. В. та Кузенков О. В., внесли важливий внесок до розвитку фізичної підготовки, пропонуючи методи удосконалення базових тренувань та розглядаючи різні аспекти фізичної культури у своєму посібнику.

Доречно удосконалення запропонували Дідковський В. А., Бондаренко В. В., Кузенков О. В., автори розробили навчальний посібник в якому описали проблеми фізичної підготовки та запропонували методи удосконалення, звичайних базових тренувань. Таким чином вони докладно описали всі чинники фізичної культури, аспекти удосконалення та різні типи підходів у тренуванні [3, с. 50-81].

Таким чином, фізична підготовка поліцейських під час воєнного стану є критично важливою для забезпечення безпеки та порядку. Проблеми, що існують в цій сфері, вимагають систематичних рішень, включаючи удосконалення тренувальних програм, психологічну підтримку та збільшення доступу до ресурсів. Це сприятиме підвищенню готовності поліцейських до ефективного виконання своїх завдань в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Закон України “Про Національну поліцію”, Документ 580-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 05.10.2023, підстава - 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>. (дата звернення - 20.10.2023)

2. Моргунов, О. А., and О. А. Ярещенко. "Фізична підготовка курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України." (2020) с. 179.

3. Навчальний посібник за редакцією В. А. Дідковський, В. Бондаренко, О. В. Кузенков "Фізична підготовка працівників поліції України" URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/14518/3/Фізична%20підготовка%20працівників%20Національної%20поліції%20України.pdf>. (дата звернення - 20.10.2023)

Толмачова Юлія Миколаївна,
курсантка 1-го курсу ННІ права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції

Науковий керівник:
Біліченко Валерій Віталійович
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропівського державного
університету внутрішніх справ

РОЛЬ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС НАБУТТЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

У сучасному світі, нашому інформаційному віці, правоохоронним органам доречно користуватися найновішими досягненнями технологій. Ніколи раніше технології не відігравали такої важливої ролі в роботі правоохоронців, як це стало можливим сьогодні. Від аналізу великих обсягів даних до використання штучного інтелекту та розпізнавання облич, сучасні технології стали важливим інструментом для поліції, державних служб безпеки та інших правоохоронних організацій. Таким чином, використання сучасних технологій допомагає правоохоронцям в їх завданні забезпечення безпеки та збереження законності в сучасному світі.

Набуття фахових компетенцій майбутніми правоохоронцями у сучасному світі неможливе без використання сучасних технологій, які допомагають забезпечити ефективну підготовку та навчання на основі нормативно-правової бази України.

Згідно з чинними законами та нормами України, які регулюють процес навчання та підготовки правоохоронців, установи освіти, що готують майбутніх представників правоохоронних органів, мають використовувати сучасні технології в навчальному процесі. Основний акцент робиться на забезпеченні майбутніх правоохоронців актуальними знаннями та практичними навичками, які відповідають вимогам сучасного суспільства.

Також, майбутні правоохоронці повинні бути знайомі з сучасними

системами відеоспостереження, розпізнавання облич, обробки звуку та відео, аналізу масових даних та багатьма іншими аспектами сучасних технологій, що використовуються в роботі правоохоронців.

Усі ці аспекти використання сучасних технологій у навчанні майбутніх правоохоронців відповідають нормативно-правовій базі України, яка створює правові рамки для підготовки кваліфікованих фахівців в сфері правоохоронної діяльності. Такий підхід дозволяє забезпечити високий рівень компетентності та готовності майбутніх правоохоронців до викликів і завдань сучасного світу, де технології стають невід'ємною складовою їхньої роботи.

Інтенсивні зміни в правоохоронній системі України, зокрема приведення роботи Національної поліції до сучасних європейських і світових вимог вимагають удосконалення фахової підготовки правоохоронців, підвищення професіоналізму та результативності.

З урахуванням цього, процес фахової підготовки, набуває все важливішого значення. Основу професійної підготовки правоохоронця становить належна тактико-спеціальна підготовка – індивідуальна тактична підготовка до дій у типових та екстремальних ситуаціях, а також підготовка до таких дій у складі службових нарядів і груп. З огляду на необхідність забезпечення особистої безпеки, і водночас враховуючи тенденцію до відеофіксації дій поліцейських правопорушниками чи сторонніми особами, актуальним є питання чіткості, оперативності та правильності дій під час виконання поліцейським своїх службових обов'язків[1].

Вирішення усіх вищезазначених питань призводить до необхідності опанування нових сфер знань та розв'язанню виникаючих труднощів при їх освоєнні. Адже тільки фахівець з якісною освітою стане активним учасником економічного, соціального і культурного розвитку суспільства[2].

Використання інформаційних технологій у формуванні компетенцій майбутніх правоохоронців є однією з основних вимог, поставлених перед відомчими навчальними закладами МВС України. Інформаційне суспільство потребує фахівців, які вміють швидко адаптуватися до змін, здатні освоїти нові знання та оволодіти новими вміннями в короткі терміни. У формуванні професійних компетенцій важливими елементами стають засоби інформаційних технологій.

Використання інтерактивних методів в навчанні майбутніх правоохоронців є дуже важливим і актуальним підходом, оскільки вони дозволяють покращити засвоєння матеріалу, розвинути практичні навички та підготувати до реальних ситуацій в роботі правоохоронних органів. При цьому можна використовувати:

- Рольові ігри: створення ситуацій, в яких студенти грають ролі правоохоронців, потерпілих, підозрюваних, адвокатів тощо. Це дозволяє їм відчувати реалістичність роботи та розвинути навички взаємодії зі сторонами конфлікту.

- Симуляції: проведення симуляцій правопорушень та реакції на них. Студенти можуть аналізувати сценарії та приймати рішення на основі знань законодавства.

- Групові проекти: дозволяють студентам спільно вирішувати складні правові завдання, обговорювати їх і намагатися знайти оптимальні рішення.

- Робота з реальними кейсами: аналіз реальних правопорушень та їх рішення допомагає студентам набути практичний досвід та розвивати аналітичні навички.

- Дискусії та дебати: дозволяють студентам висловлювати свої думки та аргументувати свої позиції з точки зору права.

- Моделювання реальних ситуацій: практичні вправи, які включають в себе використання екіпірування, знарядь та інших ресурсів, які правоохоронці використовують у своїй роботі.

Важливо також надавати можливість студентам активно спілкуватися та взаємодіяти під час навчання, а також постійно оновлювати програми навчання, враховуючи сучасні тенденції та вимоги в галузі правоохоронної діяльності.

Інтерактивні методи сприяють підвищенню якості підготовки майбутніх правоохоронців та готовність їх до викликів реального світу.

- Електронні навчальні платформи: дають можливість вивчення правових та кримінальних наук через онлайн-курси та вебінари, які дозволяють студентам і слухачам отримувати знання в будь-якому місці і часі, а також доступ до різних навчальних матеріалів та ресурсів.

- Віртуальні тренажери: сприяють забезпеченню створення віртуальних середовищ, де студенти можуть відтворювати ситуації, що відбуваються в реальному житті (наприклад, розслідування злочинів, проведення обшуків тощо). Це допомагає набути практичні навички та досвід.

- Використання аналітики даних: збір і аналіз великих обсягів даних допомагає правоохоронцям виявляти та прогнозувати злочини, встановлювати закономірності та розподіляти ресурси більш ефективно.

- Використання сучасних засобів комунікації: засоби спілкування, такі як відеоконференції, допомагають вивчати та обговорювати кримінальні ситуації та стратегії з колегами та експертами з усього світу.

- Використання технологій для вдосконалення службової безпеки: сучасні технології допомагають вдосконалити системи безпеки в правоохоронних органах, включаючи контроль доступу, відеоспостереження та автоматизацію процесів.

- Використання штучного інтелекту та машинного навчання: системи штучного інтелекту можуть допомагати в аналізі доказів, розпізнаванні образів та ідентифікації злочинців.

- Використання дронів та віддалених датчиків: дрони та сучасні датчики можуть використовуватися для здійснення аерофотозйомок,

моніторингу громадського порядку та дослідження небезпечних ситуацій.

- **Участі у Міжнародних конференціях:** важливими подіями для обміну знаннями, ідеями та досвідом між вченими, практиками і студентами, які цікавляться сферою правоохоронної діяльності та впровадженням сучасних технологій є конференції, симпозіуми, конгреси, воркшопи та спеціалізовані заходи. Ці заходи можуть створити міжнародну платформу для обміну ідеями та досвідом у галузі використання сучасних технологій при підготовці та роботі майбутніх правоохоронців. Участь у них може допомогти сприяти інноваціям у цій сфері та покращити якість підготовки правоохоронців.

Електронні тіри і датчики: застосування електронних тирів і датчиків у підготовці правоохоронців допомагає створити безпечні, ефективні та реалістичні умови для навчання та підвищує загальну якість навчального процесу, наприклад:

Тренування вогнепальної майстерності: електронні тіри, такі як системи для імітації вогню, можуть допомогти майбутнім правоохоронцям тренувати влучність та реакцію на стрілянину в контрольованих умовах. Вони також дають змогу аналізувати результати стрільби та покращувати техніку.

Симуляція ситуацій: датчики можуть використовуватися для створення симуляцій різних правопорушень та конфліктних ситуацій, щоб майбутні правоохоронці могли відпрацювати свої навички та реакцію на життєві події.

Оцінка фізичної підготовки: датчики можуть вимірювати фізичні показники, такі як швидкість, сила і витривалість, для оцінки фізичної підготовки майбутніх правоохоронців. Це важливо, оскільки правоохоронцям часто доводиться виконувати фізично-вимагаючі завдання.

Відстеження стресу та реакції на стрес: електронні датчики можуть служити для вимірювання фізіологічних параметрів, таких як пульс та рівень стресу, під час симуляцій конфліктних ситуацій, що дозволяє оцінювати реакцію правоохоронця на стрес та розвивати стресостійкість.

Тренування комунікаційних навичок: електронні системи можуть використовуватися для тренування навичок спілкування та переговорів з громадянами та іншими правоохоронцями.

Вивчення та використання сучасних технологій під час набуття фахових компетенцій майбутніх правоохоронців покращать підготовку та роботу на службі, що дозволить більш ефективно боротися зі злочинністю та забезпечувати громадську безпеку. За результатами аналізу цієї теми можна зробити наступні висновки:

1. Підвищення ефективності навчання: сучасних технологій, таких як віртуальна реальність, штучний інтелект, онлайн-курси та інші, дозволяє покращити засвоєння навчального матеріалу, роблячи процес більш доступним та зрозумілим для студентів правоохоронних академій.

2. Симуляційні навчальні програми: майбутні правоохоронці можуть

отримати практичний досвід за допомогою симуляційного тренінгу.

Список використаних джерел

1. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.
2. Глуховеря В.А. Інтерактивні методи навчання при підготовці поліцейських нової формації. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Збірник наукових праць. 2016. № 4 (84). 352 с.
3. Алімов А. Використання у вищих навчальних закладах інтерактивних методів: навч. посібник. Алмати, 2009. 328 с.

Трикозенко Микола Ігорович,
курсант ПД-331 ФПФППД

Науковий керівник:

Казначесь Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЯКІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СУЧАСНОГО ПРАВООХОРОНЦЯ

В сучасному світі, де виклики правопорядку стають все більш складними та непередбачуваними, питання професійної підготовки поліцейських набувають особливого значення. У контексті розвитку суспільства та змінюваної кримінальної обстановки, психологічна підготовка визнається ключовим елементом формування якісних характеристик сучасного правоохоронця. Важливим є не тільки технічна та фізична підготовка, але й психологічна, яка визначає здатність поліцейського ефективно діяти в стресових ситуаціях, взаємодіяти з громадськістю та приймати рішення на основі об'єктивного аналізу. Психологічна підготовка є не просто елементом навчального процесу, але й запорукою високого рівня професіоналізму поліцейських, забезпечуючи їм необхідні навички та стратегії для ефективного виконання службових обов'язків, вміння захистити себе від впливу негативних психологічних факторів у роботі, що можуть перерости у серйозні психологічні травми та ПСР. Психологічна підготовка сприяє кращому розумінню свого опонента, вмінню вийти із складної ситуації без агресії, правильно розпізнавати та скеровувати свої емоції, що є особливо важливим в умовах воєнного стану.

Згідно з Указом Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України "Про правовий режим воєнного стану", наказів Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції України, поліцейські разом з іншими органами виконавчої влади України повинні здійснювати заходи та набувати повноважень, котрі необхідні для забезпечення захисту безпеки населення, інтересів держави та оборони України в цілому [1].

Поліцейські з початку повномасштабної війни кожного дня стикаються з емоційним напруженням при вирішенні тактично-оперативних завдань, які пов'язані з високим рівнем небезпеки для поліцейських. Принцип «безперервності» несення служби в умовах воєнного стану, як ніколи, виконується на максимум. Як і для звичайних громадян, робота в період військового стану є новоствореним явищем, що потребує більшої уваги й до власного емоційного стану, адже на працівниках поліції лежить більша відповідальність для можливості кращого впливу та контролю мас. В певних випадках люди покладаються та звертаються у вирішеннях своїх проблем саме на працівників поліції. Поліцейські постійно перебувають у засобах індивідуального бронезахисту, озброєні пістолетами та автоматами, ризикують своїм власним життям та здоров'ям, звільнюють людей від завалів, надають домедичну допомогу, стикаються з великою кількістю озброєних людей, а звичні звернення громадян на гарячу лінію 102 завжди розцінюються високим рівнем небезпеки. Незвичні умови несення служби, повітряні тривоги, загроза використання зброї призводять до фізичної втоми, психологічного виснаження, професійного вигорання, емоційних зривів, панічних атак тощо. Тому через це виникають певні психологічні труднощі в несенні служби, виконання своїх службових завдань і посадових обов'язків, знизилась професійність та бажання їх виконання загалом. Психологічна підготовка підрозділів Національної поліції вимагає кращого підходу, так як, згідно усного опитування поліцейських, останні психологічно не були готові до повномасштабної війни в країні, не всі поліцейські на місці події здатні оперативно приймати тактично-правильні рішення, не всі поліцейські готові використовувати зброю. У багатьох працівників поліції виникало два варіанти: діяти як того вимагає Закон чи піддатися емоційному напруженню.

В процесі дослідження теми, виявлено, що особливої уваги потребує психологічна стійкість працівників поліції. Це як своєрідний фундамент професійної готовності до виконання дій в екстремальних умовах службової діяльності. Під психологічною стійкістю розуміється цілісна характеристика особистості, що забезпечує її стійкість до фрустраційного і стресогенного впливу важких ситуацій [2].

Правоохоронці як ніхто інший часто потрапляють у складні і часом

небезпечні психологічні ситуації у повсякденній службовій діяльності, які завдають стресогенного впливу на психіку працівника. Тому психологічна підготовка працівників поліції у навчальному закладі має бути спрямована на формування стійкості до:

- негативних чинників службової діяльності: напруженості, відповідальності, ризику, небезпеки, дефіциту часу, невизначеності, несподіванок тощо;

- травмуючих чинників, що значно впливають на психіку: виду крові, трупів, тілесних ушкоджень та ін.;

- ситуацій протиборства: вміння вести психологічну боротьбу з особами, що протидіють попередженню, розкриттю та розслідуванню злочинів, протистояти психологічному тиску, маніпулюванню з боку як законослухняних громадян, так і правопорушників; не піддаватися на провокації й ін.;

- конфліктних ситуацій в службовій діяльності: вміння проаналізувати внутрішні причини конфлікту, розібратися в закономірностях їх виникнення, протікання і знайти способи вирішення конфліктних ситуацій; вміння володіти собою в психологічно напружених, конфліктних, провокаційних ситуаціях.

Часте перебування в небезпечних, а іноді і загрожуючих життю ситуаціях вимагає від поліцейських вміння володіти собою, швидко оцінювати складні ситуації і приймати найбільш адекватні рішення, що сприятиме більш ефективному виконанню поставлених завдань. Невміння співробітника регулювати психічний стан і дії призводять до негативних, а часто і тяжких наслідків як для нього самого, так і для оточуючих. Невміння керувати своєю поведінкою знижує здатність соціально-психологічної адаптації особистості до даних умов середовища, є серйозною перешкодою в реалізації її життєвого потенціалу. На працівників поліції щодня впливають різні чинники, які часто мають стресовий характер, що в свою чергу може призводити до появи перевтоми, виникнення різних негативних емоційних станів, до розладів професійно-службової діяльності, тому необхідно, щоб працівник вмів вчасно розпізнати симптоми таких станів. У зв'язку з цим оволодіння поліцейськими прийомами і методами психологічної саморегуляції є вельми актуальним завданням. Більш вагомим успіхів у службовій діяльності досягають ті співробітники, у кого виявляються міцнішими нерви, хто краще вміє налаштуватися на боротьбу з противником, хто вміє більш раціонально розпоряджатися не тільки своїми фізичними і розумовими ресурсами, але і зберігати на оптимальному рівні нервово-психічну активність, проявляти в складних ситуаціях оперативно-службової діяльності свою психологічну стійкість. Високою є актуальність для працівників поліції виявлення нових здібностей і можливостей протидії негативним факторам, творчого ставлення до себе і навколишньої дійсності, готовності до засвоєння прийомів психологічних технік (нейролінгвістичне

програмування, психосинтез, групотерапія, соціально-психологічний тренінг тощо). Навички з регуляції психоемоційних станів дозволять долати деструктивний вплив несприятливих життєвих обставин і сформувати стійкість особистості працівників правопорядку. Під час проходження початкового професійного навчання на заняттях з професійнопсихологічної підготовки для формування психологічної готовності поліцейських можуть використовуватися:

- психодіагностика (спостереження, бесіда, тестування);
- тренінги з розвитку професійної пам'яті, уваги і спостережливості;
- психофізичні тренінги з подолання перешкод (перешкоди, лабіринти тощо);
- ідеомоторні тренування;
- тренінги з використанням елементів несподіванки, дефіциту часу, шумових і вогневих ефектів (морально-психологічна смуга);
- тренінги із засвоєння ситуацій, пов'язаних зі сприйняттям страждань, крові, поранень, травм, убитих;
- навчання основам аутогенного тренування;
- тренінги самонавіювання, самопереконання, настрою;
- СОПТ (ситуативно-образне психорегулююче тренування, уявне перерахування співробітником індивідуально-ціннісних якостей і ситуацій, в яких йому щось вдалося) тощо [2].

Доцільність практичних занять, тренінгів з психологічної підготовки виправдана існуванням відомої закономірності: людина, яка неодноразово потрапляла у важкі умови і впоралася з ними, має більше шансів вийти з честю з чергової екстремальної ситуації, ніж та людина, яка ніколи у подібні ситуації не потрапляла. Аналіз помилок і промахів поліцейських у виконанні службових завдань доводить необхідність вдосконалення методів формування психологічної стійкості майбутніх правоохоронців до фрустраційного і стресогенного впливу екстремальних ситуацій професійної діяльності [2].

Саме ця підготовка відіграє важливу роль у виконанні службових завдань, а також формуванні стресостійкості у поліцейських. Для ефективності їх діяльності вимагається проведення особливого виду професійно-психологічної підготовки, яка націлює на досягнення подолання емоційних перешкод та готовність до екстремальних ситуацій, які можуть виникнути у воєнний час. Нервово-психічна напруга у працівників поліції, виявляється при реальній або уявній загрозі їх життю або здоров'ю, під час виконання ними складних завдань де є дефіцит часу і де рішення потрібно приймати миттєво.

Отже, проведення тактично-спеціальних навчань поліцейських шляхом цілеспрямованого та систематизованого комплексу заходів, що здійснюється в межах психолого-педагогічного процесу в поліції, з імітацією умов максимально наближених до реальних, з використанням світлошумових пристроїв, пристроїв больової дії, які збуджують психіку поліцейського до

інстинкту самозбереження – гарантує поліцейським в майбутньому приймати зважені оперативні рішення, безпечні для власного життя та здоров'я.

Досліджено, що психологічний стан працівника поліції відіграє ключову роль у його діяльності. Він є тим самим регулятором поведінки, який слід напрацювати під час тактичних навчань з психологічним впливом на поліцейського і подальшим аналізом виконаного завдання. Розвиток емоційного інтелекту, здатність розуміти та керувати своїми почуттями, оволодіння навичками саморегуляції стане у нагоді поліцейському під час несення служби в звичайних умовах і особливо в умовах воєнного стану. Було б доцільно проводити навчання поліцейських з максимально наближено до бойових умов з використанням психологічних факторів. Від психологічного стану поліцейського буде залежить успішність у виконанні тактично-оперативних завдань, та навіть його власна безпека і безпека громадян.

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України №64/2022 від 24.02.2022 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення 08.10.2023).

2. Сокурєнко В.В. Психологія у професійній діяльності поліції : навч. посіб., Харків, 2018. 419 с.

3. Казначєєв Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначєєв, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

4. Казначєєв Д.Г., Лопєєва О.М. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2018. № 4 (97). С. 82–85. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/handle/123456789/3221>.

Трикозенко Микола Ігорович,
курсант ПД-331 ФПФПД

Науковий керівник:

Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ РІВНОСТІ ТА ВИЗНАННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

В сучасному суспільстві, де дотримання принципів рівності та визнання гендерних особливостей набувають все більшого значення, проблема врахування гендерних аспектів стає актуальною в різних сферах, зокрема, в професійному навчанні. Однією з галузей, де це питання набуває особливої важливості, є підготовка майбутніх правоохоронців. Професійне навчання поліцейських є основою для формування ефективного та відповідального правопорядку в суспільстві.

Врахування гендерних особливостей у процесі професійного навчання правоохоронців стає ключовим аспектом, що визначає не лише якість підготовки фахівців, а й їхню здатність адаптуватися до різноманітних викликів, з якими стикається сучасна правоохоронна система. Увага до гендерних різниць сприяє створенню більш справедливого та ефективного середовища для навчання, де кожен студент, незалежно від статі, має рівні можливості розвитку свого потенціалу.

Дане дослідження присвячене важливості врахування гендерних особливостей у процесі підготовки майбутніх правоохоронців, а також вивченню можливих шляхів оптимізації цього процесу для забезпечення гендерної рівності та підвищення якості навчання в цій сфері.

Якісна підготовка поліцейських має в собі ряд важливих аспектів, включаючи знання нормативно-правової бази, навички володіння вогнепальною зброєю і, що є не менш важливим, їх фізична готовність. Незважаючи на надання правоохоронцям права на використання вогнепальної зброї, ця можливість обмежена, тому в більшості випадків поліцейським доводиться вживати фізичну силу, яка передбачена статтею 44 Закону України "Про Національну поліцію", щоб зупинити правопорушення [1].

Враховуючи інформацію вище, виявлено, що навички правоохоронців в застосуванні фізичного примусу є необхідними. Отже, під час навчання

студентів слід приділяти увагу саме цьому аспекту. Навіть у самому законі, що регулює заходи фізичного примусу, вказано, що до них безпосередньо відносяться методи рукопашного бою [3]. Таким чином, в підготовці майбутніх працівників правоохоронних органів необхідно враховувати цей фактор. Досліджуючи дану тему, більшість науковців вказують на необхідність акцентувати увагу на підготовці жінок для правоохоронної системи, однак важливо приділяти увагу кожному. При навчанні правоохоронців ключовим аспектом є врахування фізіологічних особливостей кожної статі та розвиток їхніх сильних сторін для досягнення найкращих результатів у підготовці кадрів.

У своїй науковій праці М.Л. Логвиненко акцентував увагу на тому, що у зв'язку з біологічними відмінностями між статями жінки та чоловіки не можуть пройти однаковий курс підготовки [2], так як мають різні особливості фізіологічного складу, які необхідно враховувати при навчанні майбутніх спеціалістів.

Розглядаючи фізичні особливості, важливо відзначити, що кожна стать може мати свої унікальні характеристики, і жодна не може загально вважатися переважною над іншою у всіх аспектах.

Наприклад жінки можуть мати більшу гнучкість, вищий рівень стійкості до болю та кращу точність координації рухів порівняно з чоловіками. Цей потенціал необхідно розвивати та використовувати в системі навчання. В той час як у середньому чоловіки більш швидкі, мають кращу м'язову масу, володіють більшою силою та витривалістю [3], тому є необхідність акценту на розвитку силових якостей у чоловіків. Важливо відзначити, що силова підготовка включає навантаження, які сприяють підвищенню силових показників, працездатності та розвитку інших автономних систем організму людини, що позитивно впливає на рівень фізичної підготовленості. У контексті підготовки працівників правоохоронних органів важливо надавати належну увагу фізіологічним особливостям кожної статі та розробляти програми тренувань, що враховують ці особливості. Лише при урахуванні зазначеного аспекту можливо досягти значущих результатів у підготовці майбутніх правоохоронців.

Не варто забувати і про психологічні особливості між чоловіками і жінками. Вони можуть бути результатом як біологічних різниць, так і соціокультурного впливу, однак важливо врахувати, що це загальні тенденції, і індивідуальні відмінності можуть переважати над гендерними стереотипами.

Психологічні особливості чоловіків:

- аналітичність та системність: чоловіки часто виявляють схильність до аналітичного мислення та бачення систем у складних завданнях.
- тенденція до ризику: чоловіки можуть мати більшу схильність до прийняття ризикованих рішень або зайняття ризикованими професіями.

- здатність до подолання стресу: чоловіки частіше можуть виявляти схильність до стратегій протистояння в стресових ситуаціях.

Психологічні особливості жінок:

- емоційна емпатія: жінки можуть бути більш емпатичними та виявляти більшу чутливість до емоцій інших людей.

- схильність до співпраці: жінки частіше демонструють схильність до співпраці та тенденцію до будівництва соціальних зв'язків.

- більша комунікабельність: жінки можуть виявляти більшу вмільість спілкування та розвивати близькі відносини.

Важливо відзначити, що це лише загальні спостереження, і кожна особистість може значно відрізнятись.

Враховання гендерних особливостей чоловіків та жінок у процесі навчання правоохоронців визначає важливий фактор для створення сильного та ефективного колективу. Цей підхід надає можливість збалансувати різноманітні навички та підходи, сприяючи більш ефективному вирішенню завдань та поліпшенню якості службової діяльності в майбутньому. Розуміння та врахування гендерних різниць веде до формування команди, що володіє необхідним стратегічним та тактичним різноманіттям, що сприяє визначальним аспектам роботи правоохоронців, таким як взаємодія з громадськістю, розв'язання конфліктів та підтримання гармонії в колективі. Такий симбіоз сприяє покращенню якісного виконання службових обов'язків та відповідно досягненню вищих стандартів у правоохоронній сфері.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 07.10.2023).

2. Логвиненко М. Гендерний підхід до фізичної підготовки жінок-курсантів у закладах вищої освіти системи міністерства внутрішніх справ України: теоретичне осмислення. Молодий вчений, Київ, 2020. № 2 (78). С. 243–246

3. Антипова А. К. Фізична підготовка курсантів як необхідна складова нормальної діяльності правоохоронних органів. Молодий вчений, Київ, 2022. № 7(107). С. 5–8.

4. Казначеев Д. Г., Настич Т. М. Забезпечення принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2020. https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29_05_2020/pdf/7.pdf

Чернявська Орина Олегівна,
здобувачка вищої освіти 2 курсу
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:
Анісімов Дмитро Олексійович,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософії в наulloзі права

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА У ПЕРІОД АДАПТАЦІЇ КУРСАНТІВ ДО СЛУЖБИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Спеціальна фізична підготовка це важливий аспект професійної підготовки курсантів, які обирають шлях служби поліцейського. Ця підготовка включає фізичний аспект, який має вирішальне значення у формуванні фізичної спроможності, дисципліни і відданості для ефективної роботи на поліцейському посту. [1]

Значення фізичної підготовки у процесі адаптації курсантів до служби поліцейського:

Забезпечення безпеки та ефективності служби: Фізична підготовка допомагає курсантам розвинути необхідну фізичну силу, витривалість та швидкість для ефективного виконання своїх обов'язків. Вона допомагає покращити реакцію на стресові ситуації та приймати швидкі та обґрунтовані рішення.

Підвищення дисципліни і відданості: Фізична підготовка вимагає від курсантів систематичності, відданості та самоконтролю. Це сприяє формуванню дисципліни, яка є основою для служби в поліції.[2]

Зміцнення здоров'я: Активна фізична підготовка сприяє покращенню фізичного здоров'я курсантів, що є важливим для подальшої служби та збереження загального стану здоров'я.

Процес фізичної підготовки курсантів:

Фізична підготовка курсантів до служби поліцейського проводиться в спеціалізованих навчальних центрах та академіях поліції під керівництвом кваліфікованих інструкторів та тренерів. [3]

Процес включає в себе:

Діагностика фізичної підготовленості: Курсанти проходять вступні тести для визначення рівня фізичної підготовленості. Це включає тести на витривалість, силу, швидкість і інші параметри.

Розробка індивідуальних програм:

На основі результатів діагностики розробляються індивідуальні програми фізичної підготовки для кожного курсанта, які враховують їхні потреби і можливості

Тренувальні заняття:

Курсанти проводять регулярні тренувальні заняття, які включають в себе фізичні вправи, біг, підйоми, плавання та інші види фізичної активності.[4]

Контроль і оцінка

Процес фізичної підготовки супроводжується системою контролю і оцінювання, щоб визначити прогрес курсантів та внести корективи до програми, якщо це необхідно.[5]

Оформлення фізичної підготовки

Фізичну підготовку курсантів до служби поліцейського зазвичай оформляють відповідними документами, де фіксуються результати діагностики, програми тренувань, а також результати тестувань та контрольних вправ. Ці документи служать як основа для оцінки фізичної підготовленості та прогресу.[6]

Список використаних джерел

1. Овчарук І. С., Ольховий О. М., Сидорченко К. М., Колот М. В. Теорія та організація фізичної підготовки військ: навч.-метод. посіб. Одеса: ВА, 2015. Ч. 2. 234 с.
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26 січня 2016 року № 50. Офіційний вісник України. 2016. № 22. Ст. 42.
3. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями : монографія. Київ, 2018. 524 с.
4. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Особливості формування теоретичних і методичних знань із фізичної підготовки поліцейських. Юридична психологія. 2016. № 2. С. 91–99.
5. Про затвердження Державної цільової програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 р. : постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 115 // Урядовий портал : веб-портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249793397> (дата звернення: 08.04.2019).
6. Анісімов Д.О., Антипова А.К. Гендерні аспекти фізичної підготовки працівників правоохоронних органів. Молодий вчений. 2022. № 10 (110).

**Чернишенко Андрій Віталійович,
Дзюба Іван Сергійович,**
курсанти 1 курсу ННППФПНП

Науковий керівник:

Богуславський

Віктор Володимирович

завідувач кафедри

спеціальної фізичної підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Професійна діяльність працівників поліції характеризується тим, що вона часто включає в себе непередбачені ситуації, які тривають довго і мають інтенсивний вплив негативних факторів навколишнього середовища, і, іноді, загрозу для їх власного життя. Такі ситуації називають екстремальними, оскільки вони виходять за рамки звичайних ситуацій. Екстремальними ситуаціями називають ті, які вимагають від особи подолання серйозних труднощів, вимушують її витратити всі свої фізичні та психологічні резерви для того, щоб впоратися з ними і виконати службові обов'язки.

Психологічна стійкість грає важливу роль у збереженні психічного і фізичного здоров'я людини, а також у попередженні розпаду особистості та психологічних порушень, сприяючи внутрішній гармонії.

Психологічна стійкість представляє собою соціально-психологічну якість особистості, що виявляється в її здатності витримувати надзвичайні ситуації без збитку для себе і подолання їх за допомогою методів, які сприяють особистісному розвитку, підвищенню рівня адаптації та соціальної зрілості. Суттєвою є наявність адаптивного потенціалу у особистості, що визначає її здатність подолати важкі життєві обставини. Особливої уваги потребує психологічна стійкість працівників поліції – як своєрідний фундамент професійної готовності до виконання дій в екстремальних умовах службової діяльності. Під психологічною стійкістю розуміється цілісна характеристика особистості, що забезпечує її стійкість до фрустраційного і стресогенного впливу важких ситуацій

У сучасній психологічній науці існують різні погляди на ключовий компонент психологічної стійкості. Деякі дослідники вважають когнітивний компонент основним, інші визнають важливими емоційний та вольовий аспекти (стресостійкість та емоційно-вольова стійкість), або враховують мотиваційні складові. Деякі вчені вважають, що психологічна стійкість

включає в себе комплекс якостей, що допомагають особистості витримувати вплив екстремальних факторів.

Недостатній контроль співробітника над своїм емоційним станом і діями може призвести до негативних наслідків як для самого співробітника, так і для інших людей навколо нього. Не вміння регулювати власну поведінку знижує здатність особистості адаптуватися до соціальних та психологічних вимог середовища і стає серйозним обмеженням для реалізації її потенціалу

Поліцейські щодня стикаються з різними стресовими ситуаціями, які можуть призвести до втоми, перевтоми, виникнення негативних емоцій та розладів у професійній діяльності. Тому важливо, щоб поліцейські володіли прийомами та методами психологічної саморегуляції. Співробітники, які виявляють більшу стійкість та здатність керувати своїми реакціями на стрес та налаштовуватися на боротьбу зі злочинцями, зазвичай досягають кращих результатів у своїй службовій діяльності.

Залучення поліцейських до навчання та розвитку навичок регулювання психоемоційних станів є вельми важливим завданням. Це допомагає подолати негативний вплив стресових обставин і формувати стійкість особистості поліцейських. Під час професійного навчання можуть використовуватися різні методи, включаючи психодіагностику, тренінги для розвитку пам'яті, уваги та спостережливості, психофізичні тренінги для подолання перешкод, ідеомоторні тренування, а також тренінги для опанування ситуацій, пов'язаних зі страхом, пораненнями та іншими аспектами поліцейської роботи.

Доцільність проведення практичних занять і тренінгів з психологічної підготовки виправдана на основі відомої закономірності: особа, яка невперше опиняється в складних умовах і успішно подолала їх в минулому, має значно більше можливостей впоратися з подібними викликами в майбутньому, ніж та, хто ніколи не був у подібних ситуаціях.

Аналіз помилок та недоліків у виконанні службових обов'язків поліцейськими підкреслює необхідність вдосконалення методів формування психологічної стійкості у майбутніх правоохоронців щодо фруструючих і стресогенних впливів екстремальних ситуацій у професійній сфері.

Список використаних джерел

1. Барко В.І. Напрями вдосконалення професійної психологічної підготовки поліцейських Національної поліції України. *Psychological journal* 4.4 2018 р. 9-18 с.
2. Барко, В. І., В. П. Остапович, В. В. Барко. Професійна психологічна підготовка поліцейських Національної поліції України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»* 1.2 2018 р. 176-181 с.
3. Євдокімова, О. О. Специфіка формування психологічної стійкості у поліцейських у процесі професійної підготовки. 2018 р. 6 с.
4. Швець, Д. В., and С. С. Бойчук. Психологічна підготовка поліцейських «КОРД»: принципи, сутність та зміст. Особистість, суспільство, закон: тези доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. СП Бочарової (м. Харків, 15 квіт. 2021

р.).Харків: ХНУВС, 2021.С. 212-217, 2021.

5. Казначеев Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначеев, Д.І. Шевцова // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Чорний Сергій,

курсант 3- го курсу 303 взводу ФПФПКП

Науковий керівник:

Удренас Галина Іванівна

доцент кафедри тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки

Одеського державного університету

внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ

Домедична допомога – це найпростіші невідкладні медичні дії, що виконують безпосередньо на місці пригоди терміново після травми. Зазвичай, вона надається не медичними працівниками, а особами, що на момент пригоди знаходяться поруч, безпосередньо на місці пригоди або поблизу від постраждалого. В цьому контексті ми говоримо про серцево-легеневу реанімацію, зупинку кровотечі, допомогу при інсульті, переохолодженні, опіках, удавленні, втраті свідомості тощо.

Найкращим способом отримати всі необхідні знання є, звичайно ж, проходження офлайн курсу з відточенням практичних навичок, який триває 8 год.

Тактична медицина – це надання медичної допомоги власне під час військових дій, враховуючи загрозу бойових дій чи обстрілу. Тактична медицина враховує той факт, що місце і обставини, в яких надається допомога під час бойових дій, принципово відмінні від лікарень, салону карети швидкої допомоги або, навіть, тротуару серед міста.

Основними причинами смерті 80-90% поранених на полі бою є:

- масивні крововтрати - 60%
- непрхідність дихальних шляхів - 34%
- пневмоторакс (скупчення повітря та підвищення тиску в легенях) - 6%.

Смертність від усіх причин під час сучасного бою (дані Армії США,

2010 р.)

- Проникаюча (пенетруюча) травма голови 31%
- Травма тулуба, яка не підлягає хірургічній корекції 25%
- Травма, яку потенційно можна було б прооперувати 10%
- Кровотеча з ран кінцівок 9%
- Калічачі травми внаслідок вибуху 7%
- Напружений пневмоторакс 5%
- Проблеми з дихальними шляхами 1%
- Наслідки інфекції, ускладнення шоку та катастрофічної кровотечі 12%

План надання першої допомоги:

- в порядку самодопомоги самим пораненим;
- в порядку взаємодопомоги іншим бійцям
- бійцем – рятувальником (санітар в ЗСУ)
- парамедиком (санінструктор роти в ЗСУ)

Перший етап. Надання допомоги «під вогнем».

Перший етап – при наданні допомоги в «червоній зоні» рятувальник знаходиться під вогнем супротивника, що значно обмежує допомогу, яку він може надати. Допомога переважно складається з використання джгута і якнайшвидшого переміщення потерпілих у безпечне місце.

В умовах бою бути бійцем-рятувальником – це вторинна місія. Основна функція – виконати первинну місію. Першим пріоритетом на полі бою є ведення вогню у відповідь і відбивання ворогів. Цілі під час надання допомоги пораненим в зоні обстрілу:

- 1) Виконати бойове завдання;
- 2) Запобігти більшій кількості;
- 3) Зберегти життя пораненого.

Після завершення етапу надання медичної допомоги в умовах обстрілу надається медична допомога в «зоні укриття».

Другий етап – надання медичної допомоги у військово-польових умовах в жовтій зоні

Починати II етап надання медичної допомоги у військово-польових умовах після того, як рятувальник і поранений більше не знаходяться під прямим вогнем противника. На цьому етапі є більше часу для надання допомоги. При наданні медичної допомоги у військово-польових умовах медичне обладнання та матеріали часто обмежені тими, які були принесені на поле бою бійцем-рятувальником або окремими солдатами. процедури при наданні медичної допомоги у військово-польових умовах:

- Оцінити стан пораненого застосовуючи правило С-А-В-С (Критична кровотеча – Дихальні шляхи – Дихання – Циркуляція) і надати пораненому необхідну допомогу.
- Оглянути пораненого на наявність небезпечних для життя кровотеч.

- Зробити необхідні заходи для відновлення прохідності дихальних шляхів, включаючи введення носоглоткового повітроводу при необхідності.
- Обробити будь-які відкриті ушкодження грудної клітини. В разі напруженого пневмотораксу провести декомпресію.
- Перевірити стан кровоспинного джгута, якщо він застосовувався. Якщо на етапі надання медичної допомоги в умовах обстрілу ви накладали пораненому джгут для зупинки кровотечі з ран кінцівок, перевірити кровотечу.
- Слідкувати за пораненим. Слідкувати за рівнем свідомості кожні 15 хвилин і диханням пораненого. Якщо він у свідомості – розмовляти з ним при можливості – підбадьорити, заспокоїти.

Розрізняють немедичну та медичну евакуацію.

1) *Немедична евакуація* потерпілого відноситься до переміщення потерпілих з використанням немедичного транспортного засобу або літального апарату. Під час такої евакуації рятувальник може перебувати з потерпілим для надання йому допомоги під час транспортування.

2) *Медична евакуація* відноситься до евакуації потерпілих з використанням спеціалізованого санітарного автомобіля або санітарного літака. На медичних транспортних засобах для евакуації (наземних і повітряних) присутній медичний персонал для надання потерпілим допомоги під час евакуації.

В обох випадках допомога надається по протоколу С-А-В-С.

Поранених слід оперативно переміщати на наступний рівень надання допомоги, інакше наявні цінні ресурси витратяться на підтримання пацієнтів, що перешкоджатиме іншим постраждалим отримати допомогу.

Індивідуальна аптечка першої допомоги (ІФАК – Individual First Aid Kit)

Відповідно до завдань, які необхідно вирішити при наданні першої медичної допомоги в бойових умовах, сучасна тактична аптечка повинна містити:

С. Кровоспинні засоби:

1) Джгут для зупинки артеріальної кровотечі С.А.Т. – Combat Application Tourniquet.

2) Бандаж для першої допомоги з аплікатором для тиску на рану – The First Care Bandage ізраїльського виробництва.

Це так званий „Ізраїльський бандаж” – сучасний перев’язувальний пакет, який створюючи постійний тиск на рану, зупиняє більшість достатньо сильних, але не критичних кровотеч.

3) Гемостатичні засоби на основі хітозану – Celox, ChitoSam у вигляді гранул або більш сучасні у вигляді кровоспинного бинта – Combat Gauze, QuikClot, N&N Compressed Gauze PriMed та ін.

А. Засіб забезпечення прохідності дихальних шляхів:

4) Назофарингеальний повітровід.

Важливий та ефективний засіб для відновлення прохідності дихальних шляхів при западанні язика.

В. Засоби для боротьби з порушеннями дихання:

5) Оклюзійний грудний пластир Ашермана – Asherman Chest Seal, Halo.

Пластир застосовується для герметизації відкритих поранень грудної клітини (відкритому пневмотораксі).

6) Набір для декомпресії – Decompression Kit (спеціальна голка з катетером для декомпресії грудної клітки – ARS (Air Release System)).

7) Спеціальна маска із клапаном для штучного дихання методом „рот-в-рот” – CPR Face Shield (або інша).

С. Засоби для зупинення менших кровотеч, підтримання кровообігу, боротьби з шоком та інші засоби:

8) Звичайні стерильні бинти та серветки або перев'язувальні пакети.

9) Термоковдра HRS або Blizzard Survival Blanket або інша – для боротьби з переохолодженням або перегріванням пораненого.

10) Внутрішньовенний катетер G18 (зелений)

11) Трикутна хустка.

12) Пластир бактерицидний.

13) Пластир катушковий.

14) Ножиці.

15) Рукавички гумові

16) Антисептик (хлоргексидин або ін.)

17) Англійські булавки

18) Незмивний маркер (краще розчин діамантового зеленого (зеленки) у вигляді маркера – антисептик для невеликих ран).

Список використаних джерел

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р
2. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р.
3. Наказ МОЗ України від 9 березня 2022 року № 441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах»

Шарамок Катерина,
курсантка 2 курсу ННППФПНП
Науковий керівник:
Поливанюк Василь Дмитрович,
професор кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОБОТІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

В сучасному світі, нашому суспільстві надзвичайно важливою є здатність до оперативності та ефективності в роботі правоохоронних органів. Однією з ключових складових цієї здатності є використання інформаційних технологій, які розширюють можливості поліцейських та поліцейських органів загалом. У змаганні зі злочинністю та забезпеченні громадської безпеки, національна поліція має впроваджувати і вдосконалювати сучасні інформаційні технології, щоб забезпечити більш ефективне та оперативне виконання своїх обов'язків.

Інформаційне забезпечення поліцейських служб – це сукупність методів, заходів, засобів різного характеру, які забезпечують створення та функціонування інформаційних технологій, а також їх ефективне використання для вирішення завдань, призначених поліції. [1]

Інформаційне забезпечення Національної поліції являє собою органічну єдність роботи щодо визначення змісту, обсягів, якості інформації, необхідної для здійснення управління, а також заходів щодо раціональної організації процесів збирання, систематизації, накопичення та обробки цієї інформації шляхом застосування різноманітних методів, методик і технічних засобів. [2]

Фактично, інформаційне забезпечення стало пріоритетним фактором для успішного управління правоохоронною системою та забезпечення громадської безпеки. Це особливо важливо в контексті сучасних викликів і загроз, де злочинці також використовують інформаційні технології для вчинення злочинів.

На практиці, інформаційне забезпечення дозволяє правоохоронцям отримувати доступ до важливих даних, аналізувати їх і приймати обґрунтовані рішення у реальному часі. Відслідковування злочинців, розкриття злочинів, і забезпечення безпеки населення стають більш ефективними завдяки інформаційним технологіям.

В сучасному світі, де злочини стають все більш складними і міжнародними, де тероризм та кіберзлочини є реальними загрозами,

використання інформаційних технологій та інформаційного забезпечення стає обов'язковим елементом підготовки майбутніх правоохоронців. Це вимагає постійного навчання, оновлення та адаптації до сучасних викликів, щоб забезпечити безпеку та правопорядок в сучасному суспільстві.

Використання інформаційних технологій в роботі працівників Національної поліції є важливим фактором для підвищення ефективності та оперативності сил правопорядку. Інформаційні технології дозволяють поліцейським швидше отримувати, аналізувати та обмінюватися важливою інформацією, забезпечують більшу безпеку громади та прискорюють розслідування злочинів. Ця інтеграція технологій в роботу поліцейських є необхідною для забезпечення громадської безпеки і покращення взаємодії між правоохоронними органами та громадою.

Список використаних джерел:

1. Пріоритетні напрями діяльності Національної поліції України : тези доп. учасників наук.-практ. конф. курсантів, студентів та слухачів магістратури (м.Харків, 12 груд. 2018 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 256 с.
2. Бандурка О. М. Теорія і практика управління органами внутрішніх справ України (4 том): монографія / Олександр Маркович Бандурка. Харків: Скорпион ЛТД, 2012. 756 с.
3. Чепеляк К.В., Поливанюк В.Д. Нормативно-правове регулювання забезпечення кібербезпеки в Україні. Використання сучасних інформаційних технологій в діяльності національної поліції України: матеріали всеукр. наук.-практ. семінару (24 листопада 2017 року, м. Дніпро). Дніпро: ДДУВС, 2017. С. 187-188.

Шепеленко Діана Костянтинівна,
здобувачка вищої освіти 3 курсу
ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

Казначаяєв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

В умовах сьогодення, коли в країні переважно нестабільна ситуація не тільки ззовні, а й в середині, наша держава потребує нових ідей та цілеспрямованих рішень. Зараз Україна переживає часи оновлення,

перебудови та становлення нової незалежності, поступово переходячи від старого до нового в різних сферах життєдіяльності держави. А особливо зазнають стрімких змін органи державної влади, діяльність їх суб'єктів, а також закріплення нових положень в законодавчих актах держави. Одним з таких органів є центральний орган виконавчої влади, що здійснює правоохоронні функції, а саме Національна поліція України. Національна поліція є відносно новим органом виконавчої влади, який ще зазнає змін та доповнень, а тому до організації і забезпечення навчання та підготовки майбутніх поліцейських потрібно ставитися з відповідальністю, пропонуючи дієві та інноваційні ідеї.

В умовах воєнного стану в Україні якісне навчання молодого покоління є дуже непростю справою. Через загрози ракетних та авіаційних ударів люди змушені прямувати до укриттів задля захисту своїх життів, це ж стосується і майбутніх фахівців, здобувачів вищої освіти, курсантів та їх викладачів, тренерів та наставників. А для відпрацювання необхідних навичок поводження з вогнепальною зброєю потрібні час та можливість практичних тренувань зі зброєю, виконання певних вправ та нормативів. Задля успішного освоєння дисципліни “вогнева підготовка” поліцейським необхідно ефективно використовувати надані навчальний час та матеріальне забезпечення. Але в останній час традиційних методик викладання та наданого матеріального забезпечення виявляється недостатньо для бездоганного оволодіння вогнепальною зброєю майбутніми поліцейськими. Та все ж, спільними зусиллями викладачів, науковців та практичних працівників пропонуються й організуються різноманітні перспективні ідеї для ефективної підготовки курсантів/слухачів.

Для подальшого вдосконалення та розвитку навичок, а також для того щоб наблизити заняття до реальних умов, необхідно виконувати вправи, що відтворюють різні ситуації і моделюють застосування зброї. Для здійснення таких практичних занять необхідна організація міжкафедральних занять спільно з викладачами фізичної і тактичної підготовки [1, с. 561].

Також, в основу сучасних методик практичної складової освітнього процесу покладено комплексно-імітаційне чи імітаційно-ігрове моделювання різноманітних схожих ситуацій, які матимуть місце в подальшій діяльності поліцейських. Таким варіантом моделювання є проведення практичних занять в мультимедійних тирах. Такі тирини дозволяють викладачам та інструкторам тренувати курсантів з метою покращення навичок прицільної стрільби, відпрацювання тактичних стійок та правильний хват зброї, а також напрацювання швидкісної прицільної стрільби по рухомих мішеням та в русі [2, с. 25].

Та на цей час більшість мультимедійних тирів просто не пристосовані для постійних практичних занять для великої кількості курсантів. На моєму досвіді, тренування в такому тирі відбулось всього один раз за два навчальних роки. Хоча, звісно, під час заняття в мультимедійному тирі було

виявлено і виправлено деякі помилки у виконанні вправ, що дозволило не припускатися їх у майбутньому. Але, щоб підтримувати і розвивати навички отримані на практичних заняттях, вправи потрібно виконувати стабільно і доволі часто, бажано щодня, аби довести застосування вогнепальної зброї до “автоматизму”.

Ще одна методика ефективної підготовки поліцейських володінню вогнепальною зброєю є впровадження в освітній процес застосування таких імітаційних засобів як страйкбол і зброя для страйкболу. Страйкбол - це мілітаризована гра, з використанням ігрової зброї, яка використовує 6 мм та 8 мм пластикові кульки в якості набоїв, та працює за пневматичним принципом [3]. Командна гра, учасники якої імітують дії різних збройних структур, таких як: армія, поліція чи групи спеціального призначення. Страйкбольна зброя, в більшості, є точною копією бойової зброї, якщо не враховувати деяких особливостей та пневматичний принцип роботи зброї для страйкболу.

Все більше підрозділів поліції в зарубіжних країнах використовують таку методику як альтернативу використання вогнепальної зброї у навчаннях. Також потреба застосування цієї альтернативи аргументується тим, що в країні фактично може бракувати необхідної кількості боєприпасів для навчання. В такому випадку, якщо дефіцит боєприпасів став би причиною зменшення кількості практичних занять і, як наслідок, недостатніх навичок володіння вогнепальною зброєю, викладачі змогли б безперешкодно продовжувати підготовку курсантів із застосуванням страйкболу.

Важливим і дієвим фактором використання страйкбольного обладнання у підготовці поліції є відсутність відчуття легковажності, яке досить часто виявляється під час практичних відпрацювань із макетами зброї або учбовою зброєю [4, с. 187].

Також, під час проведення таких імітаційних занять неухважні курсанти більше інших перебувають у зоні ризику влучення в них пострілу пластикових кульок. Навіть мінімальний больовий вплив на співробітника формує потребу у підвищеній обережності, злагодженості дій учбового наряду, більш уважному обстеженню об'єктів та прилеглої території, як всередині, так із ззовні [4, с. 187].

Отже, умови і вимоги професійної підготовки майбутніх правозахисників змінюються. Виникає нагальна потреба вводити в освітній процес більше занять з практичної стрільби та різноманітних засобів. Застосування сумісно систем старих та нових методів викладання та проведення практичних занять, безумовно, сприятиме підвищенню рівня ефективності навчання поліцейських. Отримані знання та навички допоможуть поліцейському бути впевненим у чіткому виконанні поставлених завдань та посадових обов'язків у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Чабаненко Ю.С., Мельник О. М. Удосконалення методики проведення практичних занять з дисципліни «Вогнева підготовка» у майбутніх працівників правоохоронних органів. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 4/2021. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-4/138>
2. Оксана Мислива, Дмитро Бодирев. Вогнева підготовка: інновації vs. традиції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 1. DOI <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2021-1-23-28>
3. Нові правила українського страйболу від 2020 року : веб-сайт. URL: https://strikeshop.com.ua/pravya_straikbolu/ (дата звернення: 17.10.2023)
4. Д. В. Столяров. Питання підготовки поліцейських охорони з використанням імітаційних засобів навчання: пейнтбольного, страйкбольного обладнання та піротехнічних засобів. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. Харків. 2019.
5. Казначеев Д.Г., Мінченко О.В. Удосконалення вогневої підготовки поліцейських. Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: зб. тез II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28 жовтня 202 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2021. с.20–22.. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/a8b3ecb4-495d-4d21-a102-c31ef11eafe8/content>

Хілобок Даниїл Русланович,
курсант 2-го курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування

Науковий керівник:

Дьорова Олена Миколаївна
викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеського державного
університету внутрішніх

ПОРАДИ ЩОДО ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ТА ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ

«У жодній іншій професії покарання за використання невідготовленого персоналу не є настільки жахливим і незворотнім, як у військовій справі».

(Дуглас Макартур, 1933)

Самий перший бій, який буде у людини, це та війна, яка вона буде вести сама із собою. Війна видозмінюється і розвивається, тому і військова підготовка також має змінитися. Говорити тільки про якийсь один аспект

підготовки не буде доречно, тому що реалії, які відбуваються на війні - зовсім інші, і боєць має бути готовим до виконання свого функціоналу в повному обсязі.

Сучасна війна є дуже специфічною: сили ворога в людському ресурсі значно більші, тому, щоб ефективно давати відсіч ворогу необхідно забезпечити якісну підготовку наших військовослужбовців, держслужбовців, насамперед мобілізованих, з навчання тактичним та бойовим вмінням, вмінням використовувати та застосовувати зброю, яка надається нашими партнерами. Навчання необхідно довести до такого рівня, щоб кожен наш боєць був ефективнішим за противника в декілька разів.

«Вражає те, чого можуть досягти добре підготовлені та віддані бійці перед обличчям смерті, страху, фізичних поневірянь та ворога, який прагне їх вбити» - так говорив генерал-лейтенант Ейс Коллінз.

Як показав досвід війни, що значних втрат особовий склад зазнає під час наступальних, контрнступальних та штурмових операцій. Це важливо зазначити, проаналізувати і виправити, для цього країни НАТО та США використовують цікаві методи тренування рядового складу бійців, які варто зазначити та втілити в програму підготовки бійців в Україні.

Підготовка бійців до бойових завдань.

1. Фізична підготовка бійців

Існує два типи фізичної підготовки в США та НАТО:

1. Підготовка до суворих умов бойових дій, які імітують багатогодинні місії, наприклад, методи введення/виведення, а також дії по цілі.

2. Підготуватися до викликів рукопашного бою, які виникають під час переслідування, повзання, стрибків, боротьби та агресивного затримання "поганих хлопців".

2. Психологічна підготовка

Потрібно розуміти що саме психологічна частина, дуже пов'язана із фізичною підготовкою. «Зручно почуватися незручно» - вислів «морських котиків». Цей термін можна застосувати до багатьох речей, не лише у військовій справі але й у житті.

Це дійсно ключ до формування психологічної стійкості. Неможливо стати психологічно стійким за одну ніч, не отримуючи натхнення одного дня і неможливо стати психологічно стійкими за помахом чарівної палички. Розвиватися потрібно день за днем. Треба почати розвивати психологічну стійкість до всього, що робиться в житті, використовуючи мантру «почуватися комфортно, будучи некомфортно».

3. Тактична підготовка

Одним з найважливіших показників боєздатності бійця є рівень виучки та взаємодії здійснення бойових дій в різних умовах. Це дозволяє найбільш повно реалізувати принцип «вчити бійця тому, що необхідно на війні». Важливо вчити правильно та влучно стріляти з різних бойових положень, таких як:

- стоячи, без опори, стоячи, з опорою, у присіді, у положенні з коліна опорою та без опори та положень лежачи.

Положення для стрільб є важливим не просто так, в умовах війни, важлива не кількість відстріляних куль в бік противника, а кількість яка попала в противника. Тому стабільний поодинокий вогонь, який буде точним та серйозною проблемою для противника, досягається правильною позицією та вмінням користуватися особистою зброєю - важливий фактор перемоги в бою.

4. Тактика дій в містах

Бій у місті значно відрізняється від бою в польових умовах. Під час його проведення зазвичай огляд та обстріл дуже обмежені, маневри проводити значно важче, тому основна роль у такому бою належить піхоті. Бійцям доводиться вибивати ворога не просто із будівель, а, власне, з поверхів, кімнат, підвалів та горищ, тому під час міського бою вони стикаються із цілою низкою труднощів та несподіванок.

В цілому операція у місті має наступні етапи:

1. просування і захоплення ключових пунктів об'єкта;
2. перегрупування сил і утримання зайнятих раніше позицій;
3. оволодіння ключовими пунктами об'єкта, зайнятими противником;
4. остаточне захоплення об'єкту в повному обсязі – зачистка;
5. перегрупування сил для утримання об'єкту;
6. забезпечення раннього попередження і формування зовнішнього периметра оборони об'єкту.

Тактика боїв у місті потребує відпрацювання серйозних колективних дій. На перше місце в навчанні тактиці ближнього бою нині відводять влучній стрільбі. Головне – влучати. Не вмєш влучно стріляти - в бою загинеш. Під час підготовки до боїв у місті інструктори мають уважно шукати причини помилок у особового складу.

5. Тактика дій в приміщеннях

Дві проблеми.

По-перше, кожен будинок і сходи «розщеплюють» бійців на окремі ланки, що ускладнює тактичні маневри. Це робить майже неможливим централізоване керування боєм, змушує бійців бути готовими до будь-якої ролі – від кулеметника і командира до санінструктора. Одночасно в закритих приміщеннях військові змушені перебувати в небезпечній близькості один до одного – ризикуючи зіткнутися і поранити напарників «дружнім вогнем».

По-друге, правильне відпрацювання входу в будівлю, приміщення, кімнати та їх зачистки в найважчих умовах.

Відпрацювання прийомів зі зброєю, ідентифікування цілі, зачистка приміщень, відпрацьовується спочатку поодинці, а потім групою різного складу та обов'язків. Це робиться для того щоби справжній боєць мав змогу навчитися бути більш уважним і обережним в таких ситуаціях.

Тема щодо підготовки бійців на даний час є найбільш актуальною,

оскільки дуже багато втрат, серед особового складу, насамперед через недостатню практику та час, який був виділений на підготовку бійців. Не звичайна практика робить нас досконалими, а досконала практика робить нас досконалими, тому, дуже важливо впровадити сучасні методи тренування бійців та зосередити увагу тренувань не тільки на фізичній підготовці бійців, але й психологічній. Війни завжди видозмінюються і це означає що і методи мають змінюватися.

Інструкторам варто зосередитися на оцінці організації підготовки, щоб виявити прогалини в знаннях або визначити нові вимоги до навчання. Проектуванні навчання для подолання прогалин або підвищення кваліфікації за різних умов.

Після планування навчання розробляється, координується та забезпечується ресурсами для його проведення. Розроблений тренінг впроваджується для навчання необхідних осіб та організацій. Після проведення тренінгу оцінюється його ефективність. Окремі особи та елементи проходять перепідготовку до тих пір, поки не будуть досягнуті поставлені цілі, інакше з бійцем на війні трапиться те, що і на практиці.

Зрештою, мета удосконалення бойової підготовки полягає в тому, щоб гарантувати, що коли країна вступить у війну або візьме участь у конфліктах чи військових операціях, наші бійці будуть здатні досягти стратегічних, оперативних і тактичних цілей.

Кінцевою метою підготовки є перемога в битвах і боях з найменшими витратами національних ресурсів і найменшими втратами серед тих, хто добровільно зголосився захищати країну.

Список використаних джерел

1. Combat Conditioning and Fitness Testing. URL: <https://www.military.com/military-fitness/workouts/combat-conditioning-and-fitness-testing>.
2. Stew Smith. 5 Steps to Building Mental Toughness. URL: <https://www.military.com/special-operations/top-5-qualities-of-special-operations-troops.html>.
3. Психологічні етапи підготовки психіки військовослужбовців URL: <https://navy.mil.gov.ua/psikhologichni-etapi-pidgotovki-psikhiki-vijskovosluzhbovtziv/>.
4. Сучасна бойова підготовка URL: <https://gunmag.com.ua/suchasna-vogneva-pidgotovka/>.
5. Труднощі ведення бою в населеному пункті та переваги використання навісної стрільби з АГС-17. <https://azov.org.ua/fighting-in-the-village/>.

Яременко Олександра Сергіївна,
курсантка 1 курсу ННІ права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції

Науковий керівник:
Наточій Анатолій Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ВІЙНИ

У сьогоднішні формування психологічного стану поліцейського є невід'ємною частиною службової діяльності у воєнний час, який залежить від багатьох факторів таких як: стресові ситуації, тривалість робочої зміни, стресостійкості, психологічної підтримки. Загальний опис психологічного стану поліцейського в умовах війни:

1) Підвищений ризик для життя і здоров'я. Кожен, хто перебуває у зоні війни, знаходиться під постійною загрозою нападів і терористичних актів.

2) Стрес та психологічні травми. Перебуваючи під великим напруженням з'являється депресія, тривога.

3) Несприятливі умови праці. У зоні війни можуть бути небезпечні умови праці, такі як: висока температура, пил, бруд, погане освітлення, недостатність води та їжі.

4) Обмеження свободи переміщення, через військові блокпости та зони бойових дій.

Війна може суттєво вплинути на психіку поліцейського, депресію в наслідок втрати близьких людей, колег, напарників. Стрес - це психофізіологічний стан, психологічна напруга, яка виникає під час впливу зовнішніх подразників. Як наслідок стресу, може виникнути безсоння, вживання алкоголю, що може призвести до залежності та інших проблем зі здоров'ям. Кожен має різну індивідуальну реакцію на війну, і не всі люди можуть переживати ті самі наслідки. [1]

Так, війна надзвичайно небезпечна та може призвести до великої загрози для людського життя. Спроможна спричинити втрати людських життів через бойові дії, терористичні атаки, бомбардування та інші форми насильства. Крім того, війна може спричинити велику кількість вразливих груп населення, таких як діти, жінки, літні люди, які зазвичай потребують особливої охорони та підтримки. [2]

Війна становить дуже серйозну загрозу людському життю, а також

для розвитку соціальних та економічних систем. На мою думку, важливо докласти зусиль для запобігання війнам та знаходженню мирних шляхів для вирішення конфліктів.

Отже, важливо боротися за своє здоров'я та слідкувати за своїми психологічними потребами, особливо в умовах стресу та неспокою, які можуть бути спричинені різними факторами, такими як війна, кризові ситуації, негативні події в житті та інші.

При боротьбі за своє здоров'я, необхідно дотримуватися здорового способу життя, включаючи правильне харчування, регулярну фізичну активність, достатній сон та відмову від шкідливих звичок, таких як куріння та вживання алкоголю. Також важливо звертати увагу на своє психічне здоров'я, зокрема на підтримку емоційного стану, психологічну стійкість та самопочуття.

Для слідкування за своїми психологічними потребами можна використовувати різноманітні методи, такі як медитація, йога, заняття спортом, спілкування з близькими. Також можна звернутися за допомогою до психолога або психотерапевта, якщо виникає потреба у професійній підтримці.

Узагальнюючи, боротьба за своє здоров'я та підтримка своїх психологічних потреб є важливими компонентами здорового та щасливого життя, які допоможуть людині справлятися зі стресом та негативними впливами навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Васянович Г. П. Основи психології. *Welcome to - Digital Library NAES of Ukraine*. URL: [https://lib.iitta.gov.ua/9961/1/Васянович%20\(2\).pdf](https://lib.iitta.gov.ua/9961/1/Васянович%20(2).pdf).
2. Скрябін О. Професійно-психологічна підготовка працівників національної поліції. Система електронного забезпечення навчання ЗНУ.
3. Казначеев Д.Г., Лопаєва О.М. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал*. 2018. № 4 (97). С. 82–85. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/handle/123456789/3221>.
4. Казначеев Д.Г. Удосконалення психологічної підготовки працівників Національної поліції України / Д.Г. Казначеев, Д.І. Шевцова // *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 23 квітня 2021 р.) - Дніпро : ДДУВС, 2021. – С. 25-26*. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7598/8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Яременко Олександра Сергіївна,
курсантка 1 курсу ННІ права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції

Науковий керівник:
Казначеев Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент,

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ДОМЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ З СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ МВС УКРАЇНИ

Забезпечення навчального процесу з домедичної підготовки у закладах вищої освіти з специфічними умовами навчання МВС України має свої особливості та вимагає вирішення певних актуальних питань таких як:

- організація навчання як дистанційного так і очного, для набуття навичок та вмінь;
- розробка навчальних планів та занять. Якісні заняття з кваліфікованими викладачами та можливість студентів мати доступний матеріал для вивчення певного матеріалу;
- забезпечення безпеки під час навчання, вивчення та вирішення різних ситуацій та проблем, з якими зустрічаються люди;
- розвиток практичних навичок. Практичні навички є ключовим елементом в домедичній підготовці та потребують відповідного навчання та практики та тренувань з тренажерами, спеціальним обладнанням.

На нашу думку, домедична підготовка є дуже важливою в сьогоденні, оскільки забезпечує людей необхідними знаннями та навичками, щоб доглядати за своїм здоров'ям та здоров'ям інших.

Здоров'я нації є однією з найважливіших складових національної безпеки. У світі, де зростає кількість хронічних захворювань та інфекційних хвороб, домедичні знання та навички стають все більш важливими. Вони дозволяють людям дізнатися про причини захворювань, уникнути небезпечних ситуацій, правильно виконувати лікування та профілактику.

Однією з особливостей домедичної підготовки є необхідність здійснювати навчання з певними специфічними умовами. Наприклад, викладання деяких медичних дисциплін потребує наявності симуляційних центрів та інших спеціалізованих приміщень, щоб забезпечити необхідні умови для навчання.

Забезпечення навчального процесу з домедичної підготовки у закладах вищої освіти з специфічними умовами навчання МВС України потребує постійної уваги до актуальних питань та використання сучасних методів та технологій. Важливо забезпечити належну безпеку під час навчання, розвиток практичних навичок, використання сучасних технологій, обладнань.

Яровицький Ігор Романович
курсант 3 курсу ННППФПП

Науковий керівник:

Король Катерина Сергіївна
викладачка кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

НАВЧАННЯ ТАКТИКИ ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Кризові явища, що відбуваються в суспільстві призвели до посилення злочинності, ускладнення кримінальної обстановки в нашій країні. Це змушує уряд і Міністерство внутрішніх справ як ніколи велику увагу приділяти питанням професійної підготовки співробітників, вдосконалення процесу навчання [1, с. 247].

З давніх часів професійна діяльність щодо профілактики та боротьби зі злочинністю спиралась на спеціальні знання, що обумовило необхідністю постійної професійної підготовки правоохоронців, вдосконалення їх вмінь і навичок до виконання своїх службових обов'язків [2, с. 124].

Питання вивчення правових засад застосування спеціальних засобів, фізичної сили та вогнепальної зброї нині актуальне, проте ніхто не звертає уваги на те, що ці тактичні прийоми відпрацьовують у мирній обстановці, без будь-якого зовнішнього втручання. Проблеми небезпечних професій узагалі та екстремальних ситуацій зокрема також вельми актуальні.

Професійна підготовка поліцейських має бути суттєво оновлена. Основною метою підготовки правоохоронців до службової діяльності є формування високого рівня готовності до дій в екстремальних ситуаціях [3, с. 127].

Фахівці тактичної підготовки та майстри бойових мистецтв з різних країн постійно займалися питанням забезпечення фізичної безпеки співробітників правоохоронних органів. Від рівня підготовки працівників, уміння діяти в умовах, пов'язаних з ризиком для життя, прямо залежить як їх особиста безпека, так і життя, здоров'я, безпека громадян [4, с. 336].

Дослідження вчених переконливо показують, що працівники, зайняті в екстремальних умовах, крім загальних для населення небезпек, піддаються впливу особливих професійних чинників. Їхня діяльність характеризується високими фізичними і психічними навантаженнями, необхідністю ухвалювати відповідальні рішення в умовах дефіциту часу та інформації, протидіяти збройним нападам і масовим атакам, серйозним порушенням безпеки. Ці ситуації є екстремальними. Крім того, екстремальними ці ситуації є ще й тому, що навіть звичайні завдання співробітників (офіцерів) поліції (наприклад, огляд місця події, опитування можливих свідків, допит, обшук, регулювання дорожнього руху, патрулювання тощо) пов'язані з потенційною небезпекою [5].

Метою цієї роботи є виявлення особливостей тактико-спеціальної поведінки співробітників поліції в екстремальних ситуаціях підвищеного ризику.

У сучасних умовах діяльність та обов'язки співробітників поліції часто здійснюються в екстремальних ситуаціях, коли від ефективності та правомірності їхніх дій залежить не тільки їхня особиста безпека та безпека населення, а й здатність вирішувати конкретні завдання. Сучасна тактико-спеціальна підготовка являє собою теорію і практику підготовки та реалізації заходів примусу в рамках як спеціальних операцій, так і окремих оперативно-бойових дій.

Реалізація завдань тактичної підготовки, активне впровадження елементів напруженості, раптовості, небезпеки та ризику в практику навчання та виховання особового складу підрозділів поліції на заняттях зі службової підготовки вимагає чіткої організації та суворого дотримання встановлених правил і заходів безпеки. Суворе дотримання заходів особистої безпеки на заняттях з тактичної підготовки повинно бути спрямоване не на уникнення небезпечних і високоризикових ситуацій, а на попередження та ліквідацію інцидентів. Для цього необхідно заздалегідь планувати кількість і характер небезпек і шкідливих елементів та вживати заходів щодо виключення можливості виникнення аварій та інцидентів.

Водночас дослідники, як правило, вивчали питання фізичної підготовки, вогневої підготовки, тактичної підготовки та професійної підготовки окремо. Іноді ці питання вивчали в комплексі, але й у цьому разі процес підготовки до дій в екстремальних ситуаціях не розглядали як єдину, комплексну освітню систему. Поняття екстремальних ситуацій у діяльності та службовій діяльності співробітників поліції ми розуміємо як ситуації, що виникають під час розв'язання співробітниками поліції службових завдань, за яких зростають психічні, психологічні й фізичні навантаження та виникає загроза життю і здоров'ю співробітника поліції, а також життю і здоров'ю населення.

Моделювання екстремальних ситуацій – це особливий вид практичної підготовки з оперативної, тактичної, тактико-спеціальної, зокрема спеціальної фізичної підготовки, який дає змогу працівникам поліції оцінити обстановку, ухвалити рішення, яке організовує їхні дії в надзвичайних

ситуаціях, і забезпечити підтримання належного громадського порядку в таких ситуаціях, із метою набуття теоретичних, набуття, закріплення та поглиблення знань і практичних навичок.

На даному етапі структура, завдання та функції чинної системи МВС України зазнають докорінної еволюції. Стандартні методи навчання (лекції, практичні заняття тощо) мають обов'язково доповнюватися іншими нестандартними методами, що мають набути широкого поширення, наприклад, груповими заняттями (сценарії, що моделюють екстремальні ситуації). Ефективність поєднання таких стандартних і нестандартних методів у навчанні доведена практикою за кордоном [6].

Підводячи підсумки, можливо зробити висновки про те, що розглянуті компоненти процесу підготовки співробітників поліції до дій в екстремальних ситуаціях мають форму комплексної підготовки. Це комплексний процес, що містить у собі систематизований набір зазначених компонентів, орієнтований на безпосередні умови діяльності та служби поліції, які виникають унаслідок екстремальних ситуацій.

Список використаних джерел

1. Бодирев, Д. А., & Завістовський, О. Д. (2023). Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*, (3), 246-249. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/284717/278803>
2. Завістовський, О.Д. Принципи забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку під час дії воєнного стану. In The III International Scientific and Practical Conference «Theories, methods and practices of the latest technologies», November 07–09, Tokyo, Japan. P. 123-125. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5624/166852046996524.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=124>
3. Завістовський О.Д. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних ситуаціях. The III International Scientific and Practical Conference «Theories, methods and practices of the latest technologies», November 07–09, Tokyo, Japan. P. 126-128. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2022/11/Theories-methods-and-practices-of-the-latest-technologies.pdf#page=1274>.
4. Zavistovskyi, O. D. (2023). Implementation of information technologies in the professional training of future police officers in higher educational institutions of education. *Publishing House "Baltija Publishing"*. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/290/7922/16752-1>
5. Тактико-спеціальна підготовка: навч. Посіб. / [О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболь, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський Державний університет внутрішніх справ. – Дніпро: ДДУВС, 2017. – 277 с.
6. Потапюк Л. М. Методика викладання: Навчальний посібник. – Луцьк: Луцький НТУ, 2012. – 264 с.
7. Грибан В.Г. Безпека працівників Національної поліції в умовах надзвичайних ситуацій: навчальний посібник (Грибан В.Г., Фоменко А.Є., Казначеев Д.Г., Бойко О.І. / за заг. ред. Грибана В.Г.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 100 с.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ
МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

*Матеріали Всеукраїнської наукової
студентсько-курсантської конференції
(м. Дніпро, 27 жовтня 2023 р.)*

Редактор, оригінал-макет – *А. В. Самотуга*

Підп. до друку 16.05.2024. Формат 60x84/16. Друк – цифровий. Папір офісний.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 10,40. Обл.-вид. арк. 11,19. Зам. № 04/24-зб

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 6054 від 28.02.2018